

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વા. મંદિર - સરધારનું મુખપત્ર

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન

નવેમ્બર / ડિસેમ્બર- ૨૦૧૨
બે વર્ષ લવાજમ રૂ. ૧૬૦/-

ચક્રતીર્થ-જગદ્ગાથપુરીમાં પ્રતાપસિંહ રાજા તથા સુવ્રતમુનિનું મિલન તથા શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના બંધારણીય મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિગીયુવન'ની પ્રથમ સંવાદકથા

Feitch

સરધાર

પ.પૂ. ધ.પૂ. ૧૦૦૮ શ્રી વિઘ્નમલ આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ. પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુળ મુગટમણિ શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજીના અધ્યક્ષપદે તથા પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે યોજાયેલ સરધારધામને આંગણે યોજાયેલ સંતરમી 'શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ છાવણી' (તા. ૧૧ થી ૨૦ નવેમ્બર-૨૦૧૨)

૧. સત્સંગ છાવણીની દિવ્ય સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૨. પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની સ્વાગતપૂજન કરતા પૂ. સ્વામીશ્રી. ૩. સભામાં વિરાજમાન પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી તથા કથાશ્રવણ કરાવતા પૂ. પૂર્ણસ્વરૂપદાસજી સ્વામી. ૪. છાવણીનો લાભ લેવા પધારેલ વિશાળ ભક્ત સમુદાયને નૂતન વર્ષમાં રૂડા આશીર્વાદ પાઠવતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી તથા કથાવાર્તાનો લાભ આપતા પૂ. સ્વામીશ્રી. ૫. પુષ્પેન્દ્ર બાળવાટિકા પુસ્તકનું વિમોચન કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી તથા પૂ. સંતો. ૬-૭. સંતો-પાર્ષદોની પંક્તિમાં ભાવથી પીરસતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

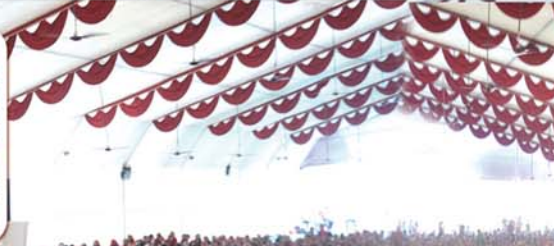
શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન, નવેમ્બર / ડિસેમ્બર- ૨૦૧૨ (૨)

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી વિદમાન આચાર્ય શ્રી ગજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ. પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુળ મુગટમણિ શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજીના અધ્યક્ષપદે તથા પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે યોજાયેલ સરઘારધામને આંગણે યોજાયેલ સતરમી 'શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ છાવણી' (તા. ૧૧ થી ૨૦ નવેમ્બર-૨૦૧૨)

છબીકલા : શ્રીહરિ ડિઝીટલ સ્ટુડીયો - સુરત. મો. ૯૮૨૫૦૩૦૨૫૦ શ્રીહરિકૃષ્ણ વિઝિયો વિઝન - સુરત. મો. ૯૪૨૮૬૯૫૫૧૩.
શિવલાલ સુદાણી - બારમણ, મો. ૯૮૭૯૨૬૯૫૪૦

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન, નવેમ્બર / ડિસેમ્બર- ૨૦૧૨ (૩)

જૂનાગઢ પ્રદેશના રાજસમઢીયાળાને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ.તાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે તથા પ.બ. શ્રી મોહનભાઈ તથા ગણેશભાઈ દેવશીભાઈ ડાબી પરિવારના યજમાનપદે યોજાયેલ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિયલ કચા પારાયણ' (તા. ૨૦ થી ૨૮-૧૧-૨૦૧૨)

પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુળ મુગટમણિ શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજીના અધ્યક્ષપદે સુરત શહેરને આંગણે મોટા વરાછા ખાતે નૂતન મંદિર ભૂમિ પરિસરમાં પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી લક્ષ્મીપ્રસાદદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે યોજાયેલ 'દિવ્ય સત્સંગ સિબિર' (તા. ૧૧ થી ૧૮-૧૧-૨૦૧૧)

અનુક્રમણિકા

૧ જગન્નાથપુરી ઇતિહાસ મહિમાગાથા...

૬

- જગન્નાથપુરી : સવિસ્તાર ઇતિહાસ કથા...
- રથયાત્રા ઉત્સવ...
- શ્રી જગન્નાથજી મંદિર...
- ઈન્દ્રદ્યુમ્ન સરોવર કથા...
- અન્ય તીર્થસ્થાનો...

૨ જગન્નાથપુરીમાં નીલકંઠ વર્ણવિશે ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ...

૧૨

- પૂર્વ ભૂમિકા...
- જગન્નાથપુરીના રાજા સાથે મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણનો મેળાપ...
- રાજાએ મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણને પોતાના 'ગુરુ' તરીકે સ્વીકાર્યા...
- મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણને રથયાત્રામાં જોડાવા રાજાની પ્રાર્થના-વિનંતિ...
- મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણની જગન્નાથપુરીમાં અભૂતપૂર્વ - અલૌકિક રથયાત્રા...
- ઈન્દ્રદ્યુમ્ન સરોવરના કિનારે મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણના સંકલ્પથી અસુરોનો વિનાશ...

૩ જગન્નાથપુરીમાં શ્રી સ્વા. સંપ્રદાયના બંધારણીય મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન'નો પ્રથમ સંવાદ...

૨૪

- જગન્નાથપુરીમાં શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવનનો સંવાદ થશે તેવું ભગવાન શ્રીહરિનું વચન...
- ચક્રતીર્થમાં પ્રતાપસિંહ રાજા તથા સુવ્રતમુનિનું મિલન...

૪ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન ગ્રંથરાજનું ગૌરવવંતુ માહાત્મ્ય

૨૯

- જીવન જીવવાની જડીબુટ્ટી : શ્રી સત્સંગિજીવન ગ્રંથ...
- આજે નહિ તો કાલે પણ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન વિના નહિ ચાલે....!!

૫ જગન્નાથપુરીમાં પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીની ૩૦૦મી શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા પારાયણ...

૩૨

:: લેખન/સંકલન ::

સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસજી તથા પાર્ષદ ખુશાલ ભગત

ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

ચિત્રકાર :- શ્રી નવિનભાઈ સોની - ભુજ (મો. ૯૪૨૬૮૦૩૨૬૯)

લક્ષ્ય ટી.વી. ચેનલ દ્વારા

સમગ્ર ગુજરાતમાં ઘેર બેઠા આપ માણો....

ચેનલ દ્વારા

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુળ મુગટમણિ
શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીની
દિવ્ય અમૃતવાણી

સમય : દરરોજ

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી
શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના શ્રીમુખે
સત્સંગ કથાપારાયણ

સમય : દરરોજ રાત્રે ૮.૦૦ થી ૧૧.૦૦

પૂ. સ્વામી
શ્રી પૂર્ણસ્વરૂપદાસજીના શ્રીમુખે
સત્સંગ કથામૃત

સમય : દરરોજ સવારે ૬.૩૦ થી ૭.૩૦

વર્ષ :- ૮, અંક :- ૪-૫, તા. ૨૦-૧૧/૧૨-૨૦૧૨

પ્રયોજક : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

:: પ્રકાશક ::

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયસ્ય શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ

પીઠસ્થાન સંસ્થાન - વડતાલ વતી

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર

તા.જ. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫.

તંત્રી : સાધુ પતિતપાવનદાસજી

સંપાદક : સ્વામી આનંદસ્વરૂપદાસજી (વેદાંતાચાર્ય)

સંપ્રદાયનો સર્વોચ્ચ વિકાસ કરતું શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધારનું રજિસ્ટર્ડ મુખ્યપદ ઈ.સ. ૨૦૦૫ના જૂન માસથી પ્રારંભાયેલું. દર માસની ૨૦ તારીખે પ્રકાશિત થતું, આપના સમગ્ર કુટુંબ-પરિવારમાં આનંદ અને સંસ્કારની સૌરભ પ્રસારવે અને જીવનનું અનેક પાત્ર કરતું સામયિક.

:: લવાજમના દર ::

બે વર્ષ	: ₹. ૧૬૦/-
પંચવાર્ષિક	: ₹. ૩૫૦/-
પચ્ચીસ વર્ષ	: ₹. ૭૫૦/-
પરદેશમાં લવાજમ	: \$ 200 U.S.A.
	: £ 125 U.K.

:: લવાજમદર અંગે ગ્રાહક પત્ર વ્યવહાર ::

'ચિંતન કાર્યાલય'

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર

તા.જ. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧

Visit us : www.sardharkatha.net

www.swaminarayanvadaltgadi.org

E-mail : chintansardhar@yahoo.in

sardharmandir@gmail.com

ભારત દેશના મુખ્ય ચાર તીર્થધામ માંહિલું એક તીર્થ

જગન્નાથપુરી

વિશ્વવંદ્ય એવી ભારતીય સંસ્કૃતિના અનેક ધર્મગ્રંથોમાં વર્ણન કરાયેલા અતિ પ્રસિદ્ધ અને મહિમાશાળી ભારત દેશના મુખ્ય ચાર તીર્થધામ માંહિલું એક તીર્થ એટલે જગન્નાથપુરી. ઓરિસ્સા રાજ્યમાં પૂર્વ તરફના સમુદ્ર કિનારા ઉપર સૃષ્ટિના આદિકાળથી જ પ્રતિષ્ઠા પામેલા આ તીર્થધામનો અદ્ભુત મહિમા ભગવાન શ્રી વ્યાસજી સ્કંદપુરાણમાં ખૂબજ વિસ્તારથી લખતાં કહે છે:-

‘પુરુષોત્તમાયં સુમહત્ક્ષેત્રં પરમપાવનમ્ ।
 એતત્ક્ષેત્રં પરં ચાસ્ય વપુર્ભૂતં મહાત્મનઃ ।
 સ્વયં વપુષ્માન તત્રાસ્તે સ્વનામ્ના ધ્યાપિતં હિ તત્ ॥
 તત્ર યે સ્થાતુમિચ્છન્તિ તેડપિ સર્વે હતાંહસઃ ।’

આ પૃથ્વીલોકમાં ‘પુરુષોત્તમ ક્ષેત્ર’ નામનું અતિ મહાન તીર્થ છે તે પરમ પાવનકારી છે. આ તીર્થધામ સમુદ્ર કિનારે નીલાચલ પર્વત મધ્યે દશ યોજન વિસ્તારમાં છે. ભગવાન સ્વયં આ ક્ષેત્રમાં કાષ્ઠમય મૂર્તિ દ્વારા સાક્ષાત્ વિરાજમાન રહે છે. અને એ જ ભગવાનના નામ ઉપરથી તેમના નિવાસસ્થાન ક્ષેત્રને પણ ‘પુરુષોત્તમ ક્ષેત્ર’ નામથી ઓળખવામાં આવે છે. આ ક્ષેત્રમાં જેઓ થોડા કાળ પણ રહેવાની ઈચ્છા કરે છે, તેઓના પણ તમામ પાપ બાળી નાખે છે. (સ્કંદપુરાણ, વૈષ્ણવખંડ: ૨/૧)

સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામી લખે છે :

‘દત્તે યત્ર સ્વભક્તેભ્યઃ કૃષ્ણઃ સાક્ષાત્ સ્વદર્શનમ્ ।
 પૃથિવ્યાં નોપમા યસ્યાઃ પ્રતાપાતિશયાદ્ધરેઃ ॥’

જે પુરુષોત્તમપુરી અર્થાત્ જગન્નાથપુરી નામથી પ્રસિદ્ધ અનુપમ તીર્થધામને વિષે ભગવાન પુરુષોત્તમ પોતાના ભક્તજનોને સાક્ષાત્ દર્શન આપે છે. અને જે ક્ષેત્ર ભગવાનના નિરંતર નિવાસથી પોતાને વિષે ભગવદ્ દર્શનાર્થે પ્રવેશ કરનાર યાત્રાળુઓના પાપમાત્રને દર્શનમાત્રથી જ નાશ કરે છે. (શ્રી સત્સંગિજીવન: ૧/૧/૨૯)

જ્યાં નિરંતર પ્રત્યક્ષપણે નિવાસ કરીને જ ભગવાન આ પૃથ્વીમાં મત્સ્યાદિ અવતારોનું ધારણ કરીને ફરીથી ત્યાં જ વિરાજમાન થાય છે. માટે જેમના દર્શનથી અન્ય અવતારોના પણ દર્શનનું ફળ પ્રાપ્ત થાય છે. માટે જ ‘તત્કલં લભતે મત્વ્યો વૃષ્ટવા શ્રી પુરુષોત્તમમ્ દશાવતાર સંજ્ઞાડસ્ય

ઈતિહાસ મહિમાગાથા

સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસજી તંશા પાર્ષદ ખુશાલ ભગત
 ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

કથિતા પુત્ર ! તે મવા' - આ ક્ષેત્રને સ્કંદપુરાણાદિ શાસ્ત્રમાં દશાવતાર ક્ષેત્રઆદિ નામથી પણ કહેવામાં આવેલ છે. આ શાસ્ત્રોના મત પ્રમાણે ભગવાને કળિયુગના ઘોર પાપીજનોના પાપને દર્શનદાનથી જ ટાળવા માટે આ સ્થાને પોતે **કાષ્ઠની પ્રતિમા**નું સ્વરૂપ તથા અહિંના **પુરુષોત્તમપુરીના ક્ષેત્ર**નું સ્વરૂપ પણ ધારણ કરેલ છે. માટે જ ઉપરોક્ત 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન'ના શ્લોકમાં કહ્યા મુજબ સાક્ષાત્ વિરાજમાન રહેલા છે. ભગવાન શ્રી પુરુષોત્તમના પ્રતાપથી આ પૃથ્વીમાં આ તીર્થને **ઉપમા આપવા યોગ્ય** અન્ય ધામ કે પુરીઓમાંથી એક પણની તુલના થઈ શકે તેમ નથી. શ્રી કૃષ્ણાવતાર પૂર્વે, આ ક્ષેત્રમાં ભગવાન **નીલમાધવ સ્વરૂપે** મંદિરમાં બિરાજતા હતા, પરંતુ ત્યારબાદ પોતાની જ ઈચ્છાથી મહાન ભક્ત ઈન્દ્રદ્યુમ્ન રાજાને નિમિત્ત બનાવી હાલમાં દર્શન આપતી અલૌકિક મહાકાષ્ઠની મૂર્તિ કે જેમાં સમુદ્ર માર્ગે ભગવાનની જ પ્રેરણા-સંકેતથી જગન્નાથપુરીમાં પ્રાપ્ત થયેલા **અસ્થિ** પણ પધરાવેલ છે. તેથી પણ આ ક્ષેત્રનો **મહિમા** અત્યંત અપાર વૃદ્ધિને પામેલો છે.

સવિસ્તાર ઇતિહાસ-કથા...

આ તીર્થની કથા એવી છે કે માળવાના રાજા ઈન્દ્રદ્યુમ્નને ભગવાન નીલમાધવનાં દર્શનની ઈચ્છા હતી તેથી ચારે દિશામાં ઘણા બ્રાહ્મણોને મંદિર શોધવા મોકલ્યા. તેમાં **વિદ્યાપતિ** નામે બ્રાહ્મણે એકવાર **વિશ્વવસુ** નામે વ્યક્તિને પૂજાસામગ્રી લઈ જતા જોયા. તેમના ઘરે રહી અનેક વિનંતી કરી વિદ્યાપતિએ તેમની સાથે નીલમાધવનાં દર્શનની તક મેળવી, વિદ્યાપતિની આંખે પાટા બાંધ્યા નીલમાધવનું સ્થળ આવ્યું ત્યારે આકાશવાણી થઈ જેમાં નીલમાધવ ભગવાનની આજ્ઞા થઈ કે ઈન્દ્રદ્યુમ્નને સમાચાર આપ ! વિદ્યાપતિ તો તત્કાળ ઊપડ્યો. જઈને રાજાને કહ્યું : 'રાજન, આખરે એ મંદિર મળી ગયું છે!' રાજાએ વિદ્યાપતિ સાથે તત્કાળ કઠિયારાઓ મોકલ્યા, પોતે પણ સાથે જ જંગલમાં નીકળી પડ્યો. એવામાં ફરીથી આકાશવાણી થઈ : 'હે રાજા, તું મારાં દર્શન નહીં જ કરી શકે, જો તું એક હજાર અશ્વમેધ કરીશ તો તને નીલમાધવરૂપે નહીં પણ '**મહાદારુ**' (કાષ્ઠ) રૂપે દર્શન દઈશ' રાજાએ તમામ અશ્વમેધ પૂર્ણ કર્યા. એવામાં સમુદ્રમાં 'મહાદારુ' તરતું હતું તે દેખાયું... એટલે તેમાંથી તેણે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ (જગન્નાથજી), સુભદ્રાજી અને બળદેવજીની મૂર્તિઓ કરાવવાનું નક્કી કર્યું. તે વખતે વિશ્વકર્માએ સ્વયં સુથારના રૂપે રાજા પાસે આવી ઉપરોક્ત મહાકાષ્ઠ ઉપરાંત, શ્રીવિષ્ણુની સૂચના મુજબ એક સમયે સમુદ્રમાંથી મળેલ કાષ્ઠની પેટીમાં પ્રાપ્ત થયેલ **શ્રીકૃષ્ણના અસ્થિ** તે કાષ્ઠની મૂર્તિમાં પધરાવવા પૂર્વક મૂર્તિ

તૈયાર કરી આપવા કહ્યું, ને એક શરત કરી કે 'મૂર્તિઓ તૈયાર ન થાય ત્યાં સુધી મારા ઓરડામાં કોઈએ આવવું નહીં' રાજાએ આ શરત કબૂલ કરી. થોડા વખતે તેને **ઉત્સુકતા** થઈ કે 'મૂર્તિઓ તૈયાર થઈ હશે કે કેમ?' તેણે બારણું ઉઘાડીને જોયું તો મૂર્તિઓ તૈયાર હતી, પરંતુ હાથ અર્ધા હતા. વિશ્વકર્મા તો અદશ્ય થઈ ગયા ! રાજાને ઘણું દુઃખ થયું પરંતુ **આકાશવાણી** થઈ કે 'આ જ સ્વરૂપમાં અમારું પૂજન શરૂ કરો. અમારી ઈચ્છાથી જ આ બન્યું છે.' તેથી તે જ સ્વરૂપમાં મૂર્તિઓનું પૂજન શરૂ થયું.

આ ઉપરાંત **અન્ય કથા** એવી પણ મળે છે કે ઈન્દ્રદ્યુમ્ન રાજાએ તમામ અશ્વમેધ પૂરા કર્યા, પછી તેણે ઉત્કલપ્રદેશમાં **મંદિર નિર્માણ** પૂર્ણ કરાવ્યું **પ્રતિષ્ઠા** માટે તેમને ખૂબ ચિંતા રહેતી. શાની મૂર્તિ બનાવવી? એ વિચારમાં ને વિચારમાં તેઓ રાજકાજ પણ ભૂલી જતા. એકવાર પંચરાત્ર શાસ્ત્ર પ્રમાણે ભગવાનનું પૂજન કર્યું તેથી પ્રભુ પ્રસન્ન થયા. રાજા જ્યારે સ્તુતિ કરીને સૂતા, ત્યારે ભગવાને તેમને સ્વપ્નમાં **દર્શન** આપ્યાં અને આશીર્વાદ આપી કહ્યું : 'તારી ચિંતા હું જાણું છું. તું સવારે સમુદ્ર કિનારે જઈશ, ત્યાં મહાવૃક્ષનાં દર્શન થશે. તેમાંથી તું આ મૂર્તિઓ બનાવી પ્રતિષ્ઠા કરજે...' રાજા તો સવારે એ મહાન વૃક્ષ જોઈ અચંબામાં પડી ગયો. જાતે જ કુહાડો લઈ વૃક્ષ પાડી નાખ્યું. વિશ્વકર્માએ સુંદર મૂર્તિઓ રચી, જે કૃષ્ણ, બળરામ અને સુભદ્રાજીની મૂર્તિઓ હતી. આજે આ ક્ષેત્ર **પુરુષોત્તમ ક્ષેત્ર** ગણાય છે. મૂર્તિઓની વિધિપૂર્વક રથયાત્રા, પૂજન અને દર્શન થાય છે, સૌને આ ઉત્સવમાં ભગવાનનાં અદ્ભુત દર્શન થાય છે.

જ્યારે અધિક અષાઢ માસ આવે તે વર્ષે એટલે કે આઠ, બાર કે અઠાર વર્ષે આ મૂર્તિઓ બદલવામાં આવે છે. જૂની મૂર્તિઓનો અગ્નિસંસ્કાર કરવામાં આવે છે. પૂજારીઓ મૂંડન કરાવી શોક પાળે છે અને નવી મૂર્તિ અધૂરી જ ઘડી તેના હૃદયપ્રદેશમાં **અસ્થિ** પધરાવવામાં આવે છે. તેને '**બ્રહ્મ**' કહે છે. જે આદિવાસી-શબર વંશના કોઈ વૃદ્ધ દ્વારા આંખે પાટા બાંધીને મુકાવવામાં આવે છે. આ વૃદ્ધ પ્રતિષ્ઠા પછી તરત અવસાન પામે છે, એવી માન્યતા છે. આ ઉત્સવને '**નવ-કલેવર ઉત્સવ**' પણ કહે છે. જેમાં લાખો લોકો શ્રદ્ધા અને ભક્તિભાવ સાથે જોડાય છે.

રથયાત્રા ઉત્સવ...

મૂર્તિઓનો પૂર્ણ સ્નાનવિધિ જેટ સુદ દેવસ્નાની પૂર્ણિમાએ કરાવવામાં આવે છે, તેથી ભગવાનનું સ્વાસ્થ્ય નરમ-ગરમ રહે છે, તેથી અષાઢ સુદ બીજ સુધી દર્શન બંધ રહે છે. ભગવાનને હળવા ખોરાક સાથે ઔષધો ધરાવવામાં આવે છે. આ પછી અષાઢ સુદ બીજે મન મોકળું કરવા માટે 'નગરયાત્રા' કે

‘રથયાત્રા’ રૂપે ફેરવવામાં આવે છે. દર વર્ષે અષાઢ સુદ બીજના દિવસે આ મૂર્તિઓને ત્રણ ભવ્ય રથોમાં પધરાવીને, ભવ્ય શોભાયાત્રા કાઢવામાં આવે છે. જગન્નાથપુરીના રાજા કહેવાય છે તે ભીલોના ભગવાન અને દરિદ્રોના દેવ તરીકે પંકાય છે. તેઓ સૌપ્રથમ સુવર્ણની સળી વાળા સાવરણાથી રથની આગળનો રસ્તો જાતે સાફ કરે છે અને પછી રથ ખેંચે છે. લાખોની જનમેદની ઊમટે છે. ત્રણેય રથોને હજારો ભક્તજનો ખેંચે છે. રથયાત્રા દ્વારા ત્રણેય મૂર્તિઓને જગન્નાથ ભગવાનના મંદિરથી રથ ખેંચીને જનકપુર (ગુડીયા મંદિર) સુધી લાવવામાં આવે છે. અહીં ભગવાનના માસીભાનું ઘર ગણવામાં આવે છે. અહીં સાત દિવસ સુધી ભગવાનનો નિવાસ રહે છે. તે દરમિયાન મુખ્ય મંદિર ખાલી રહે છે. પછી રથયાત્રા દ્વારા ભગવાનને મૂળ મંદિરે પધરાવાય છે. આ વળતી યાત્રાને ‘બાહુડા યાત્રા’ અથવા ‘વળતી યાત્રા’ કહેવાય છે. આ રથયાત્રાના તમામ રથ દર વર્ષે નવા જ બનાવવામાં આવે છે. અક્ષયતુતીયાના દિવસથી જ શાસ્ત્રોક્ત વિધિપૂર્વક આ રથો બનાવવાનો પ્રારંભ થઈ જાય છે.

અહીંના રથયાત્રામાં ઉપયોગમાં લેવાતા વિશાળ રથોના નામ છે : ૧. તાલધ્વજ. ૨. નંદીઘોષ અને ૩. દર્પદલન. તે મધ્યે તાલધ્વજમાં બળદેવજી, નંદીઘોષમાં ભગવાન જગન્નાથજી અને દર્પદલન રથમાં સુભદ્રાને વિરાજમાન કરાવાય છે. તાલધ્વજ લીલા રંગનો - ૧૩ થી ૨૦ મીટર ઊંચો અને ૧૪ પૈડાવાળો બનાવાય છે. નંદીઘોષ પીળી ધરીઓવાળો, લાલ રંગનો હોય છે. જે બંને રથો કરતા ઊંચો અને ૧૬ પૈડાવાળો બનાવાય છે. દર્પદલન પણ લાલ રંગનો ૮ થી ૧૨ મીટર ઊંચો અને ૧૨

પૈડાવાળો બનાવવામાં આવે છે.

આ રથયાત્રાના હકદાર ૧. સ્થાનિક રાજા, ૨. ચૈતન્યપ્રભુનો ગૌડીય સમાજ અને ૩. મંદિરનો વ્યવસ્થાપક કર્મચારી ગણ ગણાય છે.

હિન્દુ ધર્મમાં પરમાત્માની પાસે અનેરો આધ્યાત્મિક આનંદ મેળવવા માટે અનેક ધાર્મિક વિધાન અને પરંપરા પુરાતન કાળથી ચાલી આવી રહી છે. તેના પાલનથી માનવના જીવનમાં અનુશાસન, નિયમ અને સંયમ બની રહે છે અને સાથે જ ધાર્મિક ગતિવિધિઓ દ્વારા પરસ્પર મેળાપ વધે છે. સાથે સાથે માનવની એકબીજા પ્રત્યે ભાવનાઓ અને સંવેદનાઓને બળ મળે છે. માણસ ધર્મ અને માનવીય ભાવોથી જોડાયેલ રહે છે. જગન્નાથપુરીમાં તેમજ ભારતના અનેક તીર્થો અને શહેરોમાં દર વર્ષે અષાઢ સુદ બીજે ઉજવાતો ‘રથયાત્રા’ ઉત્સવ એવી જ ધાર્મિક પરંપરાઓમાં સામેલ છે. આ રથયાત્રા અંગે અલગ-અલગ કથાઓ જોવા મળે છે. પરંતુ સ્કંદપુરાણાદિ શાસ્ત્રોમાં શ્રી જગન્નાથપુરીમાં રથયાત્રા વિધાનમાં લંબાઈ વગેરે માપયુક્ત ત્રણ રથાદિ નિર્માણ કરાવવાનું તથા તે કાષ્ઠાદિ વૈશાખ માસમાં શુભ મુહૂર્તમાં - અખાત્રીજના દિવસે જ કાપવા જવું વગેરે તમામ વિધાનનું નિરૂપણ હોવાથી આ ઉત્સવ.....

(૧) ‘તીર્થાંક’ કલ્યાણ માસિક વિશેષાંક મુજબ સુભદ્રાજીનો નગરદર્શનનો મનોરથ પૂર્ણ કરવા માટે એકવાર સુભદ્રાને રથમાં બેસાડી બંને ભાઈઓએ દ્વારિકાની નગરશોભા દેખાડી હતી, તે પ્રસંગની સ્મૃતિ પણ ‘રથયાત્રા’ સાથે જોડાયેલી છે. આ હકીકત મુખ્ય જણાય છે.

(૨) **શ્રીમદ્ ભાગવત :-** ભગવાન શ્રીકૃષ્ણનું કાસળ કાઢી નાખવાના હેતુથી મથુરા બોલાવવા કંસે અકૂરજીને રથ લઈને ગોકુળ મોકલ્યા. શ્રીકૃષ્ણ-બળદેવ બંને અકૂર સાથે રથ પર બેસી ગોપીઓની વિદાય લઈ ગોપ-બાળકો તથા બળભદ્ર-નંદરાજાદિ સહિત રંગમંડપના ઉદ્દેશથી મથુરા જવા નીકળ્યા હતા. પછીથી તે દિવસને ભાવિક ભક્તો દ્વારા ‘રથયાત્રાના ઉત્સવ’ તરીકે ઊજવાય છે. એમ પણ કહેવાય છે.

આ સિવાય અન્ય પ્રાંતોમાં પણ પરંપરાગત રૂઢિમુજબ; શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનની લીલાઓ ગોકુળથી મથુરા પ્રયાણ વગેરે તથા ભૂમાપુરુષના લોકમાં બ્રાહ્મણપુત્રને લેવા ગયા હતા વગેરે નિમિત્તે ઉત્સવ મનાવવાની માન્યતાઓ છે. ૧૫૫

શ્રી જગન્નાથજી મંદિર...

ભગવાન જગન્નાથજી મહામંદિરને ચાર પ્રકોષ્ઠ છે. ૧. ભોગમંદિર, જ્યાં ઠાકોરજીને ભોગ ધરાવવામાં આવે છે. ૨. નૃત્ય મંદિર, જ્યાં સંગીત - નૃત્ય વગેરેથી ઠાકોરજીને રીઝવવામાં આવતા, ૩. જગન્નાથ મંદિર (સભામંડપ), જ્યાં યાત્રીઓ એકત્ર થઈ દર્શનનો લાભ લે છે. અને ૪. અંતઃપ્રકોષ્ઠ - જ્યાં જગન્નાથજીની પ્રતિમાઓ પધરાવવામાં આવી છે. મંદિરના ઊંચા શિખર સૂચિ (સોય) આકાર કહેવાય છે, જે ૧૮૨ ફૂટ ઊંચા છે, ૮૦ ફૂટ લાંબું અને એટલું જ પહોળું છે. જેની ઉપર એક ચક્ર અને ધ્વજ છે. સમુદ્ર કિનારાથી માત્ર ૧૦-૧૨ મિનિટના રસ્તાની અંતરે આવેલા આ મંદિરની ભૂમિ સમુદ્રકિનારાથી ૨૦ ફૂટ ઊંચી છે, તેને જ પૂર્વે નીલગિરિ કહેવાતો હશે, તેવું અભ્યાસકોનું અનુમાન

છે. આ મહામંદિરની વિશેષતા એ છે કે તેમાં સિંહદ્વાર (મુખ્યદ્વાર)ની બહાર કોઈ જ જાતિ - નિષેધ નથી! જગન્નાથ દરેક જાતિઓના દેવતા છે. વળી જગન્નાથજીનો પ્રસાદ ભાત અતિ પવિત્ર ગણાય છે. મંદિરમાં શેષાવતાર, દશાવતાર, એકાદશી, સાક્ષીગોપાલ, વિમલાદેવી વગેરેની પ્રતિમાઓ દર્શનીય છે.

આ મંદિરમાં શ્રીકૃષ્ણ, બળદેવ અને સુભદ્રાની મૂર્તિઓ પધરાવેલી છે અને તેને વસ્ત્ર-આભૂષણો ધરાવી ધામધૂમથી પૂજા થાય છે. વિશેષ ભેટ મૂકનાર વ્યક્તિએ મૂર્તિઓને ચરણસ્પર્શ કરી શકાય છે તેમજ અંદર પ્રદક્ષિણા કરવા માટેની પણ સંપૂર્ણ જગ્યા છે. નિજમંદિરની સામે ગરુડસ્તંભ છે. શ્રીજીમહારાજ વર્ષાવેશે આ સ્તંભને ભેટ્યા હતા અને અહીંજ આસન કર્યું હતું.

અભ્યાસકો માને છે કે ગંગવંશના તામ્રપત્ર અનુસાર ગંગેશ્વર- ચોડ ગંગે આ મહામંદિરનું નિર્માણ કરાવેલું. એ સાલ હતી સને ૧૦૭૮! પરંતુ ડો. ડી.સી. સરકાર ‘ગોડ પુરુષોત્તમ એટ પુરી’ માં નોંધે છે કે ‘માદલા પંજ’ પ્રમાણે મંદિરનું નિર્માણ ચોડ ગંગે નહીં, પણ તેના પ્રપૌત્ર અનંગ ભીમદેવે કરાવ્યું હતું, જેમાં રાજા અનંગ ભીમદેવે પંદર લાખ સોનામહોર ખર્ચ્યા અને મંદિર સને ૧૧૮૮માં ચૌદ વર્ષે પૂર્ણ થયું. મંદિરના ભોગમંડપનો ભાગ રાજા પુરુષોત્તમ દેવે (૧૪૬૫-૮૫માં) બંધાવ્યો અને મુખશાલાનું નિર્માણ રાજા પ્રતાપ રુદ્રદેવે (૧૪૮૫-૧૫૩૨માં) કર્યું હતું. પણ પછીથી બંગાળના મુસ્લિમ રાજા હુસેનશાહે તથા પઠાણ ‘કાલા પહાડે’ મંદિર અને નગરને ખૂબ નુકસાન કર્યું હતું. મરાઠા શાસન દરમિયાન કોણાર્કમાં આવેલો અરુણ સ્તંભ જગન્નાથ મંદિરમાં સ્થાપિત કરી દેવામાં આવ્યો, જે આજે પણ

સિંતન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર ૨૦૧૨

૯

વિદ્યમાન છે જેને ‘ગરુડસ્તંભ’ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

જગન્નાથપુરી આ યાત્રાધામની વિશેષતા એ છે કે, ભગવાન જગન્નાથજી, બળદેવજી અને સુભદ્રા - આ ત્રણેય મૂર્તિઓ સચેતન છે, એવી અનેક ભક્તોને અનુભૂતિ થઈ ચૂકી છે. પુરાણ પ્રસિદ્ધ ચાર ધામોમાં આ ધામનું મહત્વ ઘણું જ છે. મોટા મોટા પંડિતો, વિદ્વાનો, કવિઓ, ભક્તો અને આચાર્યો પણ આ ધામની યાત્રા કરીને જ પૂર્ણકામ થાય છે. ભક્તિમતી મીરાંબાઈ પણ અહીં દર્શને આવી ગયાં હતાં. વળી ચૈતન્ય મહાપ્રભુ તો પોતાના અંતિમ સમયે જગન્નાથજીની મૂર્તિ પાસે કીર્તનભક્તિ કરતાં કરતાં જ શ્રી જગન્નાથજીની મૂર્તિમાં સમાઈ ગયાં હતાં.

જગન્નાથપુરીમાં આવેલ દર્શનીય સ્થળો :- ભગવાન શ્રી જગન્નાથજીનું ભવ્ય મંદિર, માધવરાયનું મંદિર, જગન્નાથજી રસોઈ ઘર, ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવર, રથયાત્રાના રથ દર્શન, ગુંડીયા મંદિર, જનકપુરી, સ્વર્ગદ્વાર, તોડા ગોપીનાથજી, સમુદ્ર તટ, ચક્રતીર્થ, મહોદધિ, રોહિણીકુંડ, માકડીય તળાવ, ચંદન તળાવ, શ્વેતગંગા સરોવર, શ્રીલોકનાથ સરોવર વગેરે....

ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવર કથા...

ઈન્દ્રધુમ્ન રાજા લાખ ગાયો ચારી લાવીને સાંજે દાન કરી દે. તે ગાયોની ખરીથી ખોદાઈને તળાવ થયું. તેથી ઈન્દ્રધુમ્ન નામ પડ્યું. તે ઈન્દ્રધુમ્ન રાજાને ભગવાને દર્શન દીધા. પ્રભુ કહે : “વર માગો.” રાજા કહે : “તમો કાયમ અહીં રહો.” પ્રભુ કહે : “મારું મંદિર કર, પછી હું રહું.” એમ કહીને સુદર્શન ચક્ર આપ્યું. પ્રભુ કહે : “મંદિર કરીને આ ચક્ર ઉપર પધરાવજે.” રાજા વિશ્વકર્માને

બોલાવીને મંદિર કરીને તે ઉપર ચક્ર પધરાવે. તેથી મંદિર પાતાળમાં જાતું રહે. એમ એકસો ને સાત વખત મંદિર પાતાળમાં ગયાં, પછી રાજા થાક્યા. તેથી માકડીય મુનિના પગમાં પડ્યા. ત્યારે મુનિ કહે : “સુદર્શન ચક્ર વજ્ર છે. તેનો ભાર પ્રભુ સિવાય બીજો કોઈ સહન કરી શકે નહિ. માટે હું મોટો કાયબો થઈને કાલે સમુદ્રમાં આવીશ અને તમો મજૂર સાથે તે કાયબા ઉપર બેસીને ગંડકી નદીમાંથી શાલીગ્રામ ભરી લાવો અને તેથી પાયા પૂરો તેથી મંદિર રહેશે.” પછી તે પ્રમાણે કર્યું ત્યારે મંદિર રહ્યું. તે એકસો ને આઠમી ફેર કરેલ મંદિર હાલમાં છે. મંદિર પુરું થયા પછી પ્રભુએ રાજાને સ્વપ્નમાં દર્શન દીધાં અને કહે : “હું આવું છું અને પેટીયું છ માસ સુધી ઓરડામાં મૂકી રાખજે. પછી મૂર્તિઓને પધરાવજે. જે મનુષ્ય મારો પ્રસાદ ખાશે તે મારા ધામને પામશે.” પછી પ્રભુ આવ્યા અને કાયમ નિવાસ કરીને રહ્યા. તે પ્રસાદના પુણ્યથી બ્રહ્મલોકથી ઉપર જતા માણસોને જોઈને બ્રહ્માને સંશય થયો, જે પૃથ્વીમાં આવું શું પુણ્ય કરે છે. જેથી મારા ઉપર ગોલોકને વિષે વિમાનમાં બેસીને જીવો જાય છે ?” સો જન્મ બ્રહ્મચર્ય પાળે ત્યારે જ બ્રહ્માના લોકને પામે. પછી બ્રહ્માએ શંકર પાસે આવીને પૂછ્યું : “મૃત્યુલોકમાં જીવો શું પુણ્ય કરે છે જેથી મારાથી પણ ઉપર જાય છે ? એવું શું પુણ્ય છે ?” શંકર કહે : “જગન્નાથપુરીમાં ભગવાનનો પ્રસાદ જમે છે તે પુણ્યથી ગોલોકમાં જાય છે.” બ્રહ્મા કહે, “મારે પણ પ્રસાદ જમવો છે.” શંકર કહે : “જાઓ.” બ્રહ્મા જગન્નાથ ગયા ત્યારે એક મંદિર અને ત્રણ મૂર્તિઓ અને ઐઠવાડામાં રાંકા ચોખા વીણે. તેવું ભગવાને બતાવ્યું ત્યારે બ્રહ્મા પાછા આવ્યા અને શંકરને કહે, “તમો કહેતા હતા જે પાંચસો મણ ચોખા રંધાય છે અને હજારો માણસો આવે છે, અને રોજ

સમૈયા થાય છે તે કાંઈ નથી.” ત્યારે શંકર કહે : “પ્રભુએ તમને માયા બતાવી. તમારું કલ્યાણ નહિ કરવું હોય માટે ફરીથી જાઓ અને સંશય કરશો નહિ.” પછી બ્રહ્મા ફરીથી ગયા. તે સમયે એવું દેખ્યું કે એઠવાડમાં કૂતરાં, ગધેડાં વીણી ખાય. ત્યારે બ્રહ્મા કહે : “જીવ વટલાતો નથી અને બીજું માણસ કોઈ છે નહિ” એમ વિચાર કરીને એઠવાડમાંથી એક ચોખો ગોતીને મુખમાં મેલ્યો ત્યારે હતું તેવું દેખાણું માટે પ્રસાદનો મહિમા મોટો છે. એક દિવસ પ્રભુનો પ્રસાદ જમે અને સાઈઠ હજાર વર્ષ તપ કરે તે બન્નેનું સરખું પુણ્ય છે.

‘યદચ્છયા તં નૈવેદ્યં યો ભજ્જતે સાધુ સંગતઃ । ષષ્ઠ વર્ષ સહસ્રાણિ પ્રાપ્નોતિ તપસઃ ફલમ્ ।।’

દેવ ઈચ્છાથી સાધુસંગ થકી પ્રભુનો પ્રસાદ જમે તે સાઠ હજાર વર્ષ તપ કરે અને જેટલું ફળ થાય તેટલું ફળ પ્રભુનો પ્રસાદ જમવાથી થાય છે.

ભુવનેશ્વર

અન્ય તીર્થસ્થાનો...

ભુવનેશ્વર :- જગન્નાથ પુરીથી ભુવનેશ્વર ૬૦ કિ.મી. દૂર છે. ભુવનેશ્વર શહેર ઓરિસ્સા રાજ્યની રાજધાની છે. ઓરિસ્સા રાજ્ય જ્યારે ઉત્કલ તરીકે ઓળખાતું હતું ત્યારે પણ રાજ્યની રાજધાની ભુવનેશ્વર હતું. અને ભારતને સ્વતંત્રતા મળ્યા પછી ફરી ભુવનેશ્વર ઓરિસ્સાની રાજધાની બન્યું છે. ભુવનેશ્વરને ઉત્કલ વારાણસી અથવા ગુપ્ત કાશી પણ કહેવાય છે. પુરાણોમાં પણ તેને એકાગ્રક્ષેત્ર કહે છે. અહીં લીંગ સ્વયં ધરતીમાંથી પ્રગટ થઈ છે. ત્રિભુવનપતિના નામ ઉપરથી આ શહેરનું નામ પણ ભુવનેશ્વર રાખવામાં આવ્યું છે. ભગવાન શંકરે તેને પ્રકટ કર્યું હતું તેથી તે શાંભવક્ષેત્ર પણ કહેવાય છે. અહીંનું લિંગરાજ મંદિર એ જ ભુવનેશ્વર શહેરનું મુખ્ય મંદિર છે. એવી પ્રચલિત કથા છે કે, કાશીમાં તમામ દેવતાઓનો વાસ થયો હોવાથી ભગવાન શંકરને કોઈ જગ્યાએ એકાંતવાસ કરવો હતો તેથી આ સ્થાનમાં આવીને તેમણે અહીં થોડો સમય રહેવા માટે અનંત વાસુદેવની અનુમતિ માંગી. અનંત વાસુદેવે ભગવાન શંકરને અહીં નિત્ય નિવાસ માટે રોકી લીધા. અનંત વાસુદેવ અહીંના મુખ્ય ઉપાસ્ય દેવ છે. સંપ્રદાયના ગ્રંથોમાં એવો ઉલ્લેખ જોવા મળે છે કે, મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી વનવિચરણ કરતા કરતા કપિલાશ્રમથી નીકળી પ્રથમ ભુવનેશ્વર પધાર્યા હતા ને ત્રણ દિવસ સુધી રોકાઈને સાક્ષીગોપાલ થઈને જગન્નાથપુરી પધાર્યા હતા.

સાક્ષીગોપાલ :- જગન્નાથ પુરીથી ૧૮ કિ.મી દૂર સાક્ષીગોપાલ મંદિર આવેલ છે. આ મૂર્તિ તીર્થવાસી એક બ્રાહ્મણ પુત્ર અને બીજા એક વૃદ્ધ બ્રાહ્મણ વચ્ચે થયેલ કરારના સાક્ષીરૂપે વૃંદાવનથી આવી હતી. તેથી તેનું નામ સાક્ષીગોપાલ તરીકે પ્રસિદ્ધ થયેલ છે.

ધોલાગીરી :- આ સ્થાને મગધના રાજા અશોક સમ્રાટે કલિંગની પ્રજા સાથે યુદ્ધ કર્યું હતું. તેમાં લાખોની સંખ્યામાં કલિંગ પ્રજા ભોગ બની હતી. બાજુમાં રહેલ દયા નદીનું પાણી લોહીથી લાલ બની ગયું હતું. આ દેશ્ય જોઈને અશોક સમ્રાટ શોકમગ્ન થઈ ગયા અને વેરાગ્ય ઉત્પન્ન થતાં બૌદ્ધધર્મ સ્વીકારી તેમનો પ્રચાર દુનિયાના દેશોદેશમાં કર્યો હતો. અત્યારે તેની સ્મૃતિરૂપે ધોલાગીરીમાં શાંતિસ્તૂપ બૌદ્ધ સ્મારકના રૂપમાં બનાવવામાં આવ્યું છે.

કોણાર્ક સૂર્યમંદિર :- પુરીથી ભુવનેશ્વર જતાં રસ્તામાં ૩૦ કી.મી. દૂર ભારતીય સ્થાપત્યકળાની બેનમૂન સિદ્ધિ અને વિશ્વમાં અજોડ કહી શકાય તેવું આ ભવ્ય સૂર્યમંદિર આવેલું છે. આ મંદિરની કલાકોતરણી જોઈને સૌ કોઈ આશ્ચર્યચકિત થઈ ઊઠે છે. એકસમયે આ મંદિરના એક ભાગમાં શિખર ઉપર ખૂબજ મોટું લોહચુંબક લગાવેલું હતું, જેની શક્તિ એટલી તીવ્ર હતી કે પાસે આવતા જહાજો અહીં ખેંચાઈ આવતા. મંદિરની રચના એક વિશાળ રથરૂપે કરવામાં આવી છે, જેના ૨૪ ચક્રો આજે પણ જોવા મળે છે. દરેક ચક્ર સાડા દસ ફૂટ ઊંચા છે.

સાક્ષીગોપાલ

ધોલાગીરી

કોણાર્ક સૂર્યમંદિર

જગન્નાથપુરીમાં શ્રી નીલકંઠ વર્ણવિશે

સર્વાવતારી ભગવાન
શ્રી સ્વામિનારાયણ

પૂર્વ ભૂમિકા...

ભારતવર્ષ એટલે વિશ્વનો અધ્યાત્મગુરુ. કોઈપણ મહાપુરુષ કે ભગવાનને જ્યારે પણ આ પૃથ્વી ઉપર અવતાર ધારણ કરવાની ઈચ્છા થઈ છે ત્યારે તે સર્વની દૃષ્ટિમાં ભારત જ આવ્યું છે. અને ભારતમાં જન્મ ધરી ભારતની પવિત્રતામાં વધારો કરતા રહ્યા છે. ભારત પર પરમાત્માની હંમેશા અમીદૃષ્ટિ રહી છે. જ્યારે પણ ભારતની આધ્યાત્મિકતામાં થોડી પણ શિથિલતા દેખાણી ત્યારે ત્યારે કોઈમાંને કોઈમાં પોતે સામર્થી મૂકી છે અને આ પૃથ્વી પર અનેક અવતારોના માધ્યમથી ભારતમાં મનુષ્યના કલ્યાણ કરતા રહ્યા છે.

આજથી લગભગ ૫૧૦૦ વર્ષ પૂર્વે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ ધર્મનું સ્થાપન કરી આ પૃથ્વી પરથી વિદાય લઈ સ્વધામ પધાર્યા ત્યારથી, એનો હજી એકાદ સદી જેટલો સમય માંડ ગયો હશે ત્યાં કળિયુગે ભારતવર્ષમાં દુષ્ટપ્રભાવ પાથરવાનું શરૂ કરી દીધું. જરાસંધનો મુગટ પરીક્ષિતે ધારણ કર્યો અને કળિયુગે ભારતવર્ષમાં પ્રવેશ કર્યો. પછી તો જેમ જેમ સમય વ્યતીત થતો ગયો તેમ તેમ કળિ પોતાનું સામ્રાજ્ય વિસ્તારતો ગયો. અને મનુષ્યો પોતાની આધ્યાત્મિકતા ભૂલી, ધર્મને ત્યજી અધર્મ તરફ વળવા લાગ્યા. પરંતુ જ્યારે પણ અધર્મનું સામ્રાજ્ય ભારતવર્ષ પર હાવિ થતું જણાય ત્યારે કૃપાળુ પરમાત્મા કોઈને કોઈ મહાપુરુષને આ ધરા પર મોકલતા રહ્યા છે. જેમાં શ્રી શંકરાચાર્ય, શ્રી મધ્વાચાર્ય, શ્રી ચૈતન્ય મહાપ્રભુ, શ્રી નિમ્બાર્ક, શ્રી રામાનુજાચાર્ય, શ્રી વલ્લભાચાર્ય વગેરે આચાર્યો પૃથક પૃથક યોગ્ય સમયે આ ભૂમિ પર પધારી પુરુષોત્તમનારાયણે આપેલ સામર્થ્યાનુસાર ધર્મની રક્ષા કરતા રહ્યા. પરંતુ તે બધા આચાર્યો જ્યારે પોતાનું યથાશક્તિ કાર્ય પૂર્ણ કરી આ લોકમાંથી વિદાય લે એટલે તરત જ કળિ પુનઃ પોતાનું સામ્રાજ્ય બિછાવી દેતો હતો. પરિણામે કરી, અધર્મ, અત્યાચાર, પાખંડ, કૂરતા વગેરેથી પૃથ્વી ઢ્રૂજી ઊઠતી....!! પ્રકૃતિ કંપી ઊઠતી....!! વરુણદેવ રૂઠી જતા અને પ્રજામાં હાહાકાર મચી જતો. ક્યાંક ધરતીકંપ - અનાવૃષ્ટિ, ક્યાંક અતિવૃષ્ટિ, તો ક્યાંક જંગલોમાં દાવાનળ ફાટી નીકળતા.

આમ, સમગ્ર વિશ્વની પ્રજા દુઃખથી પીડાતી. પુનઃ પુનઃ આવા પાપાચારથી સ્વયં પૃથ્વી પણ ત્રાહિમામ્ ત્રાહિમામ્ પોકારી ગઈ. એવા સમયે યુગો પહેલા અનેક

શાસ્ત્રોના માધ્યમથી આ બ્રહ્માંડના જીવાત્માઓને પરબ્રહ્મ પરમાત્માએ જે વચન આપ્યું હતું કે, કળિયુગમાં હું સ્વયં જન્મ ધારણ કરીને અનેક જીવાત્માઓને મારું સ્વરૂપજ્ઞાન કરાવીશ અને આત્યંતિક કલ્યાણ કરીશ. તે વચનને સત્ય કરવા માટે યોગ્ય સમય જાણી, બદ્રિકાશ્રમમાં દુવાર્સામુનિના શાપને નિમિત્ત બનાવી સં. ૧૮૩૭ ચૈત્ર સુદ - ૮ને દિવસે ઉત્તર કૌશલ દેશ (ઉત્તર પ્રદેશ)માં અયોધ્યાથી ૩૦ કિ.મી. દૂર નાનકડા એવા છપૈયા ગામમાં અતિ પવિત્ર, ધર્મનિષ્ઠ સરવરિયા બ્રાહ્મણ ધર્મદેવ અને ભક્તિદેવી થકી સ્વયં સર્વનિયંતા, સર્વકારણ, સર્વાવતારી અક્ષરાધિપતિ પૂર્ણ પુરુષોત્તમનારાયણ આ ભૂમંડળ પર પ્રાગટ્ય પામ્યા.

સમગ્ર સચરાચરમાં આનંદ છવાઈ ગયો. છપૈયામાં મોટો ઉત્સવ થયો. બ્રહ્માદિક દેવતાઓએ પણ લાભ લીધો. છપૈયાની નારીઓએ મહાપ્રભુનું મનોહર શ્યામ સ્વરૂપ નિહાળ્યું. ચિત્તની વૃત્તિ તેમાં ખેંચાઈ ગઈ. અને બાળપ્રભુને ‘ઘનશ્યામ’ નામથી બોલાવવા લાગી...!! બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામે છઠ્ઠીના દિવસે કાલિદત્ત દ્વારા મોકલાયેલ અસંખ્ય કોટરાઓને હનુમાનજી દ્વારા નાશ કર્યો. બાળપ્રભુની ઉંમર ૨ માસની થઈ ત્યારે માર્કંડેયમુનિ ધર્મદેવના આંગણમાં બાળપ્રભુના દર્શન માટે આવ્યા. માતા ભક્તિદેવી અને પિતા ધર્મદેવે તેમને જ્યોતિષ શાસ્ત્રમાં પારંગત જાણીને તેમની પાસે ઘનશ્યામ પ્રભુના ‘નામકરણ સંસ્કાર’ કરાવ્યો. માર્કંડેયમુનિએ બાળપ્રભુને ‘કૃષ્ણ, હરિ, હરિકૃષ્ણ’ એવા ત્રણ સાર્થક નામો આપ્યા. ત્રણ વર્ષ સુધી છપૈયામાં અનેક બાળચરિત્રો કરી, કાળીદત્તનો વધ કરી, માતા-પિતા અને મોટાભાઈ રામપ્રતાપજીની સાથે અયોધ્યામાં પધાર્યા. અયોધ્યામાં પણ અનેક બાળલીલાઓ કરી. ૭ વર્ષની ઉંમરે યજ્ઞોપવીત ધારણ કરી. ૮ વર્ષની ઉંમરે પિતા ધર્મદેવની પાસેથી જ વેદ, ઉપનિષદ, ન્યાયમીમાંસા, ભાગવત, રામાયણ, મહાભારતાદિક સર્વ શાસ્ત્રોનો તલસ્પર્શી અભ્યાસ પૂરો કરી દીધો. ગુણગ્રાહી બાળપ્રભુએ શાસ્ત્રઅદ્યયન પછી મહાભારતમાંથી વિષ્ણુસહસ્રનામ, વિદુરનીતિ અને ભગવદ્ ગીતા, સ્કંદપુરાણમાંથી વાસુદેવ માહાત્મ્ય, શ્રીમદ્ ભાગવતમાંથી દશમ અને પંચમ સ્કંધ અને ધર્મશાસ્ત્રોના સારરૂપે યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિનું આલેખન કરી સુંદર પુસ્તક તૈયાર કર્યું. (જે નિરંતર પોતાની પાસે જ રાખ્યું. તે સંપ્રદાયમાં ‘ગુટકી’ તરીકે પ્રસિદ્ધ છે) ને દશમે વર્ષે કાશીમાં ભરાયેલી પંડિત પરિષદમાં પ્રકાંડ પંડિતોને તત્ત્વજ્ઞાનની ચર્ચામાં મહાત કરી, ઝળહળતો વિજય મેળવી સૌને અચંબામાં મૂકી દીધા!

ગૃહત્યાગ કરવાના થોડા સમય પહેલા માતા ભક્તિદેવીને દિવ્ય હરિગીતાનો ઉપદેશ આપી પોતાના સ્વરૂપમાં વૃત્તિ સ્થિર કરાવી દિવ્યગતિ પ્રદાન કરી. ત્યારપછી પિતા ધર્મદેવને દિવ્યગતિ આપીને બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામે સં. ૧૮૪૮ અષાઢ સુદ - ૧૦ના દિવસે વહેલી સવારે સર્વ વસ્ત્ર-અલંકારો ઉતારી, આચ્છાદન વસ્ત્રે સહિત કોપીન, મૃગયર્મ, પલાશનો દંડ અને શ્વત યજ્ઞોપવીત ધારણ કરી. જટા, મુંજની મેખલા, જપમાળા, કમંડલું, પાણી ગાળવા માટે વસ્ત્રનો ટૂકડો, શાલીગ્રામ અને પોતાની નિત્યપૂજાના બાલમુકુંદ અને સત્યાશ્વનો ગુટકો એટલી વસ્તુ લઈ પોતાના સંબંધીઓ અને મિત્રોને સૂતા મૂકીને ગૃહત્યાગ કરી દીધો. તે સમયે તેઓની ઉંમર ૧૧ વર્ષ ૩ માસ અને ૧ દિવસની છે. બાળયોગી મહાપ્રભુએ સમયની રેત પર જે ડગલા માંડ્યાં....ખુલ્લા શરીરે, ખુલ્લાપગે, ન કોઈ સાધન, ન કોઈ સહારો, ન કોઈ ઉષ્માનો આંગરો, ન કોઈ વૃક્ષની છાયા, ન કોઈ આસનની માયા, ન કશું અન્ન, ન કોઈ ફળ, કંઈપણ આશા નહિ ને વનની ગહરી વાટે ચાલી નીકળ્યા. અનેક સાધકોને યુગોની સાધનાના ફળરૂપે સ્વદર્શન દેવાને કાજે, તીર્થોને તીર્થાટન દેવાને કાજે...!!! હવે ઘનશ્યામ નીલકંઠ બની ગયા.

ઘણાક દિવસ ફરતા ફરતા હરિદ્વાર પધાર્યા. ત્યાંથી આગળ ચાલતા થયા. ઘોર જંગલમાં એક વિશાળ વટવૃક્ષની નીચે રાત્રિએ નિવાસ કર્યો. અને વૃક્ષમાં રહેતા કાળભૈરવનો હનુમાનજી દ્વારા વિનાશ કરાવ્યો. ત્યાંથી આગળ વધી મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણી ગુપ્તપ્રયાગ અને કેદારનાથ પધાર્યા. ત્યાંથી બદ્રિનાથ પધાર્યા. પુલહાશ્રમમાં તીવ્ર તપશ્ચર્યા કરીને પોતાનું શરીર સૂકવી નાંખ્યું. પુલહાશ્રમથી આગળ જતા વર્ણીરાજ નીલકંઠ ગોપાલયોગીના યોગમાં રહી યોગિક પ્રક્રિયા સાધીને તે ગોપાલયોગીનો પણ ઉદ્ધાર કર્યો. ત્યાંથી બંગાળના સિદ્ધવલ્લભ રાજાને ત્યાં ચાતુર્માસ રહીને તેનું બધી રીતે કલ્યાણ કર્યું. તે પછી કામાક્ષીમાં પિબૈકનો ગર્વ ઉતારી તેને શુદ્ધ કર્યો. ત્યાંથી આગળ નવલાખા પર્વત ઉપર વર્ષોથી સાધના કરતા નવલાખ યોગીઓને સાધનાના ફળ સ્વરૂપે દર્શન દેવા પધાર્યા. તેથી આગળ કપિલાશ્રમને પાવન કરી, બકુરપુરમાં જયરામદાસ નામના એક શુદ્ધ મુમુક્ષુને પોતાના સ્વરૂપનું જ્ઞાન કરાવી; સં. ૧૮૫૩ પોષ વદ - ૧૧ના દિવસે વિશ્વવંદ્ય એવી ભારતીય સંસ્કૃતિના અનેક ધર્મગ્રંથોમાં વર્ણન કરાયેલા અતિ પ્રસિદ્ધ અને મહિમાશાળી ભારત દેશના મુખ્ય ચાર તીર્થધામ માંહિલું એક તીર્થ ‘જગન્નાથપુરી’ પધાર્યા.

સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામી લખે છે : 'નિવસન્નત્ર વર્ણોન્દ્ર :
પુસ્તોત્તમપત્તને ।' (શ્રી સત્સંગિજીવન : ૧/૪૮/૧૬)

સ.ગુ. શ્રી આધારાનંદ સ્વામી કહે છે :
'પીછે તિહોંસે ચલે હરિ જબહી, જગન્નાથ પુરી આચે તબહી;
જગન્નાથ કે દર્શન કીને, મહા મગન ભયે રંગભીને.'
(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૩૮)

સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ સ્વામી નોંધે છે :
'આવ્યા પુરુષોત્તમ પુરિ માંઈ, નિખ્યાં જગન્નાથજીને ત્યાંઈ;
પછી રહ્યા પોતે એહ ઠામ, કાંચેક ધાર્યું છે કરવું કામ.'
(ભક્તિચિંતામણિ : ૩૩/૨૦)

પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવક શ્રી વિહારીલાલજી
મહારાજશ્રી વર્ણન કરે છે :

'નાવે બેસીને નાથ સિધાવ્યા, પુરુષોત્તમપુરીમાં આવ્યા;
ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવર નામ, કર્યો ત્યાં જઇને વિશરામ.'
(શ્રીહરિલીલામૃત : ૩/૮/૨૧)

સ.ગુ. શ્રી પ્રેમાનંદ સ્વામી લખે છે :
'આચે પુરુષોત્તમ પુરી, અખિલ શક્તિ ધર શામ;
નિરખી છબી જગન્નાથકી, મુદિત ભયે સુખધામ.'
(શ્રીહરિકૃષ્ણનારાયણચરિત્રામૃત : ૨૩/૪૪)

ભગવાન શ્રી જગન્નાથજીના મંદિરથી લગભગ ૩-૪ કીલોમીટર દૂર એક જનકપુર નામનું સ્થાન છે. તેને ગુંડીયા મંદિર પણ કહે છે. અહીં ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવર પાસે શ્રી નીલકંઠ મહાપ્રભુએ નિવાસ કર્યો. પુરુષોત્તમપુરીમાં પધારી પુરુષોત્તમે નિવાસ કર્યો, પરંતુ તેઓને એ સ્વરૂપમાં ઓળખવાની દૃષ્ટિ કોઈની ન હતી. મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી રોજ શ્રી જગન્નાથજી ભગવાનના દર્શન કરતા. પૂર્વમુખનું ઊંચા શિખરનું પથ્થરનું મંદિર છે. મંદિરમાં જ્યાં મંડપ છે ત્યાં ગરુડસ્તાંભ છે, ત્યાં બેસીને રોજ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી જગન્નાથજીના દર્શન કરતા, ધ્યાન કરતા.

મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણીની આવી શ્રદ્ધા-ભક્તિ જોઈ મંદિરના પૂજારીને તેઓને માટે ખૂબજ ભાવ થયો. ૧૬ વર્ષની કુમળી વયના બાળયોગીને જોઈને સૌ તેમાં આકર્ષાતા. મંદિરના પૂજારી ક્યારેક જગન્નાથજી ભગવાનના થાળની પ્રસાદી વર્ણીરાજને આપતા. મંદિરનો મુખ્ય દરવાજો (સિંહદ્વાર) ઘણો મોટો છે. ત્યાંથી વર્ણીરાજ રોજ આવતા-જતા હતા. મંદિરના પૂર્વ દ્વારના દરવાજાથી બહાર નીકળતા એક મોટો અને વિશાળ રીતે ફેલાયેલો વડ હતો. ત્યાં ઘણીવાર નીલકંઠ વર્ણી બેસતા. મંદિરમાં નિરંતર શ્રીમદ્ ભાગવત કથા વંચાતી. તેને વર્ણીરાજ સાંભળતા. દિવસમાં બે વાર સમુદ્રમાં સ્નાન કરવા જતા. નજીકમાં જ ચંદન તલાવડી હતી, ત્યાં જઈ નિત્ય યોગની ક્રિયાઓ કરતા. અહીં નીલકંઠ વર્ણીએ અચાચકપ્રત ગ્રહણ કર્યું હતું. કોઈ જમવાનું આપે તો ઠાકોરજીને નેવેઘ ધરાવી આરોગતા, નહિ તો વાયુભક્ષણ કરીને જ દિવસ ગાળતા. તેમની પાસે કોઈ આવે તો તેમને સદુપદેશ આપતા.

વર્ણીએ છ માસ પર્યંત અચાચક વૃત્તિનું વ્રત રાખ્યું હતું. વાયુ ભક્ષણ કરીને દિવસ ગાળતા. તપ કરવામાં ધ્યાનમાં અને યોગની ક્રિયાઓમાં બહુ ભાવ રહેતો. કથા અને કીર્તનોને સાંભળવાની ચાહના રહેતી. જગતના વ્યવહારની વાતોને ન કહેતા કે ન સાંભળતા. વર્ણીએ એવો યોગ અભ્યાસ કર્યો હતો કે ચાલતા બેસતા નેત્રની વૃત્તિને નાસિકાના અગ્રભાગ ઉપર રાખતા. દશ ઈંદ્રિયો અને ચાર અંતઃકરણની વૃત્તિને ક્યારેય બાહ્ય વિષયોમાં જવા દેતા નહિ. ઈંદ્રિયોની અને અંતઃકરણની ચૌદ વૃત્તિઓને એક કરીને, તેને નાસિકાના અગ્રભાગ ઉપર શ્રીહરિ રાખતા. બ્રહ્મચારી નીલકંઠના સુંદર કોમળ સ્વરૂપને

જોઈને સૌ કોઈ લલચાઈ જતા. તેઓનું સાંનિધ્ય જે સેવતા તેમના અંતરમાંથી જગત સંબંધી સંકલ્પો બંધ થઈ જતા ને અપાર શાંતિનો અનુભવ થતો. આવી રીતે છ માસ વર્ણીરાજે મંદિરમાં રહેલા ગરુડ સ્તંભ પાસે આસન કરીને વિતાવ્યા. મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણીનું તપ ઐશ્વર્ય, યોગ, તેજ જોઈને ત્યાંના મુમુક્ષુ આત્માઓ પરસ્પર કહેતા કે :-

‘યાકે નેત્ર મેં કોઈ ન વિકારા, જન કહત સભ કરીકે વિચારા; ચોદ લોક મેં જિતલો કહાઈ, યાકે દિલમેં એક ન તાઈ. આપ હરિ બિન ઐસો ન હોવે, જોગાભ્યાસ કરી દેહ ખોવે; યાકે પાસ બેઠત હેં આઈ, મન કે ઘાટ સભ બંધ હો જાઈ. એસે ચામેં હે બડે પ્રતાપા, દરશ કરત કોઈ રહે ન પાપા; સુબુદ્ધિ જન કહાવત જેતે, પરસ્પર સભ બોલત તેતે.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૩૮/૩૪-૩૬)

‘આ યોગી છે તેજ ભગવાનનું સ્વરૂપ છે’ તેના વિના આવી કોઈ વૃત્તિ કરી શકે નહિ. કે જે વર્ણી બાહ્ય સંસારનું કે પોતાના દેહનું પણ અનુસંધાન રાખતા નથી. ‘આમની આંખોમાં કોઈ પણ જાતનો વિકાર નથી.’ એમ બધી રીતે વિચાર કરીને લોકો કહેતા હતા. ચૌદ લોકના બ્રહ્માંડમાં જે કોઈ પણ વિકાર છે તેમાંથી આ વર્ણીના મનમાં કોઈ એક પણ વિકાર નથી. સ્વયં ભગવાન ન હોય, તો કોઈથી આવું બની શકે નહિ. બીજા તો યોગાભ્યાસ કરીને દેહનો નાશ કરે છે. એમની પાસે જઈને જો બેસીએ છીએ તો મનના બધા ઘાટ સંકલ્પ બંધ થઈ જાય છે. આ વર્ણીમાં એવો તો મહાન પ્રતાપ છે કે દર્શન કરનારાના સમગ્ર પાપોને હરી લે છે.

મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના ઐશ્વર્ય-પ્રતાપની વાતો આખા નગરમાં થવા લાગી. સહુ નગરજનો આ વાતો સાંભળીને અતિ પ્રભાવિત થવા લાગ્યા.

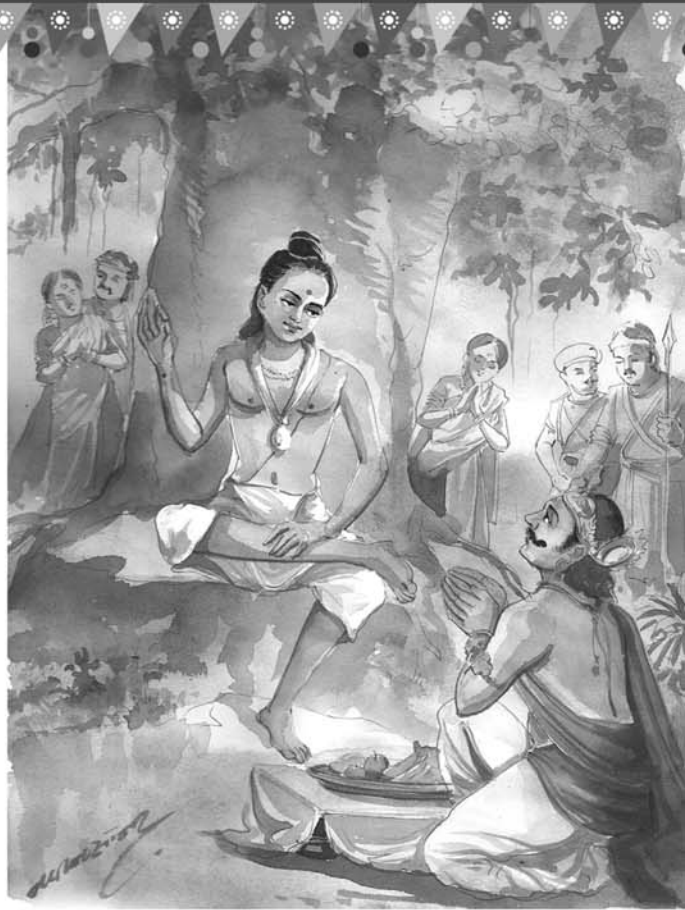
જગન્નાથપુરીના રાજા સાથે મહાપ્રભુ
શ્રી નીલકંઠ વર્ણીનો મેળાપ...

‘સો બાત સુની નૃપ તેહિ, બુદ્ધિમાન અપાર;
પાવ ચલી હરિ પાસ હી, આયે તેહિ વાર.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૩૮/૩૭)

‘પોતાના નગરમાં એક મોટા યોગેશ્વર આવ્યા છે, કિશોરવય છે પણ પ્રતાપ ભારે છે.’ શુદ્ધ બુદ્ધિવાળા લોકો જ્યારે પરસ્પર આવી વાતો કરતા હોય, ત્યારે તે વાતોને સાંભળીને ત્યાંના અપાર બુદ્ધિમાન એવા પુરીના રાજા પગે ચાલીને તે સમયે જ મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના દર્શને આવ્યા.

અહીં એ પ્રશ્ન આપણા સૌના અંતરપટમાં સ્ફુરાયમાન થાય કે, મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી જગન્નાથપુરી ક્ષેત્રમાં પધાર્યા

ત્યારે ક્યા રાજા તેઓને મળ્યા ? તેમનું નામ શું હતું ? તો ઓરિસ્સા રાજ્યના જે તે સમયના ઈતિહાસના પાના ફેરવતા જાણવા મળ્યું છે કે, ભગવાન શ્રીહરિ વર્ણીવેશે પધાર્યા ત્યારે તેઓને પુરીમાં જે રાજા મળ્યા હતા તેમનું નામ ગજપતિ રાજા દિવ્યસિંહદેવ હતું.

નીલકંઠ મહાપ્રભુ જે સમયે (સં. ૧૮૫૩/ ઈ.સ. ૧૭૮૭) જગન્નાથપુરી પધાર્યા તે સમયમાં ઓરિસ્સામાં નાગપુરના ભોંસલેની સત્તા ચાલતી હતી. ઓરિસ્સાના ગવર્નર કે વહીવટકર્તા તરીકે તે સમયે પંડિત રાજારામ મુકુંદદેવ હતા. જે લગભગ તે હોદ્દા ઉપર ઈ.સં. ૧૭૮૨-૮૩ સુધી રહ્યા હતા. જ્યારે જગન્નાથપુરીના રાજા તરીકે ખુદા પ્રાંતના ‘ગજપતિ’ની પરંપરાના રાજાઓ રાજ્ય કરતા હતા. જો કે તેઓ ખંડિયા રાજા તરીકે હોવા છતાં જગન્નાથજીના સ્વરૂપ તરીકે પ્રજામાં પૂજાતા હતા. (માહિતી: ‘હિસ્ટરી ઓફ ઓરિસ્સા’ ભાગ - ૨, પૃષ્ઠ નં. ૨૨૩માંથી પ્રાપ્ત થયેલી છે.)

બીજો ઈતિહાસ એવો પણ છે કે, ખુદા પ્રાંતના રાજા પરંપરાથી જગન્નાથપુરીના રાજા પણ હતા. તેઓ

ચિંતન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર
૨૦૧૨

૧૫

જગન્નાથપુરીમાં જ રહેતા હતા. આ રાજાને જગન્નાથજીના મંદિરની થોડી સેવા પણ કરવાની રહેતી. તે સેવા જગન્નાથજીનો રથ વાળવાની (સાફ કરવાની) અને મૂર્તિઓ ઉપર પુષ્પો છાંટવાની આદિક. પછીથી આ સેવા રાજા ન કરતા પણ તેમનો પ્રતિનિધિ જેને મુદિરથ કહેતા તે કરતો. ખુદાના રાજાની જગન્નાથપુરીના સંચાલક તરીકેની નિયુક્તિ ઈ.સ. ૧૫૮૦માં માનસિંહે ઓરિસ્સા જીતી લીધું ત્યાર પછી કરી હતી. તે સમયે રામચંદ્ર દેવની તેમણે નિયુક્તિ કરી હતી. આ રામચંદ્ર દેવના વંશવારસો તે પ્રમાણે તે હોદ્દા ઉપર રહ્યા. પરંતુ ત્યારપછી મુસલમાન સૂબાઓએ પૂજામાં દરમ્યાનગીરી કરવા માંડી તેથી પૂજારીઓ મૂર્તિઓ લઈને નાસી ગયા અને ચિલ્કા તળાવની પાસે ટેકરીમાં મૂર્તિઓ સંતાડી દીધી. આથી રાજ્યને આવકમાં ખોટ આવી ત્યારે મુસલમાન અમલદારોએ પૂજાવિધિમાં કાંઈ વિક્ષેપ નહિ થાય એવી ખાતરી આપી મૂર્તિઓ પાછી મંગાવી લીધી. અલિવર્દીખાન પાસેથી મરાઠાઓ વગેરે વ્યવસ્થિત થવા લાગ્યા. અને તેમણે ખુદાના રાજાની મંદિરના નિરીક્ષક તરીકે પુનઃ નિમણૂક કરી.

ઈ.સ. ૧૭૮૦માં પદભ્રષ્ટ રાજા ગજપતિ વીર કિશોર (પહેલા)ના સ્થાને તેમના પૌત્ર ગજપતિ દિવ્યસિંહદેવને પંડિત રાજારામ મુકુંદદેવે રાજ્યાસન પર સ્થાપ્યા હતા. દિવ્યસિંહદેવે અઢાર વર્ષ સુધી રાજ્ય કર્યું. એટલે કે ઈ.સ. ૧૭૭૮-૭૯થી ઈ.સ. ૧૭૮૬-૮૭ સુધી તેમનું રાજ્ય હતું. આ પરથી એ તારણ કાઢી શકાય કે, મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણી ઈ.સ. ૧૭૮૭માં જગન્નાથપુરી પધાર્યા ત્યારે રાજા દિવ્યસિંહદેવને મળ્યા હતા.

રાજા દિવ્યસિંહદેવ બાદ તેના વંશજ રાજા મુકુંદદેવ (બીજા) એ કારભાર સંભાળ્યો હતો. ઈ.સ. ૧૮૦૭માં અંગ્રેજોએ તેમને જેલમાં નાંખીને પદભ્રષ્ટ કર્યા હતા. ત્યારપછી તેમના પુત્ર રામચંદ્રદેવ અને તેમની પછીના વંશજોનું રાજ્ય ફક્ત પુરી નગરી પૂરતું જ મર્યાદિત હતું.

(માહિતી : ડિસ્ટ્રિક્ટ ગેઝેટિયર ઓફ બેંગાલ, પુરી 'હિસ્ટરી ઓફ ઓરિસ્સા' ભાગ - ૨)

હાલમાં પુરીના રાજા તરીકે ગજપતિ મહારાજ દિવ્યસિંહદેવ (બીજા) છે. તેઓને પ્રજાજનો હાલમાં પણ શ્રી જગન્નાથજીના પ્રતિનિધિ તરીકે માને છે. દર વર્ષે પારંપરિક રીતે ઉજવાતા રથયાત્રા ઉત્સવમાં તેઓ પધારી સોનાના સાવરણાથી 'છેડાપોરા' વિધિ અને 'પહિલ્લ' વિધિ કરી છે અને ત્યારબાદ રથયાત્રાનો પ્રારંભ કરવામાં આવે છે. ગજપતિ મહારાજ જગન્નાથ મંદિરના ચેરમેનપદે રહીને મંદિરનો તમામ વહીવટ રાજ્ય સરકારને સાથે રાખીને કરે છે. અને હાલમાં ત્યાં પ્રજા ઉપર તેઓનું ઘણું સારું વર્ચસ્વ છે તેમજ જનસમાજમાં પણ બહુ લોકપ્રિય છે.

રાજાએ મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણીને પોતાના 'ગુરુ' તરીકે સ્વીકાર્યા...

રાજા દિવ્યસિંહદેવે આવીને નીલકંઠ મહાપ્રભુને દંડવત્ કર્યા. વર્ણીરાજના દર્શનથી તેમને શાંતિ થઈ ગઈ. તેમણે વર્ણીને હાથ જોડીને કહ્યું : “હે વર્ણીજી ! અમારા ઘન્યભાગ્ય છે કે આપ અમારા આ સ્થાનમાં પધાર્યા. આજ સુધી આપના સમાન કોઈ અહીં આવ્યા નથી. આજે મારી સેવા સફળ થઈ છે. યોગીઓ અનંત છે પણ તેમાં આપ સહુથી અધિક છો અને તે સહુનું કારણ છો.”

‘તુમ સમય આયે ન કોઈ, આજ સેવ મમ સુફલ ભઈ; અનંત જોગી હે સોઈ, કારન તામેં તુમહિ અધિક.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૩૮/૩૮-૪૦)

રાજાએ ‘આપ અહીં જ વસો’ એવી પ્રાર્થના કરી. રાજાની મુમુક્ષુતાથી નીલકંઠ વર્ણી પ્રસન્ન થયા અને ત્યાં રોકાયા. ધીરે ધીરે વર્ણી મહાપ્રભુ પ્રત્યે જગન્નાથપુરીમાં આવતા ભાવિક

ભક્તો આકર્ષાવા લાગ્યા. વર્ણીરાજ જગન્નાથપુરીમાં સૌના પ્રિય બની ગયા. રાજા પણ રોજ દર્શને આવતા. કૃષ્ણભક્તિની વાત સાંભળતા. નીલકંઠ વર્ણીના સંબંધથી તેમની વૃત્તિ ભગવત્સન્મુખ થવા લાગી. વર્ણીરાજ જ્યારે વાત કરતા, ત્યારે સૌના અંતરમાં ઊઠતા સંકલ્પોને સાક્ષાત્ દેખતા હોય તેમ તે રાજાએ મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણીને ‘ગુરુ’ તરીકે સ્વીકારી લીધા. રાજા બાળયોગી નીલકંઠને વારંવાર પ્રણામ કરતા હતા તે જોઈને આજુબાજુ બેઠેલા ભાવિકોને પણ નીલકંઠ વર્ણી પ્રત્યે ખૂબજ સદ્ભાવ જાગ્યો. જ્યારે જ્યારે તેઓ વર્ણીરાજની પાસે કાંઈ પદાર્થ લઈને જતા, ત્યારે તે તમામ પદાર્થો શાલિગ્રામને ધરાવી તેમને આપી દેતા; પણ પોતે કાંઈ ગ્રહણ ન કરતા.

સદા ભગવાનની ભક્તિ કરી જીવન સાર્થક કરવાનો જ ઉપદેશ સૌને આપતા. કેટલીકવાર તેમના વ્યવહારિક પ્રશ્નોનો ઉકેલ પણ આપતા. આમ, મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી પ્રત્યે આબાલ-વૃદ્ધ સહુ કોઈને પ્રેમ થયો હતો. તેઓના દર્શનથી ભગવાન જગન્નાથજીના દર્શન કર્યાની તુલિ સૌ અનુભવતા હતા.

મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણીને રથયાત્રામાં જોડાવા રાજાની પ્રાર્થના-વિનંતિ...

એક દિવસ રાજા દિવ્યસિંહદેવજી મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણીજીના દર્શન કરવા ગયા ત્યારે વર્ણીરાજને પ્રાર્થના કરી વિનય પૂર્વક રાજાએ કહ્યું: “હે વર્ણીન્દ્ર! આપ હવે સદાયને માટે મારા રાજ્યમાં મંદિરમાં જ રહો, આ મંદિર તમારું જ છે તેમ માનીને તમે અહીં રહો.”

જગન્નાથપુરીના રાજાએ વારંવાર વિનય પૂર્વક આગ્રહ કર્યો ત્યારે શ્રીહરિ હૃદયમાં વિચાર કરીને બોલ્યા:

‘હમ હિ ચારુ ધામકું, ફિરને નિયમ હિ લીન;
તુમ કહે સો રહે હમ, છ માસ અરુ છ દીન.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૦/૨)

“મેં ચાર ધામની યાત્રા કરવાનો નિયમ લીધો છે. તમે કહો છો તે રીતે તો હું અહીંયા છ માસ અને છ દિનથી તો રહ્યો છું.”

વર્ણીન્દ્રની આ વાત સાંભળી રાજાએ ફરી આગ્રહ કર્યો:

‘રથયાત્રા ઉચ્છવ, નૃપતિ કહત કાલ હિ રહે;
હોત અતિ મહોચવ, અષાઢ સુદિ દ્વિતીયા દિન.
તુમ જબ આવો સંગ, તબ હમારે હોય ઉચ્છવ અતિ;
ચડત રહે અતિ રંગ, લશકર સંગ લાવહુ સબ હિ.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૦/૩-૪)

રાજા વિનંતી કરીને બોલ્યા: “હે વર્ણીરાજ! આવતી કાલે

જ અષાઢ સુદિ બીજ છે. ત્યારે અહીંયા ઘણો જ મોટો ઉત્સવ થાય છે. આપ રથયાત્રામાં સાથે ચાલો તો ઉત્સવ ઘણો સારો થાય અને સહુનો ઉત્સાહ ઘણો જ વધતો રહે. મારું સૈન્ય પણ ઉત્સવમાં સાથે હશે. હાથી, ઘોડા, રથ અને મ્યાના વગેરે પુષ્કળ વાહનો સારી રીતે સજ્જ શણગારીને લાવશું. તેમાં આપની જેવી રુચિ હોય, તે મને પોતાનો દાસ જાણીને કહેજો. જેટલા મારી પાસે વાહન છે તે બધા હું આપને અર્પણ કરી દઉં છું. મને પોતાનો જાણીને તેને સ્વીકારજો. આપની દૃષ્ટિ તેના ઉપર પડશે તોયે તેનો ઉદ્ધાર થઈ જશે.

‘તુમ હો કરતા અકર્તા દોષ, તુમ હો ભરન પોષ તેહિ સોષ;
તાકો નહિં હે ગર્વ મન લેશા, તપ કરત ઓર હિ ઉપદેશા.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૦/૯)

હે વર્ણીજી ! બધાનો તુરંત જ ઉદ્ધાર થઈ જાય આવા આશયથી હું કહું છું. આવો સુયોગ ફરીને ક્યારે આવશે ? આપનો એક પળવારનો જોગ અનંત જન્મના કર્મોથી છોડાવે છે. આપના મનમાં તો કોઈ એવી ઈચ્છા ન હોય છતાં હું તો આપની સેવાનો અમને લાભ મળે એટલા માટે કહું છું. આખું જગત

સિંતન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર

૨૦૧૨

૧૦

આપનું જ કરેલું છે. અમારા આવા સાધનો તો આપની નજરમાં એ આવે નહિ. આપ સર્વ જગતના કર્તા અને અકર્તા બન્ને છો, ભરણ-પોષણ કરનારા પણ આપજ છો. છતાં આપના મનમાં લેશમાત્ર પણ ગર્વ નથી. આપ માત્ર તપ કરો છો અને સદુપદેશ આપો છો. આપ જે સમયે જે ચરિત્ર કરો છો તે પણ અનંત જીવોનો ઉદ્ધાર કરવા માટે જ કરો છો. આપને માટે તો બીજી કોઈ વાત જ નથી. મેં બધું જાણી લીધું છે. મારો અંતઃસાક્ષી જે કહે છે તેટલું જ હું અત્યારે બોલું છું. આપ તો નાના બાલસ્વરૂપ છો છતાં પણ સહુથી મહાન છો અને અજોડ છો.

‘તુમ તુમ્હારે ગુન કરી જેહા, અનંત બ્રહ્માંડ શોભાવત તેહા; ચહ મંદિર મેં બેઠે હો છુપાઈ, અનંત બ્રહ્માંડ પ્રકાશત જાઈ.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૦/૧૨)

આપ તો પોતાના કલ્યાણકારી ગુણોથી અનંત બ્રહ્માંડોને શોભાડો છો. અત્યારે આપ આ મંદિરમાં છુપાઈને બેઠા છો પણ અનંત બ્રહ્માંડો આપનાથી જ પ્રકાશિત છે. આપ નાના એવા યોગી બન્યા છો. ખુલ્લા ચરણે ચાલો છો. ક્યારેક અન્ન જમો છો અને નથી પણ જમતા. તે આપ સર્વ જગતનું મૂળ કારણ છો. ચિંતામણિ ભલે અણુ સરખો નાનો હોય અને દેખ્યામાં પણ ન આવતો હોય, પણ તેમાં ગુણો અનંત રહ્યા છે, મોટા ગુણોને લીધે જ મોટપ પમાય છે.

‘પુરુષ પ્રકૃતિ જેહિ, અક્ષર આદિક ધામહિ; બડે બડે હેં તેહિ, તાકે હો કારણ તુમહિ.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૦/૧૫)

પ્રકૃતિ, પુરુષ અને અક્ષર ઈત્યાદિ ધામ, એ બધા ઘણા જ મહાન છે, મોટા છે, પણ આપ તો તે સહુનું કારણ છો. અલ્પ જીવ કદાચ આપનો અપરાધ કરે, પણ તેને આપ અપરાધ ગણતા નથી. કારણ કે વેદો પણ આપને નિત્ય ‘નેતિ....નેતિ....’ કહીને આપના ગુણોને લે છે - ગાય છે. આપના ઐશ્વર્યોને આપ છુપાવી રાખો છો, તે જ આપની મોટી યોગકલા છે. દેખાવમાં તો ઘણા મોટા કહેવાતા યોગીઓ કે ભોગીઓ નિત્ય નીરોગી રહેવાને માટે જપ અને તપ કરતા રહે છે. પણ તેઓ ભગવાનને રાજી કરવા કાંઈ કરતા નથી. ભલે તેઓ દેવ હોય કે મનુષ્ય હોય. પોતે ભોગોને ભોગવવા માટે મોટા મોટા યોગીઓ તપ કરતા રહે છે. (પણ બધા એવા નથી.) નારદ, શુક, સનકાદિકો, કપિલ, દત્તાત્રેય અને ભરત - એ બધા ભગવાનને પ્રસન્ન કરવા માટે જ તેમની બધી ક્રિયાઓ હોય છે. પોતાને માટે તો તેઓ કાંઈ જ કરતા નથી. આપ તો તેમના કરતા પણ બળવાન છો. અનંત જીવોનું કલ્યાણ કરવા પ્રકટ્યા છો. આ બાબતને બધા લોકો જાણી શકતા નથી.

‘સો બાત સભ ન જાનન આવે, તુમાર કૃપા સે કોઈ પાવે; તુમારી કૃપા જા ઉપર હોઈ, અંતર પટ તેહિ જાવત ઘોઈ.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૦/૨૧)

જેના ઉપર આપની કૃપા હોય તેઓ જ જાણી શકે છે. જેના ઉપર આપની કૃપા થાય છે તેનું અંતઃકરણ એકદમ શુદ્ધ થઈ જાય છે. અંતઃકરણમાં તપાસી જુવે તો ખબર પડે કે સેવા કર્યા સિવાય કૃપા થાય નહિ. અને ખપ વિના સેવા થઈ શકે નહિ. (જન્મ મરણરૂપી) રોગ વિના ખપ હોઈ શકે નહિ. હું મૂર્તિમાન હોય તેમ દેખું છું કે જન્મ અને મરણનું દુઃખ અનંત છે. સૂતી વેળાએ સ્વપ્નમાં પણ તે ભૂલાતું નથી. અને તે પણ આપની કૃપાને લીધે જ તેમ રહેવાય છે. આપ મારો ઉદ્ધાર કરવા માટે જ પધાર્યા છો. તેમાં બીજું કોઈ કારણ રહ્યું લાગતું નથી. આપ જેમ કહેશો તેમ હું કરીશ. તેમાં એક ડગલું પણ પાછો પડીશ નહિ. જે કહેવું હોય તે આપ તત્કાળ કહો. આવો અવસર ફરી નહિ મળે. ગયેલો સમય ફરીવાર આવતો નથી. ભલેને તે અનંત જન્મ સુધી ખુવાર થાય.

આમ, રાજાએ વર્ણોન્દ્રની ખૂબ ખૂબ સ્તુતિ કરી. નીલકંઠ વર્ણોએ રાજાની પરીક્ષા લીધી. પછી તેને શરણે લઈને શિષ્ય કર્યો. અષ્ટાક્ષર મંત્ર આપ્યો. પછી શુદ્ધ મુમુક્ષુ જાણીને પોતાના સ્વરૂપનું જ્ઞાન કરાવવા સમાધિ કરાવી. રાજાના અંતરમાં નીલકંઠ વર્ણોની આ અસાધારણ કૃપાથી અનહદ પ્રકાશ થયો. અંતર્દૃષ્ટિ થવા લાગી. બ્રહ્માંડ ભરાઈ જાય તેટલો પ્રકાશ તેને અંતરમાં દેખાયો. અતિ આનંદ આનંદ થઈ ગયો. હૃદયમાં જણાયેલા પ્રકાશમાં તેણે સાક્ષાત્ પુરુષોત્તમ શ્રી નીલકંઠ વર્ણોને જોયા. રાજાએ નક્કી થયું કે, ભગવાન જગન્નાથ જ તેને મળવા આવ્યા હોય. રાજા સમાધિમાંથી જાગીને વર્ણોરાજને દંડવત્ પ્રણામ કરવા જ લાગ્યા. પછી તુરંત બોલ્યા : “હે જગતના આધાર ભગવન ! ધન્ય છે ધન્ય છે. અહીંયા અને મેં ધ્યાન-સમાધિમાં જોયું તે બધું એક જ છે.” આવા આનંદના ઉદ્ગારો પોતાના મુખમાંથી બોલવા લાગ્યા.

ત્યારે મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણોને કહ્યું :

‘તબ શ્રીહરિ બોલત ભયેઈ, આપકી બાત ન કેના કેઈ; જિય એક આયે જાવ હિ એકા, તાકો દંટ રખના વિવેકા.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૦/૩૦)

હે રાજા ! તમને અનુભવ થયો છે તે બધાને કહેતા ફરશો નહિ. જીવ એકલો આવ્યો છે અને એકલો જ જવાનો છે તે વિવેકથી દંઢપણે સમજી રાખજો. પોતે સંસાર સાગર તરી ગયા તો બધું જગત તરી ગયું. તે પછી પોતાને માટે બાકી બીજું કોણ રહ્યું ? જીવ જ્યારે જન્મે છે ત્યારે કર્મ અને વાસનામય જગતને

સાથે લઈને જન્મે છે. જ્યારે મરણ થાય છે ત્યારે પણ કર્મ અને વાસનામય જગતને સાથે લઈને જન્મે છે. જ્યારે મરણ થાય છે ત્યારે પણ તે કર્મ અને વાસનામય જગત સાથે જ જાય છે. આવું સમજીને સત્સંગ કરવો. તે સત્સંગથી બુદ્ધિ અભંગ-એક સરખી અતૂટ રહે છે. સાજા વાસણ વિના (તૂટલામાં) પાણી ન રહે. કૂટેલા પાત્રમાંથી તો બધું જ પાણી જતું રહે છે. જેવો અધિકારી જીવ, તેવી વાત ન કરવામાં આવે તો સમજાતું નથી. જે પાકો વૈદ્ય હોય છે તે રોગને જોઈને ઔષધ આપે છે. બધા રોગીને માટે એક જ ઔષધ ન હોય. તેમ સમજણમાં પણ છે. બ્રહ્મવિદ્યા અનેક પ્રકારની છે. એટલા માટે જેને જ્ઞાન હોય છે તેને નેત્રવાળો કહ્યો છે. આ રીતે રાજા અને મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી વચ્ચે ઘણો જ સંવાદ ચાલ્યો.

રાજાએ જ્યારે સત્સંગ કર્યો ત્યારે તેમાં શુદ્ધ વિવેક આવ્યો. જેટલા પાખંડી ગુરુઓ હતા તે બધા દેખાવમાં તો એક સરખા લાગતા હતા. પછી સત્સંગથી તે પાખંડી ગુરુઓનો અભાવ આવ્યો. પોતે જેટલા બાવાઓને પહેલા આદર આપતા તથા સીધા-સામગ્રી આપતા તે હવે ઓછું થવા માંડ્યું. એકવાર ભોજન થાય તેટલું સદાવ્રત દઈને બધા પાખંડી ગુરુઓને વળાવી દીધા - રજા આપી. પછી આશ્રયહીન થયેલા તે બધા મળીને ઈન્દ્રદ્યુમ્ન સરોવરે આવ્યા. અને ત્યાં જ સહુએ પડાવ નાખ્યો.

મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી પ્રત્યેની રાજાની તથા ત્યાંના લોકોની અને યાત્રાએ આવતા યાત્રિકોની ભક્તિ જોઈને સરોવરને કાંઠે અડા નાંખીને રહેલા નાગા બાવાઓ રોષે ભરાયા. કેટલાક વામ અને શક્તિપંથીઓ, કૌલમતવાદીઓ, તાંત્રિકો અને ઉદરપોષણને અર્થે બાવા થયેલા ભેખને નામે લોકોને ભરમાવતા. સાધુ-સેવાનો મહિમા ગાઈ સ્ત્રીઓને ભ્રષ્ટ કરતા. સુરાપાનમાં ચકચૂર રહેતા, પરસ્પર ખાનપાન અને સ્ત્રીઓના વ્યવહાર માટે લડતા. આ બાવાઓને લાગ્યું કે, આ વર્ણી ભેખની જમાતનો નથી એટલે તેને પાઠ ભણાવવો પડશે. વર્ણીરાજ પ્રત્યે આવો ભાવ પ્રગટે એમ જાણે વર્ણીરાજે નિરધાર્યું હતું. જેમ કાષ્ટનો અગ્નિ કાષ્ટને જ બાળે છે, તેમ તેમના અંતરમાં રહેલો ક્રોધ જ્યારે પ્રગટ થશે ત્યારે તેમનો જ વિનાશ કરશે. ભગવાનના ચરિત્રોમાં અસુરો મોહ પામે છે અને તે મોહ તેમનો વિનાશનોતરે છે.

ભારતમાં તે સમયે આવા ભેખની જમાતોનો તોટો ન હતો. હાથમાં અસ્ત્ર, શસ્ત્ર, બરછી, બંદૂક, તલવાર અને ત્રિશૂળ લઈને તેઓ ફરતા. આ ભેખધારીના અંતરમાં પાપની કોઈ બીક ન હતી. તે ભેખધારીઓનું વર્ણન કરતા સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ

સ્વામી લખે છે :

‘પાપ કરતા ધન હરતા, રમતા પરનારી સંગે;
કપટી લંપટી કૂડા બોલા, ગુહ્ય વારતા એવા સંગે;
પ્રભુપણું પોતામાં પરદી, કૃષ્ણ સમ કીર્તિ ગમે;
રમણીને કહે રાધિકા, રસિયા થઈ પોતે રમે.’

(ભક્તચિંતામણી : ૮/૩૦-૩૧)

વર્ણીરાજને આ જોઈ ઘણો ખેદ થતો હતો. વર્ણીનો અધિક પ્રતાપ જોઈ જેમ જેમ લોકો તેમની પાસે આવતા, તેઓનો સદુપદેશ સાંભળતા, તેમ તેમ આ બાવાઓના અંતરમાં અગ્નિ સળગતો. તેમને લાગતું કે, આ છોકરાએ રાજાને અને પ્રજાને ભોળવી લીધી છે. તે બધા તેમને જ દેખે છે. આપણા માર્ગમાં તે કાંટા સમાન છે. તેને હવે કાઢવો જ રહ્યો.

મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી પણ જાણે આ બાવાઓનો ઉદ્ધાર કરવો હોય તેવા હેતુથી જ્યાં આ બાવાઓનો મુકામ હતો, ત્યાં જનકપુરીમાં રહેવા લાગ્યા. એટલે રાજા-પ્રજા સર્વે ત્યાં આવવા લાગ્યા. વર્ણીરાજ ઈન્દ્રદ્યુમ્ન સરોવરમાં સ્નાન કરવા જતા.

‘इन्द्रद्युम्नसरोमुख्यतीर्थेषु च स आप्लवम् ।

अत्रत्येषु करोति स्म विधानं तैथિકं विदन् ॥’

(શ્રી સત્સંગિજીવન : ૧/૪૮/૧૭)

નીલકંઠ વર્ણી ઈન્દ્રદ્યુમ્ન સરોવરમાં સ્નાન કરી તેને કાંઠે જ ધ્યાન કરવા બેસતા. આ બાવાની જમાતમાંના કેટલાક તેમને ઉઠાવીને ઝાડ તળે મૂકી આવતા. ઘણીવાર તો ધ્યાનસ્થ સ્થિતિમાં બેઠેલા વર્ણીરાજને ઢંઢોળતા. પરંતુ નીલકંઠ વર્ણી તો પોતાની સ્થિતિમાંથી ચલિત ન થતા.

**મહાપ્રભુનીલકંઠવર્ણીનીજગન્નાથપુરીમાં
અભૂતપૂર્વ - અલૌકિક રથયાત્રા...**

બીજે દિવસે રથયાત્રાનો ઉત્સવ આવ્યો. તે દિવસ હતો અષાઢિ સંવત ૧૮૫૪, અષાઢ સુદ ૨. જગન્નાથપુરીમાં રથયાત્રાના ઉત્સવનું ઘણું જ માહાત્મ્ય છે. રાજા-પ્રજા ભક્તિવિભોર બની આ ઉત્સવમાં એકતાર બની જાય છે. ઉત્સવમાં ત્રણ રથ હતા તેમાં શ્રીજગન્નાથજી, શ્રીબળદેવજી અને દેવી સુભદ્રા, ત્રણે પધરાવ્યા. રાજાએ વર્ણીની પૂજા કરી અને તેમને આગળના રથ ઉપર બેસાડ્યા.

‘બર્ની કી પૂજા કરકે, નૃપને બેઠાયે જોઉ;

આગે રથ કી ઉપરે, ખેંચતે રથ નૃપ સોઉ.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૦/૩૮)

જે રથમાં મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી વિરાજમાન થયા હતા, તે રથને સ્વયં રાજા ખેંચતા હતા. તેમની સાથે અનંત

સિંતન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર
૨૦૧૨

૧૯

બંગાળી ભક્તો ઉત્સાહ યુક્ત અતિ પ્રસન્ન મનથી ભક્તિભાવથી રથને ખેંચવા લાગ્યા. તે સમયે અપાર વાજિંત્ર વાગતા હતા. રાજાએ અનેક શસ્ત્રોથી સજ્જ કરાવેલી સેના બધી સાથે લીધી હતી. બધા નિયમ પ્રમાણે રથને ખેંચીને જનકપુર ગુંડીયા મંદિરમાં લાવ્યા. ભગવાન જગન્નાથજી જનકપુર આવીને ત્રણ દિવસ રહ્યા. પોતાનો રાજદ્વારી ભપકો સારી રીતે સજેલો હતો.

ત્રિશૂળધારી બાવાઓ નીલકંઠ વર્ણીનું આવું સન્માન થતું જોઈને અત્યંક રોષે ભરાયા. મંદિરમાં આવી પૂજાવિધિ બાદ જગન્નાથજી, બળદેવજી અને સુભદ્રાજીની મૂર્તિઓ અહીં પધરાવવામાં આવી. એ સિવાય આ મંદિરમાં કોઈ મૂર્તિઓ હોતી નથી. નિજમંદિરના સભામંડપમાં ફક્ત લક્ષ્મીજીની મૂર્તિ હોય છે. રથયાત્રાનો ઉત્સવ પૂરો થયો અને સૌ વિખરાયા. પરંતુ નીલકંઠ મહાપ્રભુ તો અહીં જ રહ્યા. તેથી રાજા તથા અન્ય ભાવિકો પણ અહીં જ રહ્યા.

ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવર ઉપર વસતા બાવાઓનો ત્રાસ, તેમની વ્યભિચાર-વૃત્તિ, ઉન્મત્તપણું, સુરાપાન, તેમના આ દૂષણોનો રાજાને તથા પ્રજાને ખ્યાલ આવે તે માટે નીલકંઠ વર્ણી રોજ ત્યાં સ્નાન કરવા જતા. સાથે રાજા તથા ભાવિકો પણ આવતા. તેમણે આ ભેખધારીઓની લીલા જોઈ. આ જોઈને રાજાના જ્ઞાનચક્ષુ ખુલ્લી ગયા. તે અત્યાર સુધી ‘ભેખમાં ભગવાન છે’ તેમ માની તેમના દર્શને આવતા. તેમના ગુણલક્ષણ પારખ્યા વિના આદર આપતા. પરંતુ વર્ણીરાજના પ્રસંગથી તેને જ્ઞાન થયું. સાધુના લક્ષણ જાણ્યા અને સાધુતા પરખવાની વિવેકદૃષ્ટિ પણ આવી. તેમણે વર્ણીન્દ્ર મહાપ્રભુને કહ્યું : “આ સાધુઓને શિક્ષા કરવી જોઈએ....!”

દયાળુ મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણી આ સાંભળીને થોડું હસ્યા ને કહ્યું : “શિક્ષાથી તે સીધા થાય તેવા નથી. તેમના પાપથી જ તેમનો નાશ થશે.”

વર્ણીરાજના વચનો સાંભળી રાજા મૌન રહ્યા. નીલકંઠ વર્ણીની અગાધ ધીરજથી તેનું મસ્તક નમી ગયું. વર્ણીએ જાણ્યું કે, જ્યાં સુધી રાજા અને ભાવિકો અહીં હશે, ત્યાં સુધી આ બાવાઓ ઝાઝો ઉત્પાત કરી શકશે નહિ. તેથી વર્ણી પ્રભુએ રાજાને કહ્યું : “હે નૃપ ! આપ હવે પુરી પધારો. હું ત્યાં દર્શને આવીશ ત્યારે આપણે મળીશું.”

રાજાને આ આજ્ઞા જરા આકરી લાગી. પરંતુ વર્ણીરાજ નીલકંઠ મહાપ્રભુની એવી મરજી હતી એટલે તેઓ જનકપુરીથી નીકળી જગન્નાથપુરી આવ્યા.

ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવરના કિનારે મહાપ્રભુ નીલકંઠ વર્ણીના સંકલ્પથી અસુરોનો વિનાશ

મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી જનકપુર છોડીને ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવર ઉપર જ રહેવા આવ્યા. રોજ સ્નાન કરી ત્યાં જ નિત્યકર્મ કરી ધ્યાનમાં બેસી જતા. અયાચકવૃત્તિ રાખતા તેથી કાંઈ ન મળે ત્યારે વાયુભક્ષણ કરી લેતા. તેમને ત્રાસ આપવા માટે બાવાઓ તેમને કાંઈ ને કાંઈ કામ બતાવતા. નીલકંઠ વર્ણી પ્રેમથી, ચીંધેલું બધું જ કામ કરતા. નીલકંઠ વર્ણીની વય અને બાવાઓનો તેમના ઉપરનો અસાધારણ ત્રાસ જોઈ કેટલાક બાવાઓને આ ન ગમતું. તેઓ ક્યારેક ક્યારેક નીલકંઠ વર્ણીનો પક્ષ લેતા અને સામાસામી ચક્રમકપણ ઝરતી.

મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી દરરોજ ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવરે સ્નાન કરવા જતા. તે સરોવર આસપાસ વૈરાગી બેઠા પણ સમાતા નહિ, એટલા ભેળા મળ્યા હતા. બધા જ વૈરાગીઓ શસ્ત્રોથી સજ્જ હતા. એક પણ વૈરાગી નિર્વ્યસની દેખાતો નહિ. સહુ કેફમાં અંધાધૂંધ હતા. મોઢામાંથી ગાળ સિવાયનું તો એક વચન-વેણ પણ બોલતા નહિ.

એક દિવસ ત્યાં એક યૌરાગ્યવાળા સાધુ અભ્યાગતના-તીર્થયાત્રીના રૂપમાં આવ્યા :

‘અભ્યાગત સંત જોઈ, વિરાગવંત ધર્મનિષ્ઠ તેહ;
પીરત તાકું સોઈ, મારીકે સેવા કરાત નિજ.’

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૧/૪)

તે અભ્યાગત સાધુ ધર્મનિષ્ઠ અને સાચા ત્યાગી હોવાથી બીજા સૌ સાધુ તેને હેરાન કરતા હતા. અને તેને મારીને પણ કામ કરાવતા હતા. તે અભ્યાગત સાધુએ નીલકંઠ વર્ણીને રાજાના ગુરુ જાણીને તેમની પાસે ફરિયાદ કરી : “આ બધા શસ્ત્રધારી વૈરાગીઓ મને કાયમ હેરાન-પરેશાન કરે છે. હું તો અભ્યાગત તીર્થયાત્રી છું, ગરીબ છું. કોઈપણ જાતનું મારે વ્યસન નથી. હું ફેલ ફિતૂર કરતો નથી. પ્રભુ સિવાય મને ક્યાંય અનુરાગ-આસક્તિ નથી. આપમાં ભગવાન રહ્યા છે, એટલે જ મોટા રાજા પણ આપને નમે છે. હે હરિ, જો આપ મને સહાય કરો તો તે બધા એક જ પળમાં ઊડી જાય તેમ છે. આ બધા સાધુના વેશ ધારે છે પણ બધા જ અધર્મમાં વર્તે છે. આ વૈરાગી હોવા છતાં પરસ્પરી સંગ કરે છે. તેમાં કોઈ કોઈની લાજ-મર્યાદા રાખતા નથી. તેમને રાજા પણ કાંઈ કહેતા નથી. બહારથી આવેલા અભ્યાગત સિવાયના તે બધા વામમાર્ગી ભક્ત કહેવાય છે. બધા શૂરવીર થઈને મદ્ય, માંસ અને વ્યભિચાર કરવામાં પૂરા વેગથી આગળ વધી રહ્યા છે. સ્વયં કળિયુગે તેમાં પ્રવેશ કર્યો છે, તેથી કોઈને કોઈ તે પાપ અંગે કાંઈ કહી શકતા નથી જેટલા પાપ

કહેવાય છે તે બધા આ વૈરાગીઓમાં ભેળા થયા છે. ભૂતોની અને ભૈરવની ઉપાસના કરનારા જે હોય છે તે પણ બધા અહીંયા જ ભેળા થયા છે. જો આપ કાંઈક ઉપાય કરો તો મારી મદદ કરી કહેવાશે.”

તીર્થવાસી ધર્મનિષ્ઠ સાધુની પ્રાર્થના સાંભળીને નીલકંઠ વર્ણીએ તેને ધીરજ આપતા કહ્યું : “પાપી માણસનો ઘણો જ માર ખાવો પડતો હોય છતાં તે પાપ કર્મને ક્યારેય છોડતો નથી. કદાચ રાજા હાલમાં જ તોપ મૂકીને તેને ઉડાવી દે તો પણ પાપી માણસ પાપને છોડે નહિ. તે રીતે જ ધર્મનિષ્ઠ માણસ ગમે તેટલું દુઃખ આવે છતાં તે ધર્મને છોડે નહિ અને જીવનમાં અધર્મનો ડાઘ લાગવા દે નહિ. અત્યારે ચારે ધામમાં જ્યાં જુઓ ત્યાં અધર્મ વ્યાપી ગયો છે. અમારો એવો સિદ્ધાંત છે કે જ્યાં ધર્મ હોય ત્યાં જઈને રહેવું. અધર્મનું ફલ પાપરૂપ છે અને ધર્મનું ફળ ધર્મપ્રધાન સુખ મળવું -લેવું તે છે. ખેતરમાં જેવું અન્ન બી વાવવામાં આવે તેવું તેને અન્ન ઉત્પન્ન થાય છે. પરમેશ્વરનું જે કાળ ચક્ર છે તે બધાને નજરમાં રાખે છે. જેને પૂર્વનું પુણ્ય જેટલું હોય, પરમેશ્વર તે પુણ્યનો વિનાશ કરતા નથી, તેને તોડતા નથી, જે મનુષ્ય પુણ્ય કરતા પાપ વધારે કરે છે તેને તે પાપનું ફળ આ લોકમાં જ તરત મળે છે.

પરમેશ્વર અંતર્યામી છે, માટે તમે તેમનું સ્મરણ કરો. પરમાત્મા તમારી રક્ષા કરશે. ધીરજ રાખવાથી કામ જેવું સારું થાય છે તેવું સારું કામ ઉતાવળ કરવાથી થાતું નથી. સહુના નાડીપ્રાણ ભગવાનના હાથમાં છે માટે તેમને જ પોતાનું માથું નમાવીને પ્રણામ કરવા. કદાચ કોઈ કુબુદ્ધિ મનુષ્ય આપણને

ગાળ દે કે માર મારે તો પણ સંતોએ તે સહન કરવું જોઈએ. અને તેનું હિત થાય એવો સંકલ્પ કરવો પણ અહિત થાય એવો સંકલ્પ ક્યારેય કરવો નહિ. જે જડભરતના જેવા સંત કોઈનું બૂરું જો ન ઈચ્છે તો પરમેશ્વર તેની રક્ષા કરે છે. એ આખું જગત જાણે છે. પ્રહ્લાદજી પોતાના ઘરમાં જ રહ્યા. તે નારદજીના પ્રતાપથી સંત શિરોમણિ થયા અને તેણે અમાપ ધીરજ રાખી હતી. મયૂરધ્વજ, હરિચંદ્ર, દધીચિ આદિ અનંત જગદ્ગ્ધ સંત થઈ ગયા છે. સહન કરવું તે સંતોનો માર્ગ છે અને સહન ન કરવું તે અસુરનો માર્ગ છે. માટે વિષમ પરિસ્થિતિમાં પણ ઉત્સાહ રાખવો, આપણું ધાર્યું કશું થાતું જ નથી. નીલકંઠ વર્ણીએ તીર્થવાસી સાધુને ધીરજ આપીને સાધુના ધર્મની તથા સહનશીલતાની વાતો કરી સાંત્વના આપી. તે સાધુને વર્ણીરાજની વાણી સાંભળી શાંતિ મળી.

એકવખત મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી પોતાના નિત્યકર્મથી પરવારીને ધ્યાનમાં બેઠા હતા, ત્યારે એક બાવો તેઓની પાસે આવ્યો અને હલાવીને જગાડ્યા ને કહ્યું : “ઈધર ક્યું બેઠ રહે હો? વો ભાજી તોડકે લાવ.”

વર્ણીન્દ્ર તે વૈરાગી સામું જોઈ જ રહ્યા. એટલે તે બાવો ઉશ્કેરાયો અને વધારે અપશબ્દો બોલીને વર્ણીને વઢવા લાગ્યો.

ત્યારે નીલકંઠ પ્રભુએ કહ્યું : “હમ ભાજી નહિ તોડંગે, ઈસસે હિંસા હોતી હે!”

પોતાના હુકમનો અનાદર થતો જોઈને બાવો ક્રોધે ભરાયો. તે એકદમ તલવાર લઈને દોડ્યો ને નીલકંઠવર્ણીને મારવા આવ્યો. વર્ણીરાજ તો સ્થિર બેઠા હતા. પણ તેમની

સેવામાં જયરામદાસ* હતો. તેણે બુમરાણ કરી મૂકી.

જયરામદાસની બુમરાણ તથા કોલાહલ જોઈ બીજા બાવાઓ પણ ત્યાં દોડી આવ્યા. તલવાર લઈને મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણીને ડારો દેતા બાવાને જોઈ એક જણે એકજ ઝાટકે તે બાવાને પૂરો કરી નાંખ્યો. આથી ઉસ્કેરાટ વધ્યો. જે પક્ષનો બાવો મરાયો હતો તે પક્ષવાળાએ આયુધો લીધા. સામા પક્ષે પણ એવું જોર કર્યું.

સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ સ્વામી લખે છે :

‘પ્રથમ તો બોલી ઠોલી થઈ, પછી ઉઠ્યા લઠા મોટા લઈ;
લીધી લડવા પહેલી લાકડી, તેતો પરસ્પર બહુ પડી.
પછી લીધાં ખાંડાં કરમાંથ, આવ્યા સામસામા મળી ધાય;
નાખે બર્છિઓ બહુ સામી, ચાલે લુવાગયું ન રહે ખામી.
કેંકના હાથ પગ કપાણા, કેંક નાશી ભાગીને છૂપાણા;
એમ યુદ્ધ થયું બહુપેર, દશ સહસ્ત્ર ગયા ચમઘેર.’

(ભક્તચિંતામણી : ૩૩)

તે સમયે પોતાનાં વચનોનો અનાદર કરનારા પાપી અસુરોના વિનાશને જાણતા વર્ણીરાજ ત્યાંથી પોતાના નિવાસ સ્થાને પધાર્યા. સર્વે અસુરો ટોળે મળી તે તે સ્થળોમાં ભેળા થયા અને કોધથી વ્યાકુળ થઈ પરસ્પર એક બીજાને મર્મભેદક વચનો કહેવા લાગ્યા. નીલકંઠ વર્ણીની માયાથી મોહ પામેલા મૂઢ અસુરોના મધ્યે મહાન કલહ થયો. તેઓ ન સાંભળી શકાય તેવા અપશબ્દો બોલવા લાગ્યા તથા ઉચ્ચ સ્વરે ભયંકર ગર્જના કરવા લાગ્યા.

તે અસુરોએ એકબીજાનો તિરસ્કાર કરી હાથમાં તીક્ષ્ણ તલવારો ધારણ કરી. કોઈ અસુરે શક્તિ નામનું શસ્ત્ર ગ્રહણ કર્યું. કોઈએ ધનુષ ધારણ કર્યું. કોઈએ તીક્ષ્ણ ધારદાર કુહાડા ધારણ કર્યા. કોઈએ ભાલાઓ ધારણ કર્યા. કોઈએ ચાબુકો ધારણ કરી. કોઈએ ખાટલાના પાયાઓ ધારણ કર્યા. કોઈએ લોહદંડો ધારણ કર્યા. કોઈએ કાષ્ઠદંડો ધારણ કર્યા. કોઈએ ચીપિયા ધારણ કર્યા. કોઈએ સિંદૂરની અર્ચા કરેલ ત્રિશૂલ ધારણ કર્યું. કોઈએ છરાઓ ધારણ કર્યા. કોઈએ ભૂશુંડી નામનું (પથ્થર ફેંકવાનું ચર્મમય યંત્ર) શસ્ત્ર ધારણ કર્યું અને કોઈએ અગ્નિબાણ (બંદૂકો) ધારણ કર્યા.

★ જયરામદાસ તે મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી કપિલાશ્રમથી જગન્નાથપુરી જતા હતા ત્યારે રસ્તામાં એક બહુપુર નામના ગામમાં રહેતા એક સંજોગી-ગૃહસ્થાશ્રમી બાવાનો પુત્ર હતો. તેને બે બહેનો હતી. માતા-પિતા, જયરામદાસ તથા બે બહેનો - આમ પાંચ જણાનું કુટુંબ હતું. તેઓ ભક્તિભાવ વાળા હતા. નીલકંઠ વર્ણીનું સ્વરૂપ જોતા જ જયરામદાસ તથા તેમના સંબંધીઓને હેત થઈ ગયું. પોતાના ઘરે લઈ જઈને જયરામદાસે વર્ણીરાજની ખૂબ સેવા કરી હતી. થોડા દિવસ તેમની સાથે રહીને નીલકંઠ વર્ણી પોતાના અનેક જીવાત્માઓનો ઉદ્ધાર કરવાના દિવ્ય સંકલ્પને અનુસરતા એક દિવસે વહેલી સવારે બધાને સૂતા મૂકીને જગન્નાથપુરી તરફ ચાલી નીકળ્યા હતા. નીલકંઠ વર્ણીને ચાલ્યા ગયેલા જાણીને બધા બહુ દુઃખી થઈ ગયા હતા. જયરામદાસની માતાએ વર્ણીરાજને ગમે ત્યાંથી શોધીને પાછા લાવવા માટે મોકલ્યો. તેથી તે મહાપ્રભુ વર્ણીરાજને શોધતા શોધતા અહીં પુરુષોત્તમપુરી (જગન્નાથપુરી)માં વર્ણીન્દ્રને આવ્યાને બીજે જ દિવસે પહોંચી ગયો હતો અને પછી તે અહીં વર્ણીજીની સાથે તેઓની સેવામાં રહેતો હતો.

ત્યાર બાદ કોધથી ભરેલા અસુરો શસ્ત્રો, અસ્ત્રો, મુષ્ટિકાના પ્રહારો, લાકડીઓ, લોહદંડ અને વૃક્ષોની ડાળીઓથી નિર્દયપણે પરસ્પર એકબીજાને મારવા લાગ્યા. બલવાન અસુરોએ પ્રહાર કરેલા આયુધોના ભયંકર અવાજો થવા લાગ્યા ‘મારો’ ‘મારો’ એવા શબ્દોની સાથે મળેલા ભેરી, નગારાં ને તુરી વાજિંત્રોના ભયાનક નાદો થવા લાગ્યા. માંસભક્ષણથી મદમસ્ત બનેલા અસુરોનું લુભુલ યુદ્ધ શૂરવીર પુરુષોએ પણ ન જોઈ શકાય તેવું બિહામણું લાગતું હતું.

અત્યાચારનો અંજામ :-

‘તદા મહોત્સવો હ્યાસીદ્ભૂતાનાં પલલાશિનામ્ ।
કક્ષાનાં વાયસાનાં ચ ગુધ્રાણાં ચ શુનામપિ ॥
પિશાચાનાં શાકિનીનાં યોગિનીનાં ચ રક્ષસામ્ ।
ભૈરવાણાં ચ સર્વેષામસ્ત્રાપાં પલભોજિનામ્ ॥
અસુરાણાં સહસ્રાણિ દશ તસ્મિન્દિને નૃપ! ।
શમનાતિથિતાં પ્રાપુર્યોઽયં નિષ્ણતાં સ્મા ॥
તતઃપ્રભૃત્યભૂદ્યુદ્ધં તેષાં નિત્યં જયાશયા ।
માંસાહારબલિષ્ઠાનાં મત્તાનાં મદ્યપાનતઃ ॥’

તે અવસરે માંસભક્ષી બગલા, કાગડા, ગીધડાં, કૂતરાં વગેરે પ્રાણીઓને મહાન આનંદ ઉત્સવ થયો. માંસ ભક્ષણ કરનારા પિશાચ, શાકિની, યોગિની, રાક્ષસ, ભૈરવ વગેરે ભૂતગણોને પણ આનંદ ઉત્સવ થયો. તલવાર વગેરે તીક્ષ્ણ આયુધોથી કપાયેલા અસુરોનાં મસ્તકો શ્રીફળની માફક ધરતી ઉપર પડવા લાગ્યા. રણસંગ્રામમાં કેટલાકના પગ કપાયા. કેટલાકનાં હાથ કપાયા. તેમજ કેટલાકના અવયવો છિન્નભિન્ન થઈ ધરતી પર પડવા લાગ્યાં. તે અસુરોનાં દાંતથી પીસાએલા ઓષઠવાળા અને ધરતી ઉપર પડેલા મસ્તકો મનુષ્યોથી જોઈ પણ ન શકાય તેવા વિરૂપ બની ગયાં હતાં. કોધથી પરસ્પર એક બીજાનો સંહાર કરતા દશ હજાર જેટલા અસુરો રણસંગ્રામમાં પ્રારંભના દિવસે જ યમરાજાના અતિથિ બન્યા. તે દિવસથી આરંભીને માંસભક્ષણથી બલિષ્ઠ અને મદિરાપાનથી મદોન્મત્ત બનેલા તેમજ યુદ્ધમાં હણાતા બચેલા એવા અસુરો પરસ્પર

વિજયની આશાથી નિત્ય રણસંગ્રામ* ખેલવા લાગ્યા.

(શ્રી સત્સંગિજીવન : ૧/૪૮/૫૮-૬૫)

સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ સ્વામી લખે છે :

‘એમ કરતાં બંધાણું વેર, ઈછયા મારવા નહિ જેને મેર; પ્રથમ તો બોલિ બોલિ થઈ, પછી ઉઠ્યા લઠા મોટા લઈ. લિધિ લડવા પહેલી લાકડી, તેતો પરસ્પર બહુ પડી; પછી લિધાં ખાંડાં કર માંચ, આવ્યા સામ સામા મળી ધાય. નાખે બઈયો બહુ સામસામી, ચાલે લુવાગયું ન રહે ખામી; સલકે સાંગ્ય ને સણેણે તીર, લડે માંહે માંહે શૂરવીર. કરે પર્યુના બહુ પ્રહાર, નાખે ઘોડા છર ને કટાર; તિખાં ત્રિશૂલ ચાલે ત્યાં ઘણાં, કરે ઘા ચક્ર ચિપિયા તણાં. બંધુકો જંબાળ્યો કોક બાણ, નાખે માંહે માંહે અસુરાણ; એમ જોરે મંડાણું છે ચુલ્હ, પામ્યા ત્રાસ આકાશે વિબુલ્હ.’

(ભક્તચિંતામણી : ૩૩/૪૧-૪૩)

આમ, ભયંકર યુદ્ધ શરુ થયું હતું તે પ્રથમ બે દિવસે બે પહોરથી વધારે (છ કલાકથી વધારે) સમય આ ભયંકર આંતરચુલ્હ ચાલ્યું. દયાળુ નીલકંઠ મહાપ્રભુ આવો વિનાશ દેખીને રામ... રામ... રામ... આનું બોલવા લાગ્યા. આ દેશ્ય ન જોઈ શક્યા તેથી ત્યાંથી દૂર ચાલ્યા ગયા. આ લડાઈ બે માસ સુધી થોડી થોડી ચાલતી રહી હતી. સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામી લખે છે :

‘ક્રત્તિદિને સહસ્ત્રે દ્વે ક્રત્તિપચ્છશતાનિ ચ ।

ક્રત્તિપચ્છસહસ્ત્રાણિ સહસ્ત્રં ક્રાપિ તે મૃતાઃ ॥

દ્વે શતે ક્રાપિ ચ શતં પચ્છાશચ્ચ દિને ક્રત્તિ ।

મૃતાઃ પરસ્પરાઘાતાદેવં માસદ્વયં હ્યભૂત્ ॥’

(શ્રી સત્સંગિજીવન : ૧/૪૮/૬૬-૬૭)

કોઈ દિવસ પાંચ હજાર, કોઈ દિવસ બે હજાર, કોઈ દિવસ એક હજાર, કોઈ દિવસ પાંચસો, કોઈ દિવસ બસો, કોઈ દિવસ સો, કોઈ દિવસ પચાસ અસુરો; આ રીતે પ્રતિદિન પરસ્પર પ્રહાર કરવાથી

મરણને શરણ થયા. આમને આમ બે માસ સુધી મહા રણસંગ્રામ ખેલાયો.

કેટલા મર્યા તે લખે પાર આવે તેમ નથી. તેમાં પણ જે સત્ત્વગુણી સજજન હતા, તે મરીને ભગવાનના ધામમાં ગયા. અને અસુરો તો જ્યાં વિકરાળ નરકના કુંડ છે તેવી જમપુરીમાં ગયા. (તે બધા અસુરો ધર્મના દ્વેષી, કપટી અને કામી હતા. શૈવ, વૈષ્ણવ અને શક્તિપંથીના જેવો ઉપરનો વેશ રાખતા. કામ, ક્રોધ અને મત્સરથી ભરપૂર હતા. આશા, તૃષ્ણા, લોભમય અને કૂર હતા. તે અસુરો મંત્ર જંત્ર કરતા. પરમેશ્વરનું ધ્યાન કે સ્મરણ કરતા જ નહિ. નાભાદાસ કૃત ભક્તમાળ ગ્રંથની વાતો કરીને અસુરોએ સમગ્ર સ્ત્રી-પુરુષોને વશ કરી રાખ્યા હતા. વર્ણ અને આશ્રમના ધર્મને કાપી નાખ્યા. ક્યારેય ધર્મ માર્ગ ચાલતા જ નહિ. વટાળથી બધાને ભ્રષ્ટ કરી નાખ્યા અને તેનાથી બુદ્ધિ પણ મલિન થઈ ગઈ. મોટા સાધુની સેવાનું ફળ કહી બતાવે અને સ્ત્રીઓની આગળ તો જ્ઞાનની વાતો બરાબર રસ લગાવીને કહે. પછી સ્ત્રીઓને ધર્મ ભ્રષ્ટ કરે. ઉપરાંત સાધુની નિંદા કરવામાં પાપ બતાવે. અસુરો આવી રીતે અનંત પ્રકારે અધર્મ કરવા લાગ્યા. જેનો કહે પાર આવે તેમ નથી. અસુરોએ આપેલા જ્ઞાનને આશરીને તે સાંભળનારા નરનારી બધા જ તે વખતે અસુર જેવા થઈ ગયા. તે ગમાર લોકો માંસ, મદિરા (દારુ) અને વ્યભિચારને મોક્ષનો માર્ગ કહેતા હતા. સહુ પહેલા રાજાઓ તે અસુર ગુરુઓના શિષ્ય થયા. તે પછી કોઈને કોઈનો ભય રહ્યો નહિ. તેનાથી અસુરોનું જોર વધ્યું અને ઠેકઠેકાણે પાપ કરવા લાગ્યા. જો કોઈ સંત પુરુષ અધર્મને ‘પાપ’ કહે તો અસુરો તેને મારતા અને બાંધી દેતા. કોઈ સંત જનની રક્ષા કરતા નહિ. પણ બધા જ ‘મારો... મારો...’ આનું બોલતા, ક્યાંય કોઈ ધર્મના રક્ષક રહ્યા નહિ, આખું જગત અધર્મમાં જ રચ્યું પચ્યું રહેવા લાગ્યું. જપ, તપ, વ્રત, દાન અને યજ્ઞયાગ - આ બધા દુનિયામાંથી ભાગી ગયા. વિપ્ર અને સાધુ બધા જો આવા જ થઈ ગયા હોય તો તેમને જમાડવાથી

અનુસંધાન પેજ - ૩૧ પર...

★ આ યુદ્ધને નજરે જોનાર સંતનો પ્રસંગની નોંધ ‘શ્રીહરિવનવિચરણ’ નામે ગ્રંથમાં કરવામાં આવી છે : “જગન્નાથપુરીમાં અસુરો મરાયા હતા, તે બનાવને નજરે જોનાર જગન્નાથપુરીના એક વૃદ્ધ સંતે મારા ગુરુ સદ્ગુરુ પુરાણી સ્વામી નંદકિશોરદાસજીને કહેલો અને તેમની પાસેથી મેં સાંભળેલો ઇતિહાસ સત્સંગ સમુદાયની જાણ માટે અહીં ટૂંકમાં રજૂ કરું છું :- પૂજ્ય સ્વામી નંદકિશોરદાસજી સંવત ૧૮૫૪ના અરસામાં બંગાળ વગેરે દેશોમાં રહેતા. સત્સંગીઓના આગ્રહથી કથાવાર્તા કરવા માટે બંગાળ, આસામ વગેરે દેશોમાં ગયેલા ત્યારે તેઓ જગન્નાથપુરી દર્શન કરવા ગયેલા. જગન્નાથપુરીના રોકાણ દરમ્યાન સ્વામીને આશરે ૧૨૦ વર્ષની ઉંમરના એક વૃદ્ધ ધૈરાગી સંતનો મેળાપ થયો. એક દિવસ સ્વામીએ તે વૃદ્ધ સંતને પૂછ્યું કે “અહીંયા આશરે સોએક વર્ષ પહેલા વેરાગીઓમાં પરસ્પર મોટી લડાઈ થયેલી અને તેમાં હજારો વેરાગીઓ મરી ગયેલા અને કેટલાક ઘાયલ થયેલા તે બાબતમાં આપ કાંઈ જાણો છો ?” ત્યારે તેઓએ કહ્યું : “હા, તે વાત સાચી છે. તે લડાઈ મેં મારી નજરે જોયેલી છે. પહેલે દિવસે ભયંકર ચુલ્હ થયું હતું. તેમાં ઘણા વેરાગીઓ માર્યા ગયા હતા. પછી આ લડાઈ થોડી થોડી બે માસ પર્યંત ચાલી હતી. તેમાં કોઈ દિવસ હજાર મરતા, કોઈ દિવસ પાંચસો મરતા, તો કોઈ દિવસ બસો, તો કોઈ દિવસ સો મરતા. એમ તે લડાઈમાં દસ હજારથી પણ વધારે વેરાગીઓ મરાયા હતા. ઘણા ઘાયલ થયા હતા.”

ત્યારે સ્વામીએ તેમને પૂછ્યું કે “તે લડાઈ શા કારણથી થઈ હતી ?”

ત્યારે તે વૃદ્ધ સંતે કહ્યું : “એક મહાતપસ્વી - તેજસ્વી નીલકંઠ નામના બાળ-બ્રહ્મચારી અમારી જમાતમાં રહ્યા હતા. તેમની ઉંમર સોળેક વર્ષની હતી, શરીર કૃશ હતું, મુખાકૃતિ અને નેત્રો ખૂબજ આકર્ષક હતા. તેથી આ વર્ણી આપણી જમાતમાં હોય તો સારું, તેમ ધારી કેટલાક બાવાઓ તેમને પોતાના શિષ્ય બનાવવા માગતા હતા. આમ, શિષ્ય બનાવવાની સ્પર્ધા જાગી અને તેથી બાવાઓમાં પરસ્પર ઈર્ષ્યા જાગી. તેથી કેટલાક ઈર્ષ્યાથી નીલકંઠને લીલી ભાજ તોડી લાવવા તથા બીજા કેટલાંક કામો બતાવવા લાગ્યા. પણ નિઃસ્પૃહી, અહિંસાપ્રિય લીલા તૃણમાં પણ જીવને જોતા તે બ્રહ્મચારી તેવા કામો કરવા ના પાડતા. તેથી કેટલાક ઈર્ષ્યાથી તેમને મારવા તૈયાર થયા. ત્યારે શિષ્ય બનાવવાની ઈચ્છાવાળા લોકોએ તથા બીજા કેટલાક શાંતિપ્રિય સાધુઓએ તેમનો પક્ષ લીધો. તેમાંથી તે લડાઈ થઈ હતી. લડાઈ દરમ્યાન તે નીલકંઠ બ્રહ્મચારી ક્યાંક ચાલ્યા ગયા. ઘણી તપાસ કરતા પણ મળ્યા ન હતા. તેઓ આજ દિવસ સુધી પણ ફરી જોવામાં આવ્યા નથી. તેમની મૂર્તિ ઘણી જ સુંદર અને મનમોહક હતી. મારા હૃદયમાંથી હજુ એ તેજસ્વી મૂર્તિ વીસરાતી નથી. તે લડાઈ ચાલી ત્યારે મારી ઉંમર નાની હતી. હું જીવ બચાવવા ત્યાંથી ખસી ગયો હતો.” (શ્રીહરિ વનવિચરણ : પેજ - ૧૭૩, ૧૭૪, ૧૭૫. સંકલનકર્તા, સંપાદક અને પ્રકાશક : શાસ્ત્રી ઘનશ્યામસ્વરૂપદાસ (નવ્ય ન્યાયશાસ્ત્રી) શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - અમદાવાદ)

સિંતન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર ૨૦૧૨

૨૩

જગન્નાથપુરીમાં શ્રી સ્વા. સંપ્રદાયના બંધારણીય મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ

‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ નો પ્રથમ સંવાદ...

જગન્નાથપુરીમાં શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવનનો સંવાદ થશે તેવું ભગવાન શ્રીહરિનું વચન.

જગન્નાથપુરીમાં દશ માસ રહીને મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણીએ અસુરોનો પોતાના દિવ્ય સંકલ્પથી સંહાર કરાવ્યો. ત્યારબાદ થોડા દિવસો સુધી ત્યાં જ નિવાસ કર્યો હતો. કોઈ મુમુક્ષુ આવે તો તેને સત્સંગની વાતો કરતા. હવે વર્ણીરાજનું મન ઉદાસ હતું. વૈરાગીઓની પરસ્પર અથડામણથી મનમાં ઉદ્વેગ તથા ઉતાપ રહેતો હતો. તેથી તે શહેર છોડીને હવે વનમાં જ રહેવું એવો દૃઢ નિર્ણય કર્યો હતો.

એક દિવસની વાત છે. જયરામદાસ મહાપ્રભુ વર્ણીરાજની પાસે બેઠો હતો. ત્યારે થોડીવાર ઉપદેશ અને સત્સંગની વાતો કરીને વર્ણીન્દ્રે તેને કહ્યું:

‘કહે જયરામને હરિ આપ, મુનિ સુવ્રત ભૂપ પ્રતાપ;
તેનો સંવાદ આ ઠાર થાશે, મારા ચરિત્રનો ગ્રંથ રચાશે.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૩/૮/૨૬)

ઈન્દ્રદ્યુમ્ન સરોવરના આ કિનારે ભવિષ્યમાં (અમારા થકી દીક્ષા પામેલ) મહાન બ્રહ્મનિષ્ઠ સંત સુવ્રતમુનિ (સ્વરૂપાનંદ સ્વામી) તથા ભાડેરના પ્રતાપસિંહ રાજાનું મિલન થશે. અને સુવ્રતમુનિ, પ્રતાપસિંહ રાજાને અમારા પ્રાગટ્યથી લઈને તિરોધાન સુધીના તમામ ચરિત્રોની કથા કહેશે - જેનો મહાન ગ્રંથ રચાશે.

ભવિષ્યમાં થનાર પ્રસંગની વાત સાંભળી જયરામદાસ તો વિચારમાં પડી ગયો. તેને કાંઈ સમજાયું નહિ. પછી મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી જગન્નાથપુરીનો ત્યાગ કરી માનસપુર પધાર્યા હતા.

ચક્રતીર્થમાં પ્રતાપસિંહ રાજા તથા સુવ્રતમુનિનું મિલન તથા સંવાદકથા

‘સોઽન્તર્હિતે ભગવતિ હૃદૌ ગુર્વાજ્ઞયા મુનિ: ।

તીર્થાની વ્યચરદ્ભુમાવજ્ઞાન્ સદ્વર્ત્મ દર્શયન્ ॥૨૭॥’

ભગવાન શ્રીહરિ આ લોકમાંથી અંતર્ધાન થયા પછી ગુરુવર્ય શ્રીશતાનંદ સ્વામીની આજ્ઞાથી સુવ્રતમુનિ પૃથ્વી ઉપર રહેલા અજ્ઞાની જીવોને ભગવદ્ સ્વરૂપની પ્રાપ્તિનો ઉપાય બતાવતા તીર્થોમાં વિચરણ કરતા હતા. યોગમાં આવનાર મુમુક્ષુ આત્માઓને ભગવાન શ્રીહરિનો મહિમા સમજાવતા હતા.

‘વૃન્દાવનં સ કાશીં ચ ગત્વા તીર્થવિધૌ સ્ત: ।

પ્રાપજ્જગન્નાથપુરીમુપકળ્ઠે મહોદધે: ॥૨૮॥’

તપશ્ચર્યારૂપ તીર્થવિધિના નિયમોનું પાલન કરતા સુવ્રતમુનિ કાશી, વૃન્દાવન વગેરે તીર્થોના દર્શન કરતા, એક પછી એક પ્રદેશ તથા જંગલો વટાવતાં, તીર્થોના દર્શન કરતા, પોતાના સંપર્કમાં આવનાર મુમુક્ષુઓને જ્ઞાન-વૈરાગ્યનો ઉપદેશ આપતા અને સદાચારના પાઠો શીખવતા. સાથે સાથે પ્રગટ ભગવાન શ્રીહરિના દિવ્ય ચરિત્રો સંભળાવતાં અને ભગવાનની ભક્તિમાં જીવાત્માને જોડતા, પોતે જગન્નાથપુરીમાં આવી પહોંચ્યા.

‘યત્ર પન્નસુ કાલેષુ પ્રાતરાદિષુ ચાન્વહમ્ ।

જાયતે વાસુદેવસ્ય મહાનેવાર્ચનોત્સવ: ॥૩૦॥

તત્ક્ષેત્રદર્શનપ્રાપ્તપરમાનન્દ આત્મન: ।

આવાસમકરોત્ત્ર ચક્રતીર્થેઽતિપાવને ॥૩૧॥’

જે તીર્થને વિષે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ પોતાના ભક્તજનોને સાક્ષાત્ દર્શન આપે છે. તેથી શ્રીહરિના પ્રતાપથી પૃથ્વીમાં અત્યંત પ્રભાવશાળી આ તીર્થસ્થાનની ઉપમા આપી શકાય તેવાં અન્ય કોઈ તીર્થસ્થાનો નથી. જે તીર્થભૂમિમાં દરરોજ પાંચ વખત ભગવત્ પૂજન અર્ચનનો મહાન ઉત્સવ ઉજવાય છે. પાવનકારી આ તીર્થનાં દર્શનથી સુવ્રતમુનિને અતિશય આનંદ થયો અને ત્યાં જ ચક્રતીર્થ નામના પવિત્ર સ્થળમાં નિવાસ કર્યો.

સ્વામીએ એવું નિયમ રાખ્યું હતું કે, તીર્થસ્થાનમાં દેવોના ભાવપૂર્વક દરરોજ પાંચ વખત દર્શન કરવા, જરૂર પૂરતી ભિક્ષાવૃત્તિ કરવી અને કોઈ મુમુક્ષુ પોતાની પાસે આવે તેને ધર્મ-જ્ઞાન-વૈરાગ્ય-ભક્તિ વગેરે સંબંધી વાતો કરવી ને પ્રગટ ભગવાનના ચરિત્રો સંભળાવવા. આ રીતે જીવોને પ્રગટ ભગવાનના સ્વરૂપનો આશ્રય કરાવવો એ સ્વામીનો મુખ્ય દ્યોય હતો.

સુવ્રતમુનિ નિર્માની અને ઈન્દ્રિયો ઉપર વિજય મેળવાનારા સાધુપુરુષ હતા. સુવ્રતમુનિ જગન્નાથપુરીમાં ઘણું રોકાયા અને અનેક જીવોને ભગવાનની કથાવાર્તા સંભળાવી, તેમજ અનેક સ્વધર્મનું પાલન અને ભગવદ્ભક્તિ કરવાનો ધર્મોપદેશ આપીને સન્માર્ગે વાળ્યા. સ્વામી જગન્નાથપુરી રોકાયા એ દરમિયાન તીવ્ર વૈરાગ્યથી રાજ્યનો ત્યાગ કરી ગુજરાતના ભાડેર ગામના ભૂમિપતિ પ્રતાપસિંહ નામે રાજા જગન્નાથપુરીમાં આવ્યા.

‘ધર્મી કૃષ્ણસ્ય ભક્તશ્ચ તત્પ્રત્યક્ષેક્ષણોત્સુક: ।

અવસત્સોઽપિ તત્રૈવ તીર્થે સત્સદ્ગુલાલસ: ॥૩૫॥’

પ્રતાપસિંહ રાજા ધાર્મિક અને ભગવાનના ભક્ત હતા

સિંતન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર
૨૦૧૨

૨૫

તેમજ પરમાત્માના પ્રત્યક્ષ દર્શન કરવા માટે ઉત્સુક હતા અને તે હેતુથી જ ત્યાં ચકતીર્થ*માં જ રહેતા હતા. પ્રતાપસિંહ રાજા દ્વારકા, વૃંદાવન, મથુરા, અયોધ્યા વગેરે સ્થાનોએ યાત્રા કરતા કરતા અહીં આવ્યા હતા. છતાં પણ પોતાના અંતરમાં પ્રગટ ભગવાનનો ભેટો કરાવી આપે એવા સત્પુરુષનો યોગ થયો ન હતો. તેથી પોતાના અંતરમાં શાંતિ થતી ન હતી. પ્રતાપસિંહ રાજા દરરોજ ભગવાન શ્રીજગન્નાથજીના દર્શને જાય, ચકતીર્થમાં સ્નાન કરે, સંતોના દર્શન કરે અને ઉપદેશ સાંભળે. પરંતુ રાજાના અંતરમાં સમ્યક્ સુખ આવતું ન હતું.

એકવખત ચકતીર્થમાં ફરતા ફરતા પ્રતાપસિંહ રાજાએ કોઈ સમયે દર્ભાસન ઉપર બેસી મુમુક્ષુ જીવોને આદરપૂર્વક ભગવાનના મહિમાનો બોધ આપતા સુવ્રતમહર્ષિને જોયા.

સુવ્રતમુનિ તપમાં નિષ્ઠાવાન અને સ્વભાવે શાંત હતા. સ્વધર્મનિષ્ઠ સુવ્રતમુનિનું બાહ્ય અને આંતર જીવન અત્યંત પવિત્ર હતું. કોમળ ચિત્તવાળા અને બ્રહ્મચર્યનું પાલન કરનારા હતા. સુખદુઃખનાં દ્વન્દ્વોને

સહન કરનારા હતા. યોગસિદ્ધિને પામેલા હતા તેમજ આત્મા અનાત્માના યથાર્થ વિચાર રૂપ વિવેક અને વૈરાગ્યથી યુક્ત સુવ્રતમુનિએ અંતઃ શત્રુ ઉપર વિજય મેળવ્યો હતો. વિષમ દેશકાળમાં પણ સ્થિર બુદ્ધિવાળા અને આત્મસ્વરૂપમાં અડગ નિષ્ઠાવાળા સુવ્રતમુનિ ભગવત્ ભક્તોમાં શ્રેષ્ઠ તેમજ સદ્બોધ આપવામાં ચતુર હતા.

‘સાધુલક્ષણસમ્પન્નં પૂર્ણકામમવેત્ય તમ્ ।

વિનયેનોપસાદ્યાથ પ્રણમ્યોવાચ ભૂપતિઃ ॥૩૧॥

મુનિવર્ય ! પ્રપન્નોઽસ્મિ ત્વામહં સાધુલક્ષણમ્ ।

મુચ્યેય સંસૃતેર્યેન તન્મે ત્વં વત્કુમર્હસિ ॥૪૦॥’

પ્રતાપસિંહ રાજા સુવ્રતમુનિને સાધુગુણ સંપન્ન અને પૂર્ણકામ જાણી વિનયપૂર્વક તેમની સમીપમાં

★ ચકતીર્થ એ જગન્નાથપુરીનું એક મહત્વનું તીર્થસ્થાન છે. આ તીર્થસ્થાન શહેરના ઉત્તરાર્ધ ભાગમાં જગન્નાથ મંદિરથી ૩ કીલોમીટર દૂર આવેલું છે. આ સ્થળ ચકતીર્થ રોડ પર જમણી બાજુ સુભાષચોકથી પેન્થાકોટાની વચ્ચે ફિશરમેન ગામ પાસે છે. આ સ્થળે ભગવાન નૃસિંહનું મંદિર છે. સ્થાનીક લોકો આ મંદિરને નૃસિંહ મંદિર અને ચકનારાયણ મંદિર એમ અલગ અલગ નામથી ઓળખે છે. અહીં ભગવાન શ્રી વિષ્ણુ અથવા નારાયણનું એક દિવ્ય ચક્ર કે જે કાળારંગના ગ્રેનાઈટ પથ્થરમાંથી બનેલું છે. અને તે ચક્રની મધ્યમાં ભગવાન શ્રી નારાયણની ઊભી મૂર્તિ છે એટલે તે ચકનારાયણના નામે જાણીતા છે.

મંદિરમાં ત્રણ મૂર્તિ છે : ૧. ભગવાન શ્રી નૃસિંહ એ અભય નૃસિંહ તરીકે જાણીતા છે. અને ૨. ચક્ર નૃસિંહ તેમજ ૩. લક્ષ્મી નૃસિંહ. આ ત્રણેય મૂર્તિઓનું હિન્દુ પરંપરા પ્રમાણે પૂજન થાય છે. અભય નૃસિંહનું સ્વરૂપ બલભદ્ર તરીકે ચક્ર નૃસિંહનું સ્વરૂપ સુભદ્રા તેમજ લક્ષ્મી નૃસિંહનું સ્વરૂપ ભગવાન જગન્નાથ તરીકે પ્રસ્થાપિત છે. પુરાણોમાં દર્શાવેલા પ્રથમ ત્રણ દેવતા બ્રહ્મા, વિષ્ણુ અને મહેશના સ્વરૂપ પણ અહીં ચકતીર્થમાં અનુક્રમે લક્ષ્મી નૃસિંહ, અભય નૃસિંહ અને ભગવાન જગન્નાથજીમાં જોવા મળે છે.

અહીં સ્થાનીક લોકોની માન્યતા પ્રમાણે જગન્નાથપુરીમાં એક સમયે વાવાઝોડા દરમ્યાન પુરી મંદિરના ઉપરના ભાગે રહેલું નીલચક્ર (સોથી ઉપરનું રથનું પૈડું) પોતાના સ્થાનથી ખસીને આકાશમાં ઊડી આ સ્થળે પડ્યું અને બીજી એવી પણ માન્યતા છે કે ‘દારુ’નું લાકડું કે જે વૃક્ષમાંથી ભગવાન શ્રી જગન્નાથની પ્રતિમા બને છે તે વૃક્ષનું લાકડું પ્રથમવાર જ્યારે સમુદ્રમાંથી લાવવામાં આવ્યું તે આ સ્થળે પ્રથમવાર ભૂમિનો સ્પર્શ થયો હતો. અને બીજી માહાત્મ્ય વાત એ છે કે, લક્ષ્મીજીના પિતા સમુદ્ર દેવતા પણ અહીં બિરાજે છે.

ચકતીર્થ મંદિર ભગવાન શ્રી જગન્નાથજીના મંદિર સાથે સારી રીતે સંકળાયેલું છે. અને દર વર્ષે ભગવાન શ્રી જગન્નાથજી પુરી મંદિરથી ચઢામલા અહીં ભગવાન નૃસિંહ પાસે ચકતીર્થમાં કરવામાં આવે છે. અને આ મંદિરનો મુખ્ય ઉત્સવ ‘નૃસિંહ જન્મ જયંતિ’ છે.

શ્રી ચકનારાયણ મંદિરના દર્શને પૂ. સ્વામી તથા યાત્રિક સંતો-ભક્તો

ચકતીર્થને આંગણે ગંધરાજ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથાપારાયણનો સંકલ્પ કરતા યજમાન શ્રી અમરશીભાઈ સાથે પૂ. સ્વામી તથા સંતો-ભક્તો

આવી સાષ્ટાંગ પ્રણામ કરીને કહેવા લાગ્યા. હે મુનિવર્ય ! હું સાધુગુણ સંપન્ન એવા તમારે શરણે આવ્યો છું. તે માટે તમો જે ઉપાયથી મારી ભવબંધનમાંથી મુક્તિ થાય તેવો ઉપાય મને કહેવાને યોગ્ય છો.

પ્રતાપસિંહ રાજાના પ્રશ્નથી મુમુક્ષુજનપ્રિય સુવ્રતમુનિ પ્રસન્ન થયા અને રાજાનો સત્કાર કરી આદરથી કહેવા લાગ્યા.

‘સાધુ પૃષ્ઠે ત્વયા ભૂપ ! ચતોઽસ્તિ હિતમાત્મનઃ ।

કાર્યં નૃદેહેતૈતદ્વૈ યદ્દિમુચ્યેત સંસૃતેઃ ॥૪૨॥’

હે રાજન્ ! તમારો પ્રશ્ન સુંદર છે. આવા પ્રશ્નમાં જ પોતાનું આત્મહિત રહેલું છે. સંસારનાં બંધનોમાંથી મુક્તિ મેળવવી એ જ માનવજન્મનું પરમ કર્તવ્ય છે.

હે રાજન્ ! જગન્નાથ સ્વરૂપે બિરાજતા ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ પુરુષોત્તમની નવ પ્રકારની ભક્તિ કરો. તે ભક્તિ કરવાથી જ તમને ઈચ્છિત આત્મતિકી મુક્તિ પ્રાપ્ત થશે. સુવ્રતમુનિના આ પ્રકારનાં વચનો મસ્તક પર ચડાવી પ્રતાપસિંહ રાજા તેજ પ્રમાણે વર્તવા લાગ્યા અને પ્રતિદિન નિષ્કપટભાવથી સુવ્રતમુનિનો સમાગમ કરવા લાગ્યા. શ્રીકૃષ્ણ પરમાત્માની ભક્તિથી પ્રતાપસિંહ રાજાની બુદ્ધિ વિશુદ્ધ બની અને સુવ્રતમુનિ પ્રત્યક્ષ શ્રીકૃષ્ણ પરમાત્માની સેવા કરે છે એવાં તેમને દર્શન થયાં.

આ પ્રકારની અનુભૂતિ થવાથી સુવ્રતમુનિને પ્રણામ કરી રાજા કહેવા લાગ્યા કે, હે મુનિ ! તમે પ્રગટપણે શ્રીકૃષ્ણ પરમાત્માની પરિચર્યા કરો છો તેવી મને અનુભૂતિ થાય છે. સામાન્ય મનુષ્યોથી વિલક્ષણ ચિત્તોથી મને પ્રતીતિ થાય છે કે પ્રત્યક્ષ પરમાત્મા તમારી સાથે બોલે છે. તેમજ તમોએ અર્પણ કરેલ ચાર પ્રકારના અન્નનું ભોજન જમે છે.

હે બ્રહ્મન્ ! સાક્ષાત્ ભગવાન શ્રીહરિના ઉપાસક તમે સમર્થ છો તેથી આપ મારા ઉપર પણ એવો જ અનુગ્રહ કરો કે, જેથી મને પણ તે કાળમાયાના નિયામક શ્રીહરિનાં સાક્ષાત્ દર્શન થાય.

ભગવદ્ દર્શનની દુર્લભતા :-

‘એવમુક્તો નૃપેણોચે સુવ્રતઃ પ્રીતિમાન્સ તમ્ ।

અતીવ દુર્લભં નૃણાં સાક્ષાત્કૃષ્ણેક્ષણં નૃપ ! ॥૪૧॥

एतदर्थं जहू राज्यं महान्तश्चक्रवर्तिनः ।

उग्रं तपश्च कुर्वन्ति त्यक्तगेहा विवेकिनः ॥૫૦॥’

પ્રતાપસિંહ રાજાનાં વચનો સાંભળી પ્રસન્ન થયેલા સુવ્રતમુનિ કહેવા લાગ્યા કે, હે રાજન્ ! જીવાત્માઓને પ્રત્યક્ષ પરમાત્માનું દર્શન અતિશય દુર્લભ છે. ભગવાનનાં દર્શન માટે

તો મોટા મોટા ચક્રવર્તી રાજાઓએ પણ રાજ્યવૈભવનો ત્યાગ કર્યો છે. ઘરબારનો ત્યાગ કર્યો છે. તેમજ આત્માઅનાત્માનો વિવેકપ્રાપ્ત કરી ઉગ્ર તપશ્ચર્યા કરી છે.

અને પ્રત્યક્ષ પરમાત્માની પ્રસન્નતા થાય એજ સ્વધર્મ, જ્ઞાન અને વૈરાગ્ય આદિક સાધનોનું સર્વોત્તમ ફળ છે. આ પ્રમાણે નારદાદિ સત્પુરુષોએ કહેલું છે. (અર્થાત્ પ્રસન્ન થયેલા પરમાત્મા દર્શન આપે છે.) પ્રત્યક્ષ પરમાત્માનું દર્શન દુર્લભ હોવા છતાં ભગવાન જ્યારે સ્વેચ્છાથી ભાગવત ધર્મ અને સત્પુરુષોનું રક્ષણ કરવા તેમજ તેમના દ્રોહી અસુરોનો વિનાશ કરવા પૃથ્વી ઉપર અવતાર ધારણ કરે છે ત્યારે સર્વજનોના નયનગોચર બને છે.

મનુષ્યાકૃતિમાં રહેલા પરમાત્મા પ્રત્યક્ષ દેખાતા હોવા છતાં પણ ‘આ ભગવાન જ છે’ આવા પ્રકારનું જ્ઞાન તો કોઈક વિરલ પુરુષોને જ થાય છે. પણ સર્વને થતું નથી. તે પરમાત્મા હાલ આ પૃથ્વી ઉપર ઉત્તર કૌશલ દેશમાં સરવરિયા બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિમાં પવિત્ર ધર્મદેવ અને ભક્તિદેવી થકી પ્રગટ થઈ ‘સ્વામિનારાયણ’ નામે સુપ્રસિદ્ધ થયાં.

તે પરમાત્માનું મને પ્રત્યક્ષ મિલન થયું છે. અને એ પરમાત્માએ મારી ઉપર અતિશય અનુગ્રહ કર્યો છે તેથી હે રાજન્ ! તે શ્રીહરિને હું સદાય મારી નજર સમક્ષ પ્રત્યક્ષ દર્શન કરું છું. સર્વજનોનું શ્રેય કરનાર મંગલમૂર્તિ ભગવાન શ્રીહરિ હમણા થોડા સમયમાં જ ભક્તજનોનાં મનને પોતાની મૂર્તિમાં આકર્ષણ કરીને અંતર્ધાન થઈ ગયા છે.

મારા ગુરૂ શતાનંદસ્વામીની આજ્ઞાથી ઋષભપુત્ર જડભરતનાં જેવું નિર્માનત્વાદિરૂપ વર્તન રાખી મુમુક્ષુ આત્માઓની આગળ તે શ્રીહરિનાં અદ્ભુત ચરિત્રોની વાર્તા કરતો કરતો તીર્થયાત્રાનાં મિષ્ઠથી આ ભૂમિ પર વિચરું છું. આ રીતે સુવ્રતમુનિનાં શાંતિ પમાડનારાં વાક્યામૃતોનું પાન કરી વિશુદ્ધ બુદ્ધિવાળા પ્રતાપસિંહ રાજા મનમાં અતિશય પ્રસન્ન થયા અને બે હાથ જોડી સુવ્રતમુનિને પ્રણામ કરી ફરી કહેવા લાગ્યા.

‘અહો ! ભાગ્યં મમ બ્રહ્મચર્ય મે સફલં જનુઃ ।

યત્તત્સમાગમં પ્રાપ્તઃ સુરાણામપિ દુર્લભમ્ ॥૫૧॥’

હે બ્રહ્મન્ ! હું અતિશય ભાગ્યશાળી છું. આજે મારો મનુષ્યજન્મ સુફળ થયો. કારણ કે દેવતાઓને પણ દુર્લભ એવો આપનો સમાગમ મને પ્રાપ્ત થયો છે.

કરુણાશાળી આપના જેવા સત્પુરુષો પૂર્ણકામ હોવા છતાં મુમુક્ષુ જીવાત્માઓના આત્મતિક કલ્યાણ કરવા રૂપ અનુગ્રહને અર્થે જ આ ભૂમિ ઉપર વિચરણ કરે છે. તે માટે હે બ્રહ્મન્ ! આપ

મારી ઉપર કૃપા કરીને ભગવાને કરેલાં જે જે ચરિત્રો તમે જોયા હોય અને સાંભળ્યા હોય તે બધાં ચરિત્રો મને સંભળાવો.

ભગવાન શ્રીહરિ આ ધરતી ઉપર પ્રગટ થયા અને જે જે લીલા ચરિત્રો વિસ્તાર્યા તે સમગ્ર ચરિત્રો સાંભળવાની મારા મનમાં તીવ્ર ઈચ્છા વર્તે છે. તેમજ તે ચરિત્રો સાંભળવા મારું મન એકાગ્ર બન્યું છે. (શ્રી સત્સંગિજીવન: ૧/૧/૨૭ થી ૬૩)

ભગવત્કથા શ્રવણ કરવામાં શ્રદ્ધાવાન પ્રતાપસિંહ રાજાએ આત્મકલ્યાણને અર્થે ભગવાન શ્રીહરિના ચરિત્રો સંબંધી પ્રશ્ન કર્યો તેથી પ્રસન્ન થયા. પ્રતાપસિંહ રાજાને ભગવાનની કથા સાંભળવામાં રસ છે તે જાણી સ્વામીને જેવા મુમુક્ષુની શોધ હતી તે મળી જવાનો આનંદ વિશેષ હતો. અને તેથી સ્વામી, સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામીના મુખથી સાંભળેલ કથાને સંભળાવવા લાગ્યા અને રાજા પણ તન્મયતાથી સંપૂર્ણ નિયમપૂર્વક તે કથા સાંભળતા. અને જે કથાનું શ્રવણ કર્યું હોય તેનો મનન, ચિંતન અને નિદિધ્યાસ કરતા. પ્રતાપસિંહ રાજા આગળ સુવ્રતમુનિએ ભગવાન શ્રીહરિના પ્રાગટ્યથી લઈને અંતર્ધાન સુધીના લીલાચરિત્રોનું ગાન કર્યું.

શ્રીહરિકૃષ્ણ ભગવાનનું ચરિત્ર સાંભળીને તે પ્રતાપસિંહ રાજા પ્રસન્ન થઈને બોલ્યા:

‘ધન્યોઽહં મુનિશાર્દૂલ ! સફલં મે નૃજન્મ ચ ।

સમાગમેન ભવતો જાતમેવ ન સંશયઃ ॥૫૪॥’

“હે મુનિશાર્દૂલ! હું ધન્ય છું, મારો મનુષ્ય અવતાર તમારા સમાગમથી સફલ થયો, આ વિષયમાં સંશય નથી જ. હે મહામુને ! નારાયણચરિત્રોને સાંભળી મારા મનમાં હાલમાં મહાઆનંદ થયો છે તે મહાનંદને કહેવા હું શક્તિમાન નથી જ. તમો તો ધન્ય છો. જે તમોએ આ લોકમાં સાક્ષાત્ હરિ, પ્રત્યક્ષ શ્રીહરિકૃષ્ણ ભગવાન દર્શન, સ્પર્શ, અર્ચનાદિથી ઉપાસના કરાવેલા છે. અને તે શ્રીહરિ ભક્તિથી વશ કરાવેલા છે તથા શ્રીહરિના તમો કૃપાપાત્ર છો. તમારા સમાન સાધુઓનું પરોપકારીપણું સ્વાભાવિક છે, કારણ કે તમો અમારા સમાન જનોને સાક્ષાત્ ભગવાનના સ્વરૂપના જ્ઞાનોપદેશ માટે પૃથ્વીમાં વિચરણ કરો છો.”

‘અહં ચ તવ શિષ્યોઽસ્મિ ત્વામેવ શરણં ગતઃ ।

કુરુમેઽનુગ્રહં યેન સાક્ષાદીક્ષેય તં પ્રભુમ્ ॥૫૮॥’

હું તમારો શિષ્ય છું, તમારા જ શરણને પામેલો છું માટે મારા ઉપર પણ અનુગ્રહ કરો. જે તમારા અનુગ્રહથી પ્રભુ શ્રીહરિને પ્રત્યક્ષ જેમ હોય તેમ દેખું. આ પ્રકારે પ્રતાપસિંહ

રાજાએ પ્રાર્થના કરાવેલા તે સુવ્રત મુનિ પ્રતાપસિંહ રાજાને કહેવા લાગ્યા : “હે રાજન્ ! જેવા સાંભળ્યા છે તેવા શ્રીહરિને એકાગ્ર મનથી ચિંતન કરો. તમોને દર્શન આપશે.”

‘ગ્રન્થમેતં તુ યે પ્રીત્યા શૃણુયુસ્તેષ્વ ઈશ્વરઃ ।

દદ્યાત્સ્વદર્શનં ચેતિ શતાનન્દ ડવાચ મામ્ ॥૬૦॥’

જે જનો આ ‘સત્સંગિજીવન’ શાસ્ત્રને પ્રીતિથી સાંભળે તે જનોને પરમેશ્વર શ્રીહરિ પોતાનાં દર્શન આપે, જ : આ પ્રમાણે મારા ગુરુ શતાનંદમુનિએ મને કહ્યું હતું. પછી પ્રતાપસિંહ રાજા સુવ્રતમુનિને નમસ્કાર કરી સુસ્થિર આસનવાળા દંઢ, નિશ્ચયવાળા થઈને જેવા સાંભળ્યા હતા તેવા શ્રીહરિને પોતાના હૃદયમાં ધ્યાન કરવા લાગ્યા. પ્રત્યક્ષ ભગવાનના જ્ઞાનવાળા ગુરુ સુવ્રતમુનિના અનુગ્રહ અને ‘સત્સંગિજીવન’ ગ્રંથના શ્રવણજન્ય પુણ્યથી પ્રતાપસિંહ રાજાએ હૃદયમાં શ્રીહરિને જોયા. અક્ષરબ્રહ્મના તેજના સમૂહમાં પ્રત્યક્ષપણે બિરાજતા, કરોડો કામદેવના સમાન સુંદર, અક્ષરધામમાં રહેલા અક્ષરમુક્તોએ દિવ્ય ચંદન, પુષ્પાદિ ઉપચારોથી પૂજાયેલા શ્રીહરિને પ્રત્યક્ષ જોઈને પરમ આનંદ પામ્યા. આ પ્રમાણે પોતાના હૃદયમાં શ્રીહરિના દર્શન થયા પછી સમાધિથી બહાર આવેલા પ્રતાપસિંહ રાજા પ્રસન્ન થઈને સુવ્રતમુનિને નમસ્કાર કરીને કહેવા લાગ્યા : “હે મુને ! હું તમારી પ્રસન્નતાથી કૃતાર્થ થયેલો છું, જ.” આ પ્રમાણે બોલતાં પ્રતાપસિંહ રાજાને સુવ્રતમુનિ કહે છે : “હે રાજન્ ! આ પ્રકારે જ સદાય શ્રીહરિનું સ્મરણ કરતા થકા શ્રીહરિનું સ્વધર્મમાં રહીને શ્રીહરિને ભજો તો સર્વોત્કૃષ્ટ શ્રીહરિના ધામને પામશો. પરમ પવિત્ર આ જગન્નાથપુરીમાં નિવાસ કરતા સતા શ્રીહરિને હંમેશા ભજો.” એમ કહીને પ્રતાપસિંહ રાજાએ પ્રણામ કરાવેલા સુવ્રત મહર્ષિ પુલહાશ્રમ વગેરે બીજા ક્ષેત્રમાં ગયા. પ્રતાપસિંહ રાજા પણ જગન્નાથપુરીમાં નિવાસ કરતા સતા અતિપ્રેમથી સદા શ્રીહરિને ભજતા સતા થોડા સમયમાં સર્વોપરી શ્રીહરિના અક્ષરધામમાં ગયા.

(શ્રી સત્સંગિજીવન : ૫/૭૦/૫૪ થી ૬૦)

આમ, જગન્નાથપુરીમાં સ્વરૂપાનંદ સ્વામી (સુવ્રતમુનિ) અને પ્રતાપસિંહ રાજા વચ્ચે જે કથાવાર્તાનો સંવાદ થયો, પ્રશ્નોત્તર થયા - તે શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ ગ્રંથમાં અતિ પ્રસિદ્ધ છે. રાજાએ સ્વામી પાસેથી શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન ધર્મશાસ્ત્ર સંપૂર્ણ સાંભળ્યું. અને તેના ચિંતન, મનન, નિદિધ્યાસ કરવાથી પ્રતાપસિંહ રાજાને પોતાના હૃદયમાં પ્રગટ ભગવાન શ્રીહરિના દિવ્ય સ્વરૂપના દર્શન થયા.

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન

ગ્રંથરાજનું ગૌરવવંતુ
માહાત્મ્ય

વૈરાટબ્રહ્માના પારને વેદો પણ પામી શક્યા નથી. એમ વૈરાટની મહત્તા 'નેતિ નેતિ' વર્ણવી છે. ત્યારે જેના રોમકૂપના અગ્રભાગમાં જેટલું જળ રહ્યું છે તેમાં અનંત ક્ષુદ્ર વૈરાટ બુદ્ધબુદ્ધા તરંગોની પેઠે ઉપજે છે અને પાછા તેમાં લય થાય છે તેવું, પરમાત્મા પરબ્રહ્મ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનું પરમ અક્ષરધામ તેનો મહિમા તો કેમ કહી શકાય ? અને તેથી પર પરબ્રહ્મ પુરુષોત્તમ નારાયણ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનો મહિમા કલ્પનાતીત છે અને તેથી જ તે શબ્દાતીત છે, છતાંય તેઓના મહિમાને તથા તેમના દિવ્યમાનુષિક ચરિત્રોને ગ્રંથ સ્વરૂપમાં આલેખવામાં આવે છે ત્યારે તે ગ્રંથનો પણ મહિમા પરમાત્માના સ્વરૂપ જેટલો જ ગણી શકાય.

'ઇતિહાસપુરાણાનાં વેદાનાં સાહ્યયોગયોઃ। સ્મૃતીનામપિ સર્વાસાં વેદાન્તસ્ય ચ ભૂપતે ! ॥ અસ્તિ રામાયણાદીનાં સચ્છાસ્ત્રાણામિદં શ્રુતમ્ । સારરૂપમતિશ્રેષ્ઠં ભવભીતિનિવર્તનમ્ ॥'

(શ્રી સત્સંગિજીવન માહાત્મ્ય : ૧/૨૦-૨૧)

ઈતિહાસ, પુરાણ, ચારવેદ, સાંખ્ય, યોગ, સ્મૃતિરૂપ ધર્મશાસ્ત્ર, વેદાંત તથા રામાયણાદિક સર્વ સત્શાસ્ત્રોના સારરૂપ, સર્વોત્તમ અને સંસારના ભયને ટળાવનારું એવું આ 'શ્રી સત્સંગિજીવન' શાસ્ત્ર - કે જેના શ્રવણમાત્રથી પ્રતાપસિંહ રાજાને પ્રગટ ભગવાનના દર્શન થયા અને પોતે બ્રાહ્મીસ્થિતિને પામ્યા.

કેટલાક ગ્રંથો અપર કલાસના હોય છે, જે મેધાવી વર્ગને જ (બુદ્ધિશાળી વર્ગને) ઉપયોગી બની શકે છે, તો કેટલાક ગ્રંથો લોઅર કલાસના હોય છે, જે માત્ર અબુધને જ લાભ કરે. કેટલાક ધર્મગ્રંથો અમુક જ દેશના, અમુક જ ધર્મના ભાવુક જનોના હૈયે ચોટે છે. પણ આ ગ્રંથ તો ઈન્ટરનેશનલ (આંતરરાષ્ટ્રીય) ગ્રંથરત્ન છે.

આ ગ્રંથનો મહિમા ગાતા સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામી લખે છે :

'શ્રીમદ્વિતિયોદ્યાનાનન્તરં ત્વિયમેવ હિ । વર્તતે નૌર્થવામ્બોધેસ્તરણાય શરીરિણામ્ ॥'

પ્રગટ ભગવાન શ્રીહરિ અંતર્ધાન થયા (પોતાના ધામમાં ગયા) પછી અત્યારે શરીરધારીઓને સંસારસાગર પાર કરવા માટે આ શાસ્ત્રજ નોકારૂપ છે. (શ્રી સત્સંગિજીવન માહાત્મ્ય : ૧/૨૩)

આપણી ભારતીય સંસ્કૃતિમાં અનેક ધર્મો છે. તેમના પોતાના ધર્મગ્રંથો પણ છે. જેમ કે, વૈષ્ણવ ધર્મના ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ છે,

તેમનો ધર્મગ્રંથ 'શ્રીમદ્ ભાગવત' તથા

'ભગવદ્ ગીતા' છે. તેમ રામાનુજ

ધર્મનો 'રામાયણ' એ ધર્મગ્રંથ છે.

ખ્રીસ્તી ધર્મનો 'બાઈબલ', તો મુસ્લિમ

ધર્મનો 'કુરાને શરીફ' એ મુખ્ય ધર્મગ્રંથ છે.

તેમ શ્રી સ્વામિનારાયણ ધર્મનો મુખ્ય ધર્મગ્રંથ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન' છે.

આ બધા જ ધર્મો તથા તેમના ધર્મગ્રંથોને સરખાવીએ તો શ્રીમદ્

સત્સંગિજીવન સૌમાં શ્રેષ્ઠ સાબિત થાય. કારણ કે, અન્ય ધર્મગ્રંથોને તે તે

ધર્મના ઈષ્ટદેવના આ ભૂમિ ઉપર અવતરણ પહેલા અથવા આ પૃથ્વી

ઉપરથી વિદાય લીધા બાદ રચવામાં આવ્યા છે, જ્યારે શ્રીમદ્

સિંતન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર
૨૦૧૨

૨૬

સત્સંગિજીવન વિષે સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામી લખે છે :

‘અનુગ્રહાદ્ભો: શાસ્ત્રં શુભમેતત્તદાજ્ઞયાતત્સમીપનિવાસેનકૃતં ક્ષોણિપતે !મયા ॥’

આ શુભ “સત્સંગિજીવન શાસ્ત્ર” મેં ભગવાન શ્રીહરિના અનુગ્રહથી તેમજ એમની આજ્ઞાથી તેમની સમીપે નિવાસ કરીને લખેલું છે. (શ્રી સત્સંગિજીવન માહાત્મ્ય : ૧/૨૬)

જે શાસ્ત્ર સ્વયં પરબ્રહ્મ પુરુષોત્તમનારાયણના સાંનિધ્યમાં બેસી તેઓની જ આજ્ઞા અને તેઓના જ સંકલ્પથી રચવામાં આવ્યું હોય અને જેના સ્વયં પરબ્રહ્મે આ પ્રમાણે શબ્દો કહીને બિરદાવ્યું હોય કે :

‘एतन्मत्तो हरिः श्रुत्वा श्रीमुखेनेत्थमब्रवीत् ।

रमणीयमिदं शास्त्रं सर्वशास्त्रशिरोमणिः ॥’

આ શાસ્ત્રની રચના કર્યા પછી તે શ્રીહરિને મેં સંપૂર્ણ સંભળાવ્યું. આ શાસ્ત્ર સાંભળીને શ્રીહરિ પ્રસન્ન થયા અને પોતાના શ્રીમુખે આ શાસ્ત્રની પ્રશંસા કરતા કહ્યું કે, “ રમણીય આ શાસ્ત્ર સર્વ શાસ્ત્રોમાં શિરોમણિરૂપ છે.” (શ્રી સત્સંગિજીવન માહાત્મ્ય : ૧/૨૭) ‘વિવિધસંશયશલ્યસમુદ્ધરં શ્રવણમાત્રત એવ કુબુદ્ધિહત્ । મદનકોપમુખારિભયાપહં જયતિ શાસ્ત્રમિદં કવિભૂષણમ્ ॥ બહુવિધદ્રવિણેષ્વિવ શેવધિઃ ક્ષિતિસ્તેષ્વિવ કલ્પતસ્ત્વરઃ । સકલગોષ્વિવ કામદુઘા વરા શ્રુતગણેષુ વરિષ્ઠમિદં મતમ્ ॥ શ્રવણવર્ણનાતાપનિવારણં હરિચરિત્રસુધારસસમ્ભૂતમ્ । હરિપદામ્બુજભક્તિરતિપ્રદં ત્વિદમિહાસ્તિ હિ ભાગવતપ્રિયમ્ ॥ વિધિભવાદિસુરેશ્વરવાઙ્મિતં શ્રુતમિદં કલિદૂષણભેદનમ્ । અસુભૂતામિહ પુણ્યવિવર્ધનં ભવતિ સંસૃતિરોગરસાયનમ્ ॥ અતિકરાલવૃત્તાન્તમહોરગપ્રચુરદષ્ટજનામૃતસન્નિભમ્ । સ્મરદવાનલશાન્તિઘનોપમં હરિપદોપગતાવધિરોહણી ॥’

આ શાસ્ત્ર સાંભળવાથી મનમાં રહેલા અનેક સંશયો દૂર થાય છે. મનમાં જે નાસ્તિકતા હોય તે દૂર થાય છે; કામ, ક્રોધ વગેરે અંતઃશત્રુઓનો ભય નાશ પામે છે. કવિજનોના આભૂષણરૂપ આ શાસ્ત્ર ભૂમિ પર સર્વોત્કર્ષપણે વર્તે છે. અનેક પ્રકારના દ્રવ્યના ભંડારો છે, તેમાં શેવધિ નામે ભંડાર ઉત્તમ છે. અનેક પ્રકારનાં વૃક્ષોમાં કલ્પવૃક્ષ શ્રેષ્ઠ છે. સર્વ પ્રકારની ગાયોમાં કામધેનુ ઉત્તમ છે. તેમ સર્વ શાસ્ત્રોમાં આ “સત્સંગિજીવન” શાસ્ત્ર સર્વોત્તમ માનેલું છે. આ શાસ્ત્ર સાંભળનારાંઓ અને વાંચનાર એમ બંનેના ત્રિવિધ તાપોને શમાવે છે, કારણ કે આ શાસ્ત્ર ભગવાનના ચરિત્રરૂપી અમૃતથી ભરપૂર છે. ભગવાનના ચરણારવિંદની સેવા ભક્તિમાં અતિશય પ્રીતિ ઉપજાવે છે, માટે જ ભગવાનના ભક્તોને આ શાસ્ત્ર અધિકપ્રિય છે. આ શાસ્ત્ર સંસારરૂપ રોગને ટાળવામાં રસાયણરૂપ ઉત્તમ ઔષધ છે, કળિયુગના દોષને ભેદનારું છે. શરીરધારીઓના પુણ્યને

વધારનારું છે; બ્રહ્મા, શંકર વગેરે દેવો પણ આ શાસ્ત્રને સાંભળવાની ઈચ્છા રાખે છે. અતિશય ભયાનક કાળ રૂપી મહાસર્પની ઘણી એવી દાઢોનાં દંશથી વારંવાર પીડાતા મનુષ્યોને આ શાસ્ત્ર અમૃત સમાન છે. કામરૂપી દાવાનળને શાન્ત કરવામાં આ શાસ્ત્ર મેઘની વૃષ્ટિ સમાન છે; તેમજ ભગવાનના ધામમાં જવા માટે આ શાસ્ત્ર નિસરણીરૂપ છે. (શ્રી સ.માહાત્મ્ય : ૧/૩૧-૩૫)

જીવન જીવવાની જડીબુટ્ટી :

શ્રી સત્સંગિજીવન ગ્રંથ...

આબાલ-વૃદ્ધ સૌને એકસરખી રીતે દિલચસ્પી લગાડે, જેનો લલકાર સાંભળતા જ જીવનની અવળીગતિઓ ક્ષણભર તો જાણે ઊભી રહી જાય છે. આ ગ્રંથ જીવન જીવવાની જડીબુટ્ટી છે. જીવનની અંધિયારી ઓરડીઓના તાળાને ખોલતી યાવીઓનો એ જુમખો નથી, એ તો એકજ માત્ર યાવી (માસ્ટર કી) છે. જે બધા જ તાળાઓને ખોલી નાંખવાનું અપ્રતિહત સામર્થ્ય ધરાવે છે. એકડીયાની ગામઠી નિશાળમાં પાઠથી માંડીને આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈનની પ્રયોગશાળાના પાઠો પણ આ ગ્રંથમાં સમાયેલા છે. એના પ્રત્યેક શ્રવણે નવો જ રસ પ્રગટે છે, નવી જ ચેતના પ્રગટ થાય છે, નવું જ આંતરસૌંદર્ય પ્રગટે છે, નવું જ જીવન પ્રાપ્ત થાય છે. આ ગ્રંથે અનેક પતિતોને સંત બનાવ્યા છે, કૌટુંબીક જીવનમાં ઉચ્ચતમ સંસ્કારો ‘માતા’ બનીને વ્હાલથી પાયા છે અને કેટલાયના કૌટુંબીક જીવનની સંભવિત હોનારતોને અટકાવી દીધી છે.

આજે નહિ તો કાલે પણ શ્રીમદ્

સત્સંગિજીવન વિના નહિ ચાલે...!!

❖ પિતાએ કેવા બનવું જોઈએ ? એ શીખવું હોય તો દરેક પિતાએ ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ ગ્રંથ વાંચ્યા વિના નહિ ચાલે...!!

❖ પુત્ર કેવા થવું જોઈએ ? એ જાણવા માટે આ ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ ગ્રંથને ઉઘાડ્યા વગર નહિ ચાલે...!!

❖ સાસુએ સાસુ અને વહુએ વહુ કેવા બનવું જોઈએ ? એ સમજવા માટે આ ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ સમજ્યા વગર નહિ જ ચાલે...!!

❖ ટૂંકમાં માણસને માણસ બનવું હોય તો આ ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ ગ્રંથ વિના નહિ ચાલે...!!

અધ્યાત્મની દૃષ્ટિએ જોઈએ તો બ્રહ્મરૂપ થવા માટે આ ગ્રંથ વિના તો નહિ જ ચાલે. કારણ કે આ ગ્રંથ રચનાર સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામી મહાન સિદ્ધ બ્રહ્મરૂપ હતા. આ ગ્રંથના વક્તા

સ.ગુ. શ્રી સ્વરૂપાનંદ સ્વામી (સુવ્રતમુનિ) મહાન બ્રહ્મરૂપ તથા આ ગ્રંથના શ્રોતા પણ આ ગ્રંથના શ્રવણ માત્રથી બ્રહ્મસ્વરૂપ સ્થિતિને પામ્યા હતા.

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથાનો રસ જ્યારે આત્માના પ્રદેશોમાં રેલાઈ જાય છે ત્યારે ભક્ત સહજાનંદમાં ગાંડો બને છે. અને એવો કોઈક નશો ચડે છે કે એના ઘેનમાં સ્વર્ગના સુખોને પણ હુકરાવી દે છે. દેવેન્દ્રોની સિદ્ધિઓનેય હસી નાંખે છે. અરે ! બ્રહ્માંડોના સુખોને પણ તુચ્છકારી નાંખે છે.

માનવબુદ્ધિથી નથી સમજી શકાતું કે, આટલું સત્ત્વ ક્યાંથી આવે છે ? નથી પામી શકાતું કે, એમાં એવું ક્યું ચમત્કારીક બળ છુપાયું હશે જે માનવસંસારને દુર્લભપ્રાયઃ શાંતિ આપી શકે ? તે પણ ભીષણ દુઃખમાં, કારમી યાતનાઓમાં અને કલેશ કંકાસની હૈયાહોળીના ભડકાંઓમાં...!!

માનવ મસ્તિષ્ક આ પ્રશ્નનું સમાધાન આપી શકે જ નહિ, કારણ કે માનવ મસ્તિષ્કનો એ વિષય નથી. કદાચ સાહસ કરીને પણ આ પ્રશ્નનું સમાધાન કોઈ આઈન્સ્ટાઈન જેવા બુદ્ધિ વિશેષ મસ્તિષ્ક કસવા જાય તોયે એ સમાધાન કરતા કરતા તેની જીભ જ થોથવાઈ જાય. કેમ કે, માનવ મસ્તિષ્કથી મર્યાદાતીત આ વાત છે. આ ગ્રંથને જે સાચા અર્થમાં સમજે તો જેની પાછળ આખોય સંસાર ગાંડો બન્યો છે, જેના માટે સમગ્ર જીવનની કુરબાની કરવામાં આવે છે, એવા વિશ્વના નવરસ સૂકાં-ફિક્કા બની જાય છે.

હજારો આત્માઓના હૃદય પરિવર્તન કરી દેતા આ ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ ગ્રંથરત્નને આપણે જીવંત રાખવો જોઈએ. જીવીને જીવતો રાખીએ તો તો બહુ સારી વાત છે પણ મરીનેય જીવંત રાખવાનો સમય આવે તો તે તકનેય વધાવી લેવાની સહુની તૈયારી હોવી ઘટે. કેમ કે શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન ગ્રંથ આપણા સંપ્રદાયના જીવનની જીવનદોરી છે; અને માટે જ આ ગ્રંથરાજની એટલી બધી મહાનતા છે કે, તે સંપ્રદાયના તથા ઈતર ભક્તોના હૃદયમાં પણ દિવસે-દિવસે વિશેષને વિશેષ પોતાનું સ્થાન જમાવી રહ્યો છે અને ‘યાવત્ ચંદ્ર દિવાકરૌ’ પણ જ્યાં સુધી આચરણશીલ - યથાર્થ વક્તા અને શ્રદ્ધાવાન શ્રોતાજનો હશે ત્યાં સુધી કોઈ તેનું સ્વરૂપ કે માહાત્મ્ય અન્યથા કરવા જાય તોપણ લેશમાત્ર ઓછું થાય તેમ નથી. એવો અદ્ભુત સાક્ષાત્ શ્રીજીમહારાજના મૂર્તિમંત-સ્વરૂપતુલ્ય આ ગ્રંથ છે.

અનુસંધાન પેજ ૨૩નું ચાલું...

પુણ્ય પણ કેવું થાય ? ચોમાસામાં વરસાદ ઓછો થવા લાગ્યો. દુષ્કાળ પડવા લાગ્યો. મનુષ્યોમાં પરસ્પર વેરભાવ અતિશય વધી ગયો. બેહાલની સ્થિતિમાં ભૂકંપ થવા લાગ્યા. જમીનમાંથી રસ ચોરાઈ ગયો. ઝાડ ઉપર ફળ નાના થઈ ગયાં. અને ધર્મ પણ ભગવાન પાસે જઈને પોકાર કરીને રડવા લાગ્યો. હે નૃપ ! પછી ધર્મની રક્ષા કરવાને માટે ભગવાને અવતાર ધાર્યો. અનેક શુભ કાર્યોને કરવા તેઓ ભૂમિ ઉપર વિચરણ કરવા નીકળ્યા. જે અધર્મી રાજાઓ હતા તેને શિક્ષા કરવા માટે કોઈ (શક્તિશાળી) રાજાને પ્રકટ કર્યો. અને તેણે અધર્મને કબજે કરી લીધો. (શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૨/૩૮ થી ૫૦)

ધોર યુદ્ધના ઘમસાણમાં બાવાઓના છેદાયેલા મસ્તક અને ધડ પડેલા જોઈ રાજાને ત્રાસ થઈ ગયો. તે પલવાર ત્યાં થોભ્યા, પણ બીજી જ ક્ષણે તેમને નીલકંઠ વર્ણીનો વિચાર આવ્યો. તે ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવર પાસે આવ્યા. ત્યાં નીલકંઠ વર્ણી પદ્માસન વાળી બેઠા હતા. નેત્રો નાસિકાગ્ર હતાં. વૃત્તિઓ સ્થિર હતી અને શરીર અચળ હતું. નીલકંઠ વર્ણીની નિશ્ચળતા જોઈ રાજા વિસ્મય પામ્યા. તેને ખરેખર નીલકંઠ મહાપ્રભુ મહાન લાગ્યા. તેને લાગ્યું કે નીલકંઠ વર્ણીએ આ અસુરોનો - આતતાયીઓનો પૃથ્વી ઉપરનો ભાર આજે ઓછો કર્યો. પછી તે નીલકંઠ વર્ણી પાસે આવ્યા અને હાથ જોડી કહ્યું : “હે પ્રભુ ! આપનું હવે અહીં રહેવું ઉચિત નથી. આપ મારા રાજમહેલમાં જ ચાલો.” ત્યારે રાજાને નીલકંઠ વર્ણીએ કહ્યું : “અમારે ત્યાગીઓને વળી મહેલો શા ? દેહ અને ઈન્દ્રિયોનું દમન કરવા તો અમે ત્યાગ ગ્રહણ કર્યો છે. તે મૂકીને રાજમહેલના ભોગ અમને કેમ ખપે ? આપ મારી કોઈ ચિંતા કરશો નહિ. આ જમાતમાં જે દેવી જીવો હશે તેમને ઉપદેશ કરશું અને ભજન કરશું. આપ સુખેથી પધારો.”

નીલકંઠ મહાપ્રભુની અત્યંત અનાસક્ત સ્થિતિથી સમાધિમાં જોયેલા નીલકંઠ વર્ણીના દિવ્ય સ્વરૂપની તેને સ્મૃતિ થઈ આવી. તેણે તેમના ચરણમાં પ્રણામ કર્યા અને હાથ જોડી કહ્યું : “આપની સેવા કરી શકું એવા મારા ભાગ્ય હજુ ઉદય થયા નથી. પણ ગમે ત્યારે મને આપ યાદ કરશો, હું સેવામાં આવી જઈશ.” નીલકંઠ વર્ણી તેના ભાવથી પ્રસન્ન થયા અને તેને આશીર્વાદ આપ્યા. રાજા ત્યાંથી વિદાય થયા. અધર્મના દળરૂપી આ વેરાગી બાવાઓ પોતાની જાતે જ નાશ પામ્યા. નીલકંઠ વર્ણીને લાગ્યું અહીંનું કામ હવે પૂર્ણ થયું છે. દશ માસ જગન્નાથપુરીમાં પોતે રહ્યા. જગન્નાથજીની મૂર્તિમાં પણ અંતર્યામી સ્વરૂપે પ્રવેશ કરીને પૂજારીનો ભક્તિભાવ અને છળકપટ જોયા.

આ વાતનો ઉલ્લેખ કરતા શ્રીજીમહારાજ ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના ૬૮મા વચનામૃતમાં કહે છે : “ઓગણતેરા કાળમાં અમને એક મહિના સુધી જ્યારે નિદ્રા આવે ત્યારે એમ ભાસતું જે, અમે પુરુષોત્તમપુરીને વિષે જઈને શ્રીજગન્નાથજીની મૂર્તિને વિષે પ્રવેશ કરીને રહ્યા છીએ અને તે મૂર્તિ તો કાષ્ટની જણાય પણ તેને નેત્રે કરીને અમે સર્વને દેખતા અને પૂજારીનો ભક્તિભાવ તથા છળકપટ સર્વ દેખતા.”

જગન્નાથપુરી એ યાત્રાના ચાર ધામમાંનું એક ધામ કહેવાય છે, પુરુષોત્તમક્ષેત્ર કહેવાય છે. પણ અહીં નીલકંઠ વર્ણીએ લોકોમાં અધાર્મિકતા જોઈ, લોહુપતા જોઈ, યાત્રિકોમાં પણ મુમુક્ષુતા કરતા રૂઢિગત પ્રણાલિકાને અનુસરવાનો ભાવ વિશેષ દેખાયો. સર્વત્ર જાણે મુમુક્ષુતા પરવારી ગઈ હતી, અધર્મને છૂટો દોર મળતો હતો. યાત્રાસ્થાનોમાં તે વિશેષ પ્રમાણમાં દેખાતું હતું. નીલકંઠ મહાપ્રભુ આ બધો વિચાર કરતા સ્થિર થઈ ગયા. પછી માથું હલાવી ઊઠ્યાં.

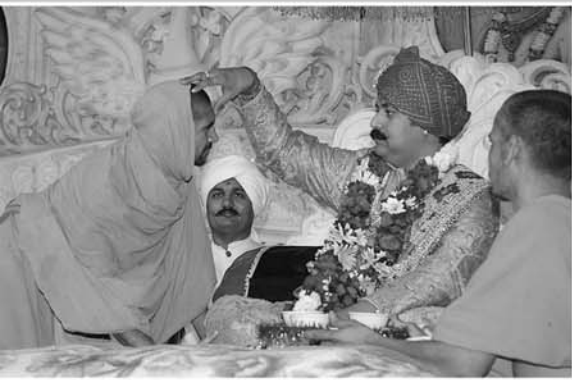
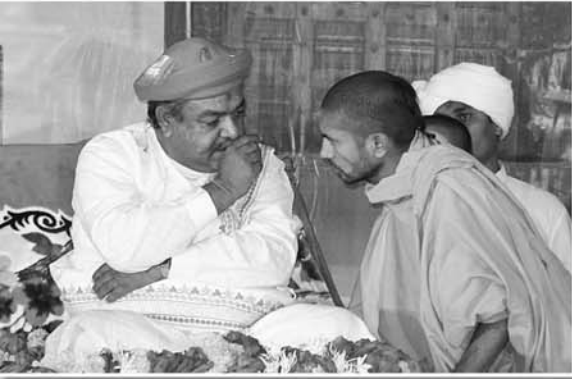
‘ઈન્દ્રધુમ્ન સર સે, ચલે હરિ તેહ વાર, દક્ષાન દેશ વિચરન કું, પીછે કિચે નિરધાર.’ (શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨/૪૨/૧)

મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણી જગન્નાથપુરીમાં વ્યાપેલા અધર્મનો ઉચ્છેદ કરી દશ માસ પછી અનેક જવાત્માઓનો ઉદ્ધાર કરવા માટે ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવરથી વિદાય લઈને દક્ષિણ દિશામાં વિચરણ કરવાની ઈચ્છાથી આદિકૂર્મ થઈને, માનસપતન આવ્યા અને ત્યાં પણ બાકી રહેલા એક હજાર જેટલા અસુરોનો પોતાના પ્રતાપથી ત્યાંના રાજા સત્રધર્મા દ્વારા જ ઉદ્ધાર (વિનાશ) કર્યો.

જગન્નાથપૂર્ણીમાં પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીની 300 મી

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા પારાયણ

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન ગ્રંથનો મહિમા અપરંપાર છે, તેનું યથાર્થ વર્ણન કરવા માટે તો શબ્દો ઓછા પડે. આ ગ્રંથની સર્વોપરિતા એ છે કે ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે સ્વયં સાંભળીને આ ગ્રંથને પ્રમાણિત કરેલ છે. આ ગ્રંથમાં સંપ્રદાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો અને ધાર્મિક વિધિવિધાનોની સાથે સાથે સુખ-શાંતિપ્રદ મોક્ષમૂલક ભગવાન શ્રીહરિના લીલાચરિત્રોનું અખંડ સ્મરણ થાય છે.

સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામી દ્વારા વિરચિત આ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન ગ્રંથ સંપ્રદાયના પોષણ, પ્રચાર અને પ્રસાર માટે સર્વોપરી ગ્રંથ છે. અને તમામ મુમુક્ષુ જીવાત્માઓ તથા સંપ્રદાયના આશ્રિત સર્વે સંતો-હરિભક્તો માટે અમૂલ્ય અને અનન્ય દિવ્ય ખજાનો છે. માટે દરેક મોક્ષભાગી જીવાત્માઓએ આ ગ્રંથનું વાંચન-શ્રવણ-મનન દરરોજ કરવું જોઈએ.

સદ્. શતાનંદ સ્વામી આ ગ્રંથનો મહિમા વર્ણવતા લખે છે :

‘અત્યાદેણ ચૈ: પીતં સત્સંગિજીવનામૃતમ્ ।

કાલવ્યાલમહાત્રાસમુક્તાસ્તે યાન્તિ તત્પદમ્ ॥’

અતિ આદરપૂર્વક જેઓ આ સત્સંગિજીવનરૂપી અમૃત પીએ છે તેઓ કાળરૂપી મોટા સર્પના ત્રાસથી છૂટીને ભગવાનના ધામને પામે છે.

(શ્રી સત્સંગિજીવન માહાત્મ્ય : ૧/૪૪)

આ આખો ગ્રંથ તો શું પણ સ્વામી કહે છે :

‘મુહૂર્તં વા તદર્થં વા ક્ષણં વાઽસ્ય શુભાં કથામ્ ।

યે શ્રાવ્યન્તિ નરા ભક્ત્યા ન તેષામસ્તિ દુર્ગતિ: ॥’

એક મુહૂર્ત અથવા અડધું મુહૂર્ત અથવા એક ક્ષણ વાર પણ જો માણસ શ્રદ્ધા-ભક્તિપૂર્વક આ કથા સાંભળે છે તો તેની કોઈ દિવસ અસદ્ગતિ થતી નથી.

(શ્રી સત્સંગિજીવન માહાત્મ્ય : ૨/૧૧)

આ ગ્રંથ જ્યારે પૂર્ણ થયો ત્યારે અનંતકોટિ બ્રહ્માંડના અધિપતિ સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ સ્વયં તેનું પૂજન કરવા માટે તત્પર થઈ પોતાની ત્રણ છોગલાવાળી પાદ ઉપર આ ગ્રંથને પધરાવી ગઢપુરમાં શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના મંદિરથી શ્રી લક્ષ્મીવાડી સુધી સુધી નાચતા નાચતા ગયા. અને તેની પોતે સ્વયં આરતી ઉતારી અને પોતાના શ્રીમુખે આ શાસ્ત્રની પ્રશંસા કરતા થકા ગ્રંથકર્તા પ્રત્યે કહ્યું : ‘રમણીયમિદં શાસ્ત્રં સર્વશાસ્ત્રશિરોમણિ:’ હે શતાનંદ સ્વામી ! તમારા દ્વારા લખાયેલ રમણીય આ શાસ્ત્ર સર્વ શાસ્ત્રોમાં શિરોમણીરૂપ છે અને

ભવિષ્યમાં પણ શિરમોડ બની રહેશે.

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન ગ્રંથ એટલે શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયનું સંપૂર્ણ ળંધારણીય માળખું છે. અને સાથે સ્વયં ભગવાન શ્રીહરિ અને તેમના નામથી પ્રસિદ્ધ સંપ્રદાયનો સરળતાથી પરિચય આપતો આ ગ્રંથ છે.

ગાડી તમે તેટલી કિંમતી હોય, પરંતુ જો તેને ચલાવનાર વ્યક્તિ જો શિખાય હોય તો નક્કી ગાડીનું એક્સીડન્ટ થાય. માટે ગાડીની સાથે સાથે તેને ચલાવનાર ડ્રાઈવરની કુશળતા ઘણી મહત્વની કિંમત ધરાવે છે. તેમ શાસ્ત્ર ગમે તેટલું મહાન હોય પરંતુ તેનું અર્થઘટન કરી શ્રોતાઓ સમક્ષ રજૂ કરનાર વક્તાની કુશળતા તે શાસ્ત્રની કિંમતની સાથે સાથે મહત્વતા ધરાવે છે.

ઉપરોક્ત મહિમાવાન સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામી દ્વારા વિરચિત મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવનની કથાપારાયણો સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી, પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી મુંબઈ, પુના, નવસારી, સુરત, વડોદરા, ગોધરા, આણંદ, અમદાવાદ, ભાવનગર, રાજકોટ, અમરેલી, સાવરકુંડલા, બોટાદ, માણાવદર, ઉના વગેરે ભારત દેશના મોટા શહેરો - અનેક નગરો તેમજ ગામડાઓમાં તથા ગઢડા, વડતાલ, જૂનાગઢ જેવા મહાન તીર્થસ્થાનોમાં અને અમેરિકા, લંડન, સિસલ્સ વગેરે વિદેશોમાં ૨૯૯ જેટલી સફળ કથાઓ પૂર્ણ કરી ચૂક્યા છે.

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન ગ્રંથના હૃદયગત સિદ્ધાંતને વરેલા પૂ. સ્વામીશ્રીએ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનો મૂળભૂત સિદ્ધાંત સમજાવવાનો પોતાની આગવી શૈલીમાં સફળ પ્રયાસ કર્યો છે. પૂ. સ્વામીશ્રીની સચોટ અને આચરણ સુસંગત વાણીએ હજારો ભક્તોના જીવન પરિવર્તિત કર્યા. તેમજ સંપ્રદાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો સમજાવીને લાખો મુમુક્ષુ જીવાત્માઓને સાચી આધ્યાત્મિક પ્રગતિનો માર્ગમોકળો કર્યો છે.

કથાપારાયણ દરમ્યાન પૂ.સ્વામીશ્રી દ્વારા પુષ્ટિકારક સાંપ્રદાયિક લીલાપ્રસંગો, સંત-ભક્તોના ચરિત્રો, ધર્મગ્રંથોના દૃષ્ટાંતો, અન્ય સામાજિક દૃષ્ટાંતો તેમજ મૌલિક વિચારો તેઓશ્રીની આગવી સરળ શૈલીમાં રજૂ થાય છે. પૂ. સ્વામીશ્રીની કથાશૈલીમાં તળપદી ભાષા, રસાળતા, મધુરતા અને મૃદુ હૃદયની ભક્તિથી ભીંજાયેલી શબ્દાવલી ગામડાના સીધા-સાદા અભણ માણસથી લઈને શહેરી બુદ્ધિજીવો સાક્ષરોના હૃદયને સ્પર્શી જાય છે. પૂ. સ્વામીશ્રી દ્વારા કથા દરમ્યાન કરાયેલ શ્રીહરિ ચરિત્રોનું વર્ણન ભક્તજન સમાજના હૃદયમાં તાદૃશ્ય થવા લાગે છે અને શ્રીજીમહારાજની પ્રાગટ્યથી લઈને તીરોધાન સુધીની રોમાંચક લીલાઓ ભાવાર્દ્ર હૃદયે સુણતા શ્રોતાઓની આંખના

ખૂણા ભીના કરી દે છે. પૂ. સ્વામીશ્રીની વાણીમાં ભગવાન શ્રીહરિ સ્થાપિત ષડ્અંગી સંપ્રદાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો, ભગવાન શ્રીહરિની સર્વોપરિ ઉપાસનાની નિષ્ઠાનો રણકાર અને મોટા સંતો-ભક્તોના નક્કર અનુભવ કથનો-દેષ્ટાંતો-વિચારોના અદ્ભુત સંવાદો જોવા મળે છે. પૂ. સ્વામીશ્રીની ધ્વનિમુદ્રિત થયેલ કથાપારાયણોની સેંકડો ઓડિયો-વિડીયો કેસેટો દેશ-વિદેશના લાખો ઘરોમાં ગૂંજે છે, તેનાથી હજારો કુટુંબો-પરિવારો વ્યસન-ફેશન-કુટેવો-સ્વભાવોનો ત્યાગ કરીને શ્રીજીસ્થાપિત પંચવર્તમાન યુક્ત દિવ્યજીવન જીવતા થયા છે.

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના આ મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ ગ્રંથ-શાસ્ત્રની રચનાને ૧૮૨ વર્ષ પૂર્ણ થતાં હોય તેમજ તે જ ગ્રંથ-શાસ્ત્રની કથાનો સંવાદ, સુવ્રતમુનિ અને રાજા પ્રતાપસિંહના માધ્યમથી સૌપ્રથમવાર થયો હતો તેને ૧૮૧ વર્ષ પૂર્ણ થતાં હોય ત્યારે, આવા મહિમાવંત અને તેમાં પણ સાક્ષાત્ સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને તેમના મળેલા સ્વરૂપાનંદ સ્વામી-સુવ્રતમુનિ જેવા સંતો-ભક્તોના સાક્ષાત્ સંબંધથી સવિશેષ ગૌરવગાથાને પ્રાપ્ત કરેલા એ જ સ્થાન ચક્રતીર્થ-જગન્નાથપુરી રૂપ મહાન તીર્થધામમાં સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. સનાતન ઘ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુળ મુગટમણિ શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી, ૧૮૧મા વર્ષે સૌપ્રથમવાર પૂ.

સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીની ૩૦૦મી ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથાપારાયણ’નું પ.ભ. શ્રી કુંગરશીભાઈ ગોપાલભાઈ નિસર તથા સુપુત્રો શ્રી અમરશીભાઈ તથા રસિકભાઈ તથા રમેશભાઈ તથા પૌત્ર ચિરાગ તથા ખુશ નિસર પરિવાર (નવાગામ-ભયાઉ, કચ્છ હાલ - થાણા)ના યજમાનપદે તા. ૩-૧-૨૦૧૩ માગશર વદ - ૬ થી તા. ૧૧-૧-૨૦૧૩ માગશર વદ - ૩૦ સુધી ભવ્ય આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

વિશ્વવંદ્ય એવી ભારતીય સંસ્કૃતિના સ્કંદપુરાણાદિ અનેકાનેક ધર્મગ્રંથોમાં વર્ણન કરાયેલા અતિ પ્રસિદ્ધ અને મહિમાશાળી ભારત દેશના મુખ્ય ચાર તીર્થધામ માંહિલું એક તીર્થ એટલે જગન્નાથપુરી. ઓરિસ્સા રાજ્યમાં પૂર્વ તરફના સમુદ્ર કિનારા ઉપર સૃષ્ટિના આદિકાળથી જ પ્રતિષ્ઠા પામેલા આ તીર્થધામનો મહિમા ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ આદિક ધર્મગ્રંથોમાં ખૂબજ વિસ્તારથી કહેવામાં આવ્યો છે. આ શાસ્ત્રોના મત પ્રમાણે ભગવાને કળિયુગના ઘોર પાપીજનોના પાપને દર્શનદાનથી જ ટાળવા માટે આ સ્થાને પોતે કાષ્ઠની પ્રતિમાનું સ્વરૂપ તથા અહિંના પુરુષોત્તમપુરીના ક્ષેત્રનું સ્વરૂપ પણ ધારણ કરેલ છે. ભગવાનની જ દિવ્ય ઈચ્છાથી મહાન ભક્ત ઈન્દ્રદ્યુમ્ન રાજાને નિમિત્ત બનાવી હાલમાં દર્શન આપતી અલૌકિક મહાકાષ્ઠની મૂર્તિ કે જેમાં સમુદ્ર માર્ગે ભગવાનની જ પ્રેરણા-સંકેતથી જગન્નાથપુરીમાં પ્રાપ્ત થયેલા અસ્થિ પણ પધરાવેલ છે. તેથી પણ આ ક્ષેત્રનો મહિમા અત્યંત અપાર વૃદ્ધિને

પામેલો છે.

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ પણ નીલકંઠવર્ણી વેશે તીર્થોમાં વિચરણ કરતી વખતે અહિં સં. ૧૮૫૪માં પધાર્યા હતા અને ‘શ્રી સત્સંગિજીવન’ આદિક ગ્રંથમાં કહ્યા મુજબ સમગ્ર ભારતમાં અતિ ગૌરવભર્યા આ સ્થાનમાં પૃથ્વીના ભારરૂપ બનેલા કેટલાક દુરાચારી અસુરોના નાશ માટે શ્રી જગન્નાથજીની વિનંતિને માન આપીને દશ માસ સુધી અહિંના પ્રસિદ્ધ શ્રી ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવરને કિનારે જ નિવાસ કરીને રહ્યા હતા અને અહિંના તમામ ક્ષેત્રોને પણ વિશેષ તીર્થત્વ આપીને પાવન કર્યા હતા.

‘સાક્ષાદ્ગુરો સકલલોક ગુરો રસાયા અન્તર્હિતે નનુ મુમુક્ષુજનૈકબન્ધૌ...’ - (શ્રી સત્સંગિજીવન : ૧/૧/૧૮) આ શ્લોકમાં કહ્યા મુજબ સાક્ષાત્ ભગવાન શ્રીહરિના અંતર્ધાન બાદ મુમુક્ષુજનોને સંસારસાગર તરવા માટે એકમાત્ર નૌકા સમાન એવા સાક્ષાત્ સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનું સ્વરૂપ ગણાતા એવા ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ ગ્રંથ-શાસ્ત્રની કથાનો સંવાદ પણ સુવ્રતમુનિ (શ્રી સ્વરૂપાનંદ સ્વામી) અને ભાડેરના રાજા પ્રતાપસિંહના માધ્યમથી સૌપ્રથમ અહીંના જ ચક્રતીર્થ-ક્ષેત્રમાં ઉદ્ભવેલો છે. આ વાતની ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ તથા ‘શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર’માં પણ નોંધ કરેલ છે.

તો આ ગ્રંથરાજની સુવ્રતમુનિના મુખ થકી સર્વપ્રથમવાર વહેલી ગાથાને ૧૮૧૧ વર્ષ ૭મા ફરીથી; એજ સ્થાનમાં સવિશેષ

ગાન કરવા માટે જેમના ઉપર સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ, પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી તથા અનેક સંતો-ભક્તોનો પૂર્ણ રાજીપો છે અને સંપ્રદાયમાં આજ સુધી ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’ ગ્રંથની સૌથી વધારેમાં વધારે અને અતિ તલસ્પર્શી રીતે આ ગાથાને જેમણે અસ્મલિતપણે પ્રવહાવી છે અને આજ ગ્રંથના માધ્યમથી લાખો ભક્તજનોને ભગવાન શ્રીહરિની સર્વોપરી ઉપાસનાની દદતા કરાવી છે તેમજ અનેક મુમુક્ષુ જીવાત્માઓને સદુપદેશથી સંસારનો ત્યાગ કરાવી, શ્રીજીમહારાજના સાચા પંચવર્તમાનયુક્ત સાધુ બનાવી, દિવ્યજીવન જીવતા કર્યા છે એવા પૂ. સ્વામીશ્રીના મુખે ૩૦૦મી કથા શ્રવણ કરવા મહાપ્રભુ શ્રી નીલકંઠ વર્ણીના અતિ પ્રસાદિભૂત તીર્થધામમાં સર્વોપરી આજ્ઞા-ઉપાસનાની વાતોની સાથે દેવદર્શન-ધર્મકુળ દર્શન-સંતદર્શન-ભજન-કથાવાર્તા અને તીર્થસ્થાનોના દર્શનનો એક અમૂલ્ય અને અલભ્ય લાભ લેવા માટે તમામ ભક્તજનોને સ્નેહસભર પધારવા માટે અમો ભાવભીનું નિમંત્રણ પાઠવીએ છીએ... રખેને આ અવસર ચૂકાય ન જાય...!!!

નોંધ :- ભારતનું સુપ્રસિદ્ધ તીર્થધામ આ જગન્નાથપુરીમાં ભગવાન શ્રીહરિની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂઝ આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પૂ. સ્વામીશ્રી છ-છ વખત સ્પેશ્યલ ટ્રેનયાત્રા દ્વારા પધારીને આ તીર્થસ્થાનનો મહિમા હજારો યાત્રિકોને સમજાવીને આ સ્થાનનું અદકેરું માહાત્મ્ય વધાર્યું છે.

સિંતન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર
૨૦૧૨

૩૫

સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા

સ્વામી ધનશ્યામદાસજી તથા શા. સ્વામી સર્વમંગલદાસજી તથા સાધુ ધર્મવલ્લભદાસજી

જૂનાગઢ પ્રદેશના મોટા બારમણ ગામને આંગણે યોજાયેલ 'પ્રાથમિક શાળા શતાબ્દી વર્ષ'માં પધારતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

શ્રી રઘુવીરવાડી-વડતાલને આંગણે દશેરાના શુભ દિવસે ભગવાનશ્રીહરિના પ્રાસાદિક શસ્ત્રોનું પૂજન કરતા બંને પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

શ્રી રઘુવીરવાડી-વડતાલને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ શરદોત્સવ. (તા. ૨૯-૧૦-૨૦૧૨)

સરધાર

સરધારધામને આંગણે સંતો-ભક્તોની ઉપસ્થિતિમાં યોજાયેલ શરદોત્સવ તથા સત્સંગ સભા. (તા. ૨૯-૧૦-૨૦૧૨)

વડતાલ-જોળ

વડતાલ :- તા. ૧૪-૧૧-૨૦૧૨ના રોજ આચાર્યનિવાસ રઘુવીરવાડી ખાતે પ્રસાદિના ઠાકોરજી સમક્ષ પૂરાયેલ અન્નકૂટની આરતી ઉતારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

જોળ : મંદિરમાં બિરાજતા અર્થા સ્વરૂપ ભગવાન શ્રીહરિની સમક્ષ પૂરાયેલ અન્નકૂટ.

ગુંદાળા

ગઢડા પ્રદેશના ગુંદાળા ગામને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની પવિત્ર નિશ્રામાં યોજાયેલ દિવ્ય સત્સંગ સભા. (તા. ૨૧-૧૧-૨૦૧૨)

જુરા

ગઢડા પ્રદેશના જુરા ગામને આંગણે યોજાયેલ કથાપારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૧-૧૧-૨૦૧૨)

ગઢડા પ્રદેશના વીકળીયા ગામને આંગણે યોજાયેલ કથાપારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૧-૧૧-૨૦૧૨)

ગઢડા પ્રદેશના હાંસા ગામને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૧-૧૧-૨૦૧૨)

જૂનાગઢ પ્રદેશના નાના ગોખરવાળા ગામને આંગણે યોજાયેલ કથાપારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૨-૧૧-૨૦૧૨)

જૂનાગઢ પ્રદેશના ચાંપાયળ ગામને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૨-૧૧-૨૦૧૨)

ગઢડા

ગઢડાને આંગણે ખાયર પરિવાર આયોજીત કથાપારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૨-૧૧-૨૦૧૨)

માંડવા

ગઢડા પ્રદેશના માંડવા ગામને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૨-૧૧-૨૦૧૨)

ફાયરીયા

ગઢડા પ્રદેશના ફાયરીયા ગામને આંગણે યોજાયેલ શિવમંદિર પ્રાણપ્રતિષ્ઠામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૩-૧૧-૨૦૧૨)

પીયાવા

ગઢડા પ્રદેશના પીયાવા ગામને આંગણે યોજાયેલ લોટી ઉત્સવમાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૩-૧૧-૨૦૧૨)

સંતન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર
૨૦૧૨

૩૯

ગઢડા પ્રદેશના વંડા ગામને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૩-૧૧-૨૦૧૨)

ગઢડા પ્રદેશના મોટા ચારોડીયા ગામને આંગણે યોજાયેલ તુલસી વિવાહ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૪-૧૧-૨૦૧૨)

ગઢડા પ્રદેશના બાટડા ગામને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૪-૧૧-૨૦૧૨)

જૂનાગઢ પ્રદેશના કોવાયા ગામને આંગણે યોજાયેલ તુલસી વિવાહ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૪-૧૧-૨૦૧૨)

ગઢડા પ્રદેશના રાજુલા ગામને આંગણે યોજાયેલ તુલસી વિવાહ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૪-૧૧-૨૦૧૨)

રાંદેર (સુરત) શહેરને આંગણે યોજાયેલ શિવમંદિર પ્રાણપ્રતિષ્ઠામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૬-૧૧-૨૦૧૨)

આણંદ શહેરને આંગણે શ્રી રોકડીયા હનુમાનજી મહારાજના નૂતન શિખરબદ્ધ મંદિરનું ખાતમુહૂર્ત કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૨૬-૧૧-૨૦૧૨)

ભાવનગર શહેરને આંગણે નૂતન મંદિર પરિસરમાં યોજાયેલ 'દિવ્ય શાકોત્સવ' પ્રસંગે કથાવાર્તાનો લાભ આપતા પૂ. સ્વામીશ્રી. (તા. ૨-૧૨-૨૦૧૨)

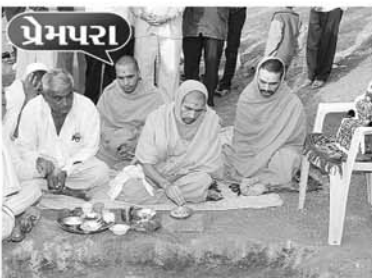
બારડોલીને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ 'દિવ્ય શાકોત્સવ તથા સત્સંગ સભા' (તા. ૩-૧૧-૨૦૧૨)

વડતાલ પ્રદેશના સરભાલ ગામને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ 'શ્રીહરિ યાગ યજ્ઞ તથા સત્સંગ સભા' (તા. ૪-૧૧-૨૦૧૨)

બીલીમોરાને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ 'દિવ્ય શાકોત્સવ તથા સત્સંગ સભા' (તા. ૪-૧૧-૨૦૧૨)

જૂનાગઢ પ્રદેશના પ્રેમપરા ગામને આંગણે પ.પૂ. ઇ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી યોજાયેલ 'નૂતન મંદિર' નું ખાતમુહૂર્ત કરતા પૂ. સ્વામીશ્રી. (તા. ૬-૧૨-૧૨)

ગઢડા પ્રદેશના વેળાવદર ગામને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૬-૧૨-૨૦૧૨)

ગઢડા પ્રદેશના ભંડારીયા ગામને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૬-૧૨-૨૦૧૨)

ગઢડા પ્રદેશના સાતપડા ગામને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૬-૧૨-૨૦૧૨)

ગઢડા પ્રદેશના શાંતિનગર ગામને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૬-૧૨-૨૦૧૨)

તા. ૨૨ થી ૨૪-૧૧-૨૦૧૨ સુધી ગઢપુરમાં નિવાસ
દરબાગઢ, લક્ષ્મીવાડી વગેરે સ્થાનોએ આવેલા
કરીને ધન્યતાના અનુભવી

ગઢડા દર્શન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર
૨૦૧૨

ચિંતન

દરમ્યાન પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ અક્ષરઓરડી,
ભગવાન શ્રીહરિના તમામ પ્રાસાદિક સ્થાનોના દર્શન
હતી તેની દિવ્ય સ્મૃતિઓ.

ગઢડા પ્રદેશના જેસર ગામને આંગણે યોજાયેલ સત્સંગ સભામાં પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૬-૧૨-૨૦૧૨)

રાજકોટ શહેરને આંગણે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાંનિધ્યમાં યોજાયેલ 'દિવ્ય ત્રિમાસિક સત્સંગ સભા.' (તા. ૬-૧૨-૨૦૧૨)

ભગવાન શ્રીહરિ સ્થાપિત શ્રી રાધારમણ દેવ, શ્રી રણછોડ-ત્રિકમરાયજી તથા શ્રી સિદ્ધેશ્વર મહાદેવજીના દર્શન કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી (તા. ૬-૧૨-૨૦૧૨)

માળિયા હાટીનાને આંગણે ખાયર પરિવાર આયોજીત કથાપારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. (તા. ૬-૧૨-૨૦૧૨)

સાસણ ગીર : મંદિરમાં બિરાજતા અર્ચા સ્વરૂપ ભગવાન શ્રીહરિની આરતી ઉતારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

આજે જ જુઓ અને તપાસો... આપનું લવાજમ ક્યારે પૂરું થાય છે ?

ઘડાલા ભક્તજનો ! 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન'ના દરેક અંકમાં સરનામાના લેબલ (મેઈલ બોક્સ) ઉપર આપનો ગ્રાહક નંબર અને આપનું લવાજમ પૂરું થવાના મહિના-વર્ષની માહિતી આપવામાં આવે છે. માટે આપના 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન'ના કવર પર સરનામાનું લેબલ હંમેશા તપાસતા રહો, અને લવાજમ પૂરું થાય તે પહેલાં જ આશરે ૪૦ દિવસ પહેલાં આપના નજીકના વિસ્તારમાં 'ચિંતન' અંકના ગ્રાહક નોંધણી કરતા કાર્યકર પાસે આપનો ગ્રાહક નંબર આપીને લવાજમ ભરવું, જેથી 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન'નો એક પણ અંક ચૂકી ન જવાય. અને હા, દર વર્ષે લવાજમ ભરવાનું યાદ રાખવું પડે તે કરતાં પાંચ વર્ષનું અથવા આજીવન લવાજમ એકસાથે પણ ભરી શકાય છે.

સરનામાના લેબલના નીચે આપેલા નમૂના પરથી આપ આપના અંકનું લેબલ તપાસતા રહો અને નવું લવાજમ ભરવાની પ્રક્રિયા સમયસર કરતા રહો...

મું. ડૉબીવલી (ઈ) ગ્રા. નં. 1
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર
રાજજી રોડ, બેંક ઓફ ઈન્ડિયાની સામે,
રેલ્વે બ્રીજની બાજુમાં, ડૉબીવલી (ઈસ્ટ) - ૪૨૧૨૦૨
જી. થાણા - મુંબઈ. પોસ્ટીંગ તા. ૨૦-૧૨-૨૦૧૨
તમારું લવાજમ તા. 20/10/2030ના રોજ પૂરું થાય છે.

આ છે
આપના
અંકના
લવાજમ
સમાપ્તિની
તારીખ

.....શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન અંકના ગ્રાહક ભક્તજનોને નમ્ર વિનંતી સહ સૂચના.....

ઘડાલા ગ્રાહક ભક્તજનો ! આપને જો 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન' અંક સમયસર ન મળતો હોય અથવા તો છેલ્લા ૩-૪ અંક ન મળેલ હોય તો તમારી નજીકની મુખ્ય પોસ્ટ ઓફિસમાં જઈને ફરિયાદ ફોર્મને ભરવાનું રહેશે અને તેની ઝેરોક્ષ કોપી 'ચિંતન કાર્યાલય' સરદારના સરનામે કુરીયરથી મોકલવાની રહેશે. જેથી આપને અંક સમયસર ન મળતો હોય તેની તપાસ થઈ શકે.

સરનામું :- 'ચિંતન કાર્યાલય' શ્રી સ્વા. મંદિર - સરદાર, તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. મો. ૭૬૦૦૦૨૩૭૧૫

છપાય છે... છપાય છે... છપાય છે... ટૂંકસમયમાં જ વ્રત-ઉત્સવનો નિર્ણય

ઘડાલા ભક્તજનો ! ટૂંકસમયમાં જ દક્ષિણ વિભાગ વડતાલ દેશ શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ પીઠસ્થાન દ્વારા નિર્ણય છપાય છે તો જો આપ તેમાં પોતાનું નામ અથવા કંપની, ઓફિસ, ફેક્ટરી યા તો દુકાનનું નામ શુભેચ્છ તરીકે આપવા ઈચ્છતા હોય તેમણે તેમજ નિર્ણયમાં આપવામાં આવતી મંદિરોની યાદીમાં આપના ગામનું નામ જો ન હોય અથવા આપની જાણમાં કોઈ મંદિરનું નામ બાકી રહી ગયું હોય તો નીચે જણાવ્યા પ્રમાણે સંપર્ક કરવો.

પૂ. ઘનશ્યામી સ્વામી - મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮
પ.ભ. શ્રી નનુમામા - મો. ૯૦૯૯૨૯૨૯૨૫

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન માસિક પ્રકાશન માલિકી અંગેની માહિતી

Form - 8

૧. પ્રકાશન સ્થળ : શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરદાર
૨. પ્રકાશન સમય : માસિક - દર મહિનાની ૨૦મી તારીખે
૩. મુદ્રકનું નામ : શ્રીજી આર્ટ
- રાષ્ટ્રીયતા : હિન્દી
- સરનામું : આશ્રમ રોડ, પાલડી - અમદાવાદ
૪. તંત્રીનું નામ : સાધુ પતિતપાવનદાસજી
- રાષ્ટ્રીયતા : હિન્દી
- સરનામું : શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરદાર,
તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫
૫. માલિક : કો. સ્વામી શ્રી વિરક્તસ્વરૂપદાસજી
- રાષ્ટ્રીયતા : હિન્દી
- સરનામું : શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરદાર,
તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫

હું, કો. સ્વામી શ્રી વિરક્તસ્વરૂપદાસજી આથી જાહેર કરું છું કે ઉપર બતાવેલી બાબતો મારી જાણ અને સમજ મુજબ સાચી છે.

સહી : કો. સ્વામી શ્રી વિરક્તસ્વરૂપદાસજી
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરદાર

ચિંતન

નવેમ્બર-ડિસેમ્બર
૨૦૧૨

૪૭

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધારમાં ઠાકોરજીનો યાત્ર તથા સંતો-ભક્તોને રસોઈ દેનારની શુભ નામાવલી

● શ્રી સેજલબેન ચતુરભાઈ દેસાઈ - ભીલા ● શ્રી વાલજીભાઈ મકવાણા - નાસિક ● શ્રી નરશીભાઈ સવજીભાઈ મકવાણા - અગતરાય ● શ્રી વલ્લભભાઈ વિરજીભાઈ મારડીયા - અગતરાય ● શ્રી રણછોડભાઈ દેવજીભાઈ ટાંક - રાજકોટ ● શ્રી શૈલેશભાઈ વોરા - રાજકોટ ● શ્રી રવજીભાઈ રણછોડભાઈ ટાંક - રાજકોટ ● શ્રી જગજીવનભાઈ રણછોડભાઈ ટાંક - રાજકોટ ● શ્રી વૈભવભાઈ એસ. પટેલ - ભરૂચ ● શ્રી અચિનભાઈ બાબુભાઈ ભંડેરી - રાજકોટ ● શ્રી પરસોત્તમભાઈ દેવશીભાઈ - જૂનાગઢ ● શ્રી ગૌરીબેન ધીરજીભાઈ ટાંક - રાજકોટ ● શ્રી કેશુભાઈ જીવાભાઈ ટાંક - રાજકોટ ● શ્રી પ્રેમજીભાઈ વાલજીભાઈ લીંબાસીયા - રાજકોટ ● શ્રી શાંતીબેન કવા - રાજકોટ ● શ્રી મેરામણભાઈ ભીમજીભાઈ - જૂનાગઢ ● શ્રી અ.નિ. વેલજીભાઈ રત્નાભાઈ રાહોડ - જામવંચલી ● શ્રી દુર્લભભાઈ કમળશીભાઈ ખખ્ખડ - રાજકોટ ● શ્રી શાંતુભાઈ માવજીભાઈ પરમાર - રાજકોટ ● શ્રી અ.નિ. પોપટભાઈ કરશનભાઈ ગોહિલ - ભુપગઢ ● શ્રી અ.નિ. વશરામભાઈ ડાયાભાઈ - સરધાર ● શ્રી સહજાનંદ ડેરી - વિપુલભાઈ - સરધાર ● શ્રી વજુભાઈ નાગજીભાઈ - જૂની હળિયાદ ● શ્રી રમેશભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ વસાણી - જૂની હળિયાદ ● શ્રી નિલેશભાઈ મિસ્ત્રી - સરધાર ● શ્રી વજુભાઈ જાદવ - કલાણા ● શ્રી હરજીભાઈ લખમણભાઈ નાકરાણી - પાલીતાણા ● શ્રી અ.નિ. કલ્યાણભાઈ ગોકળદાસ - કેશોદ ● શ્રી હરિ સિલેકશન - સરધાર ● શ્રી મનસુખભાઈ સિંધવ ● શ્રી ચીરાગભાઈ પરશોતમભાઈ પાદરીયા ● શ્રી રામભાઈ વશરામભાઈ ખુંટ ● શ્રી જાદવભાષા ● શ્રી લક્ષમણભાઈ કાનજીભાઈ ● શ્રી રમેશભાઈ પટેળીયા ● શ્રી હિરપરા કૌશીકભાઈ ભનુભાઈ ● શ્રી ગણેશ ડ્રિંગીંગ વોટર ● શ્રી કોટડા પીઠા સત્સંગ સમાજ ● શ્રી બાબરીયા આકાશભાઈ અશોકભાઈ ● શ્રી રંજનબેન રાજુભાઈ હાપલીયા ● શ્રી બાબુભાઈ શામજીભાઈ રામાણી ● શ્રી નાથાલાલ અમુતલાલ લોટીયા ● શ્રી હર્ષરાજભાઈ બાબુભાઈ ઢાંકેયા ● શ્રી વિનોદભાઈ યુનીલાલ રાણપરીયા ● શ્રી અજીતભાઈ રમણીકલાલ કલાડીયા ● શ્રી પયુબાપુ ● શ્રી બાબુભાઈ રાવવભાઈ ● શ્રી સત્સંગ મંડળ ● શ્રી અ.ની મોહનભાઈ મનજીભાઈ ઢાંકેયા ● શ્રી જીજ્ઞેશભાઈ ● શ્રી નીલેશભાઈ સોની ● શ્રી હિરજીભાઈ રાજાભાઈ પરમાર ● શ્રી મોહનભાઈ ધનજીભાઈ પાટળીયા ● શ્રી ગગજીભાઈ લખમણભાઈ ● શ્રી કિશીતભાઈ જયેશભાઈ વસોયા ● શ્રી માયાબેન મારુ ● શ્રી ભંડેરી વેલજીભાઈ વાલજીભાઈ ● શ્રી અ.ની અજવાળીબેન વાલજીભાઈ ભંડેરી ● શ્રી વિનુભાઈ ● શ્રી વિઠલભાઈ જેરામભાઈ જેરા ● શ્રી અ.ની રામજીભાઈ પોપટભાઈ કોરાટ ● શ્રી કિશોર ગોરધનભાઈ રૈયાણી ● શ્રી જે બી સોલંકી ● શ્રી માલાણા પંકજ ● શ્રી હીમાંસુભાઈ ભગવાનભાઈ ચાવડા ● શ્રી નરેશભાઈ ઘીરુભાઈ ● શ્રી ખોડાભાઈ બાલાભાઈ ઢાંકેયા ● શ્રી ખોડાભાઈ બાલાભાઈ ઢાંકેયા ● શ્રી પયુબાપુ ● શ્રી રવીસ ભાલાળા વિદ્યાથી ● શ્રી વિષ્ણુપ્રસાદ દવે ● શ્રી હર્ષદભાઈ મહેતા ● શ્રી ચોસાણી પ્રદુલભાઈ મોહનભાઈ ● શ્રી અ.ની કળવીબેન કાનજીભાઈ રતનપરા ● શ્રી કીરીટભાઈ ભુપગઢ વાળા ● શ્રી લવજીભાઈ ભુરાભાઈ ● શ્રી અ.ની કરશનભાઈ બચુભાઈ વઘાશીયા ● શ્રી વિષ્ણુ ઝોબરીયા ● શ્રી ગોવિંદભાઈ રામભાઈ રાંક ● શ્રી હિંમતભાઈ નાગજીભાઈ લખાણી ● શ્રી જમનભાઈ દુદાભાઈ ● શ્રી જમનભાઈ દુદાભાઈ ● શ્રી ચંપાબેન મનસુખભાઈ ચોવટીયા ● શ્રી નાગરભાઈ દેવજીભાઈ પટેલ ● શ્રી ખીલોરી સત્સંગ સમાજ ● શ્રી સૌરભાઈ ભરતભાઈ ચાવડા ● શ્રી હરજીભાઈ આંબાભાઈ હીર ● શ્રી અ.ની ચંદ્રિકાબેન અરવિંદભાઈ સાપરીયા ● શ્રી અ.ની રમેશભાઈ ડાયાભાઈ સિંધવ ● શ્રી શાંતબેન લાલજીભાઈ હુંમર ● શ્રી ચંદુભાઈ ગોપાલભાઈ ઢોંગા ● શ્રી ગીતાબેન રમેશભાઈ ● શ્રી નંદલાલ બચુભાઈ રાખોલીયા ● શ્રી બાબુભાઈ ટાંક ● શ્રી સતિતાબેન સુહાગીયા ● શ્રી લલીતભાઈ બચુભાઈ અમીપરા ● શ્રી ભગવાનભાઈ સવજીભાઈ ● શ્રી હિરાભાઈ કેહરભાઈ વણોલ ● શ્રી રતનપર મહિલા મંડળ ● શ્રી દિપકભાઈ બળદેવભાઈ પટેલ ● શ્રી જીવનભાઈ ત્રીભુવનભાઈ પટેલ ● શ્રી સુરજબેન ધનશ્યામભાઈ ● શ્રી અચિનભાઈ લાધવા ● શ્રી ભાવનાબેન સુરેશભાઈ જગોદણા ● શ્રી શામજીભાઈ રામજીભાઈ બંભાડીયા ● શ્રી ધનશ્યામભાઈ દેસાઈ ● શ્રી દિવાળીબેન છગનભાઈ રોકડ ● શ્રી મકનભાઈ આંબાભાઈ ● શ્રી ભરતભાઈ વિરજીભાઈ ધડુક ● શ્રી અશોકભાઈ પરશોતમભાઈ આંકોલીયા ● શ્રી કિશોરભાઈ છગનભાઈ ગઢીયા ● શ્રી બાલાભાઈ બચુભાઈ હિરપરા ● શ્રી બાલકૃષ્ણભાઈ છગનભાઈ પટેલ ● શ્રી કનુભાઈ માધવભાઈ પટેલ ● શ્રી હિંમતભાઈ નાગજીભાઈ ગોંડલીયા ● શ્રી લાલજીભાઈ નયુભાઈ ● શ્રી સમજીબેન રામજીભાઈ ● શ્રી હિરેશભાઈ વિનોદભાઈ પટેલ ● શ્રી છગનભાઈ પ્રેમજીભાઈ પટેલ ● શ્રી જસભાઈ પ્રમુદભાઈ પટેલ ● શ્રી રમેશભાઈ ભુરાભાઈ ● શ્રી બાબુભાઈ લાખાભાઈ ● શ્રી સુરજબેન ચાવડા ● શ્રી ગોદાવરીબેન જીવરાજભાઈ ● શ્રી દામજીભાઈ નાથાભાઈ પટેલ ● શ્રી જયતીભાઈ પરબતભાઈ નાથાણી ● શ્રી કાનજીભાઈ લખમણભાઈ ● શ્રી વનરાવનભાઈ જેઠાભાઈ ● શ્રી ધનશ્યામભાઈ ● શ્રી ભનુભાઈ શામજીભાઈ વસોયા ● શ્રી કિતીબેન પટેલ ● શ્રી ભાવેશીબેન કે પટેલ ● શ્રી જયોત્સ્નાબેન જેઠાભાઈ પાનસેરીયા ● શ્રી જગદિશભાઈ મકનભાઈ વિઠ્ઠલપરા ● શ્રી રાવજીભાઈ અમરશીભાઈ પટેલ ● શ્રી અ.ની શાંતાબેન મગનભાઈ ચોટલીયા ● શ્રી મુકેશભાઈ પ્રાગજીભાઈ ● શ્રી મગનભાઈ આંબાભાઈ ● શ્રી જીવનભાઈ ઉકાભાઈ ગોંડલીયા ● શ્રી હંધાબેન કનુભાઈ સાવલીયા ● શ્રી જેતિભાઈ શીવાભાઈ ● શ્રી ડો જયેશભાઈ બી પટેલ ● શ્રી સુરેશભાઈ પરશોતમભાઈ ● શ્રી અનુભભાઈ જીવાભાઈ તળાણી ● શ્રી દિપકભાઈ દામજીભાઈ ● શ્રી પ્રાગજીભાઈ રણછોડભાઈ વાવલીયા ● શ્રી નિલેશભાઈ ભાઈલાલ ઝોબરીયા ● શ્રી ચંદ્રિકાબેન મુકેશભાઈ ગજેરા ● શ્રી પટેલ બીપીનભાઈ ગોરધનભાઈ ● શ્રી ગઢશીયા જયેશભાઈ કેરા ● શ્રી આંબાભાઈ રમેશભાઈ મતુભાઈ ● શ્રી ભાઈલાલ તથા હરીકૃષ્ણ ● શ્રી ભરતભાઈ રામજીભાઈ ● શ્રી ધનશ્યામભાઈ હરીભાઈ ● શ્રી ધારીગુંદાળી મંદિર બાંધકામ ● શ્રી મગનભાઈ નાનજીભાઈ ● શ્રી રમેશભાઈ મગનભાઈ ● શ્રી ધારીગુંદાળી મંદિર બાંધકામ ● શ્રી અરવીંદભાઈ પરશોતમભાઈ ● શ્રી ભરતભાઈ ગાંડુભાઈ ઢાંકેયા ● શ્રી દુર્લભભાઈ નાથાભાઈ કાનાભાઈ ● શ્રી કનુભાઈ રામજીભાઈ સાવલલીયા ● શ્રી પ્રકાશભાઈ ગુણવંતભાઈ પેથાણી ● શ્રી રવજીભાઈ પાતાભાઈ વાળા ● શ્રી દેવેન્દ્રભાઈ રવીશંકરભાઈ પંડયા ● શ્રી ભાવનાબેન દેવેન્દ્રભાઈ પંડયા ● શ્રી અધ્યાબેન દેવેન્દ્રભાઈ પંડયા ● શ્રી જમનભાઈ દુદાભાઈ પટેલ ● શ્રી અમતી લાલજીભાઈ લેહરી ● શ્રી નારણભાઈ અરજણભાઈ ● શ્રી મુકેશભાઈ જેતિભાઈ વાળોદરીયા ● શ્રી કનુભાઈ બચુભાઈ ● શ્રી કાયા રાજેશભાઈ વજુભાઈ ● શ્રી કનુભાઈ પુંજાભાઈ મોરશીયા ● શ્રી અમરશીભાઈ કાનજીભાઈ પટેલ ● શ્રી હરીભાઈ ભીખાભાઈ હિડળ ● શ્રી વીરુભાઈ ગોકળજીભાઈ ● શ્રી ભરતભાઈ બાબુભાઈ પટેલ ● શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ વલ્લભભાઈ ● શ્રી જીવનભાઈ લીખાભાઈ ચીરોયા ● શ્રી મુકેશભાઈ ઘીરુભાઈ ● શ્રી સસીભાઈ કાનજીભાઈ ● શ્રી કેતનભાઈ બાબુભાઈ ખુંટ ● શ્રી કનુભાઈ રામજીભાઈ દયાળા ● શ્રી ભરતભાઈ કનુભાઈ દયાળા ● શ્રી સાંખ્યોગી બહેનો તરફથી - ઠાકોરજીના ઘરેણા પેટે ● શ્રી પ્રવિણભાઈ નાનજીભાઈ વાઢેર ● શ્રી ચંચળભાઈ હ. હર્ષદભગત ● શ્રી પટેલ કેશવભાઈ હ. દિશીતભાઈ ● શ્રી હરીભાઈ વલ્લભભાઈ ખારા ● શ્રી પ્રકાશભાઈ વાઘજીભાઈ ● શ્રી સમસ્ત મહિલા મંડળ વારી ● શ્રી રતીલાલ ભાલોડીયા ● શ્રી ઝીણાભાઈ વનરાવનભાઈ ● શ્રી મુકેશભાઈ લીખાભાઈ સુહાગીયા ● શ્રી શુસીલાબેન જગદિશભાઈ ગાંધિ ● શ્રી પીતાંબરભાઈ ડુંગરભાઈ ચૌહાણ ● શ્રી કુવરબેન સુરત ● શ્રી મધુભાઈ રંધોળીયા ● શ્રી ખીમજીભાઈ શંભુભાઈ ઢાંકેયા ● શ્રી કરશનભાઈ કાનજીભાઈ અરવાડીયા ● શ્રી અ.ની હંધાબેન ગોકળજીભાઈ સોલંકી - વિદ્યાર્થીની સેવા ● શ્રી દિલીપભાઈ ભીમજીભાઈ ● શ્રી ન્યાલકરણ પરીવાર - ખરોડ મંદિરમાં ભેટ ● શ્રી કિશોરભાઈ રીબવાળા - અમલોડ મંદિરમાં ભેટ ● શ્રી અશોકભાઈ બચુભાઈ ● શ્રી અનીલભાઈ હરીલાલ શાહ ● શ્રી પરશોતમભાઈ નાનજીભાઈ ● શ્રી ઠાકરશીભાઈ મગનભાઈ પટેલ ● શ્રી હાદિકભાઈ બાબુભાઈ ધાનાણી ● શ્રી કલ્પેશભાઈ શુક્લ ● શ્રી અરવિંદભાઈ રામજીભાઈ કથીરીયા ● શ્રી મગનભાઈ મનજીભાઈ દુધાત ● શ્રી પીયુષભાઈ મનસુખભાઈ ધાનાણી ● શ્રી હરીકૃષ્ણભાઈ ખીમજીભાઈ મકવાણા ● શ્રી રાજુભાઈ બોધરા ● શ્રી દિવાળીબેન રણછોડભાઈ પટેલ ● શ્રી અ.ની શોભનાબેન છાયાણી ● શ્રી દામજીભાઈ દેવજીભાઈ ● શ્રી વરદાનભાઈ આહિર ● શ્રી ખોડીદાસભાઈ પાનસુરીયા ● શ્રી વિરેન્દ્રભાઈ દેવજીભાઈ વાઢીયા ● શ્રી બાબુભાઈ હરીસંગભાઈ ● શ્રી નાગજીભાઈ શંભુભાઈ ● શ્રી હરિકૃષ્ણભાઈ જણાભાઈ બારેનડીયા ● શ્રી જેતિભાઈ વાઘજીભાઈ ખુંટ ● શ્રી નટવરભાઈ ઉકાભાઈ પટેલ ● શ્રી મકનભાઈ આંબાભાઈ ● શ્રી મેહુલભાઈ મુનાભાઈ ● શ્રી કૌશીકભાઈ બટુકભાઈ ● શ્રી ભરતભાઈ એન પાનેલીયા ●

શ્રી જાગતીબેન યુનીલાલ • શ્રી જીવરાજભાઈ • શ્રી કિશોરભાઈ • શ્રી બીપીનભાઈ મહુવાવાળા • શ્રી ખોડાભાઈ ગોવિંદભાઈ • શ્રી ચંદુભાઈ ઠાકરશીભાઈ • શ્રી સુરેશભાઈ જાની • શ્રી મહેન્દ્રભાઈ મોહનભાઈ ટાંક • શ્રી બાબુભાઈ વાલજીભાઈ • શ્રી ચંદુભાઈ બાબુભાઈ • શ્રી મોલીકભાઈ દિપકભાઈ પટેલ • શ્રી પરબતભાઈ કામાણી • શ્રી મધુબેન નવનીતભાઈ સોની • શ્રી મીઠાબેન થોભણભાઈ • શ્રી રાજેશભાઈ ગોવિંદભાઈ • શ્રી કાંતિભાઈ નાનજીભાઈ તથા વિનુભાઈ નાનજીભાઈ • શ્રી ધીરૂભાઈ મનજીભાઈ તથા ભુરાભાઈ પરીવાર • શ્રી બાલુભાઈ મુળજીભાઈ ગજેરા • શ્રી હરીભાઈ આંબાભાઈ ડોબરીયા • શ્રી હિંમતભાઈ લાલજીભાઈ પટેલ • શ્રી લાલજીભાઈ તળશીભાઈ ચાવડા • અની સવિતાબેન કુરજીભાઈ • શ્રી ભરતભાઈ છગનભાઈ રાદડીયા • શ્રી રાધાલાલ ગોંડળદાસ • શ્રી વીનુભાઈ ભીખાભાઈ સીરોયા • શ્રી રતનબેન જગમલભાઈ • શ્રી ધર્મકુળ આશીશ મહેલા મંડળ • અની બચુભાઈ જેરામભાઈ રાદડીયા • શ્રી પરેશભાઈ ગણેશભાઈ રંગાણી • શ્રી અરજણભાઈ શામજીભાઈ • શ્રી વીનુભાઈ • શ્રી મોતીભાઈ ધનજીભાઈ • શ્રી માધવભાઈ બચુભાઈ રાદડીયા • શ્રી ગણેશભાઈ • શ્રી વરદાનભાઈ • શ્રી દેવજીભાઈ મોહનભાઈ માંડુકીયા • શ્રી વશરામભાઈ જેરામભાઈ તળાવીયા • શ્રી કેતનભાઈ નરશીભાઈ • શ્રી ચીતનભાઈ ભરતભાઈ • શ્રી ધનશ્યામભાઈ તથા હરેશભાઈ ગોહેલ • શ્રી કેશવજીભાઈ પટેલ • શ્રી ગોમતભગત • શ્રી વિપુલભાઈ લલુભાઈ દુધાત • શ્રી મનીષભાઈ બાલાભાઈ ધામેલીયા • શ્રી ચંપાબેન પ્રભુભાઈ હ.દયારામભાઈ • શ્રી નારણભાઈ ડુંગરભાઈ રાઠોડ • શ્રી કેતનભાઈ વિહ્વલભાઈ પટેલ • શ્રી મિલનભાઈ કેતનભાઈ પટેલ • શ્રી વિહ્વલભાઈ મંગળભાઈ પટેલ • શ્રી અમરશીભાઈ ડુંગરશીભાઈ નીસર • શ્રી વિજયભાઈ ગોપાલભાઈ છાયાણી • શ્રી ધનજીભાઈ લાલજીભાઈ મીસ્ત્રી • શ્રી નનુભાઈ રામભાઈ • શ્રી શાંતીભાઈ ગોવિંદભાઈ સાવલીયા • શ્રી મનસુખભાઈ અરજણભાઈ વેકરીયા • શ્રી બાબુભાઈ લવજીભાઈ રાજાણી • શ્રી જાદવભાઈ કરશનભાઈ માંડુકીયા • શ્રી કિરીટભાઈ મગનભાઈ સાકરીયા • શ્રી ધીરૂભાઈ બોધાભાઈ • શ્રી જેતિભાઈ તથા કિશોરભાઈ • શ્રી અંજુબેન છગનભાઈ રંગાણી • શ્રી બિપીનભાઈ ધીરૂભાઈ ધડુક • શ્રી દયાળજીભાઈ રાઠોડ • શ્રી નીખીલભાઈ પંચાલ • શ્રી જગજીવનભાઈ રણછોડભાઈ ટાંક • શ્રી વિશાલભાઈ અરવિંદભાઈ ઝાલાવડીયા • શ્રી વાલજીભાઈ જીવરાજભાઈ • શ્રી મનસુખભાઈ વલ્લભભાઈ પાઘડા • શ્રી મનસુખભાઈ કાળાભાઈ • શ્રી જીવરાજભાઈ લવજીભાઈ ગોહેલ • શ્રી નંદલાલ નનુભાઈ ગેલાણી • શ્રી સંદિપભાઈ વિહ્વલભાઈ • શ્રી રમેશભાઈ નાથાભાઈ ખુંટ • શ્રી જરા તથા જયશ્રી તથા રાજેન્દ્રભાઈ વેગળ • શ્રી કાળુભાઈ વલ્લભભાઈ • શ્રી બીપીનભાઈ પારેખ • શ્રી નટવરલાલ નાગરદાસ પારેખ • શ્રી હિતેષભાઈ સુરેશભાઈ પારેખ • શ્રી મેહુલભાઈ અનંતભાઈ ફિચડીયા • શ્રી ઉમંગભાઈ સંઘાણી • શ્રી સવજીભાઈ વાલજીભાઈ • શ્રી કંચનબેન લાલશંકરભાઈ • શ્રી હિંમતભાઈ શંભુભાઈ • શ્રી વિનુભાઈ પરશોતમભાઈ હુંમર • શ્રી પ્રફુલભાઈ નનુભાઈ • શ્રી જગદિશભાઈ • શ્રી નટુભાઈ સાવકુંડલા • શ્રી મુકેશભાઈ સોનાણી • શ્રી સવિતાબેન અરજણભાઈ • શ્રી નટવરલાલ મદનલાલ • શ્રી હર્ષદભાઈ લાલજીભાઈ • શ્રી ગોરધનભાઈ ભુરાભાઈ ઢાંક • શ્રી ગીતાબેન જયેશભાઈ પટેલ • શ્રી રમીલાબેન શૈલેષભાઈ પટેલ • શ્રી જયવંતીબેન ભરતભાઈ પટેલ • શ્રી કપીલબેન નટવરલાલ પટેલ • શ્રી રમીલાબેન શૈલેષભાઈ પટેલ • શ્રી ગીતાબેન જયેશભાઈ પટેલ • શ્રી દિવાળીબેન ગોબરભાઈ ભેંસાણીયા • શ્રી જમનભાઈ નારણભાઈ ડોબરીયા • શ્રી અરવીંદભાઈ બાહુભાઈ ડોડીયા • શ્રી કાંતીભાઈ લક્ષ્મણભાઈ ભાલાળા • શ્રી અશોકભાઈ છગનભાઈ માલવીયા • શ્રી અશોકભાઈ ભગવાનભાઈ કોરાટ • શ્રી કેશરભાઈ રામજીભાઈ શાહ • શ્રી રામજીભાઈ શાહ • શ્રી નિમેશભાઈ આસાભાઈ પટેલ • શ્રી હિરાભાઈ કેદરભાઈ વણોલ • શ્રી એક હરીભગત તરફથી (બહેનો) • શ્રી કાંતીલાલ નારણભાઈ પટેલ • શ્રી મહેન્દ્રભાઈ લાલજીભાઈ પટોળીયા • શ્રી બી કે જોષી • શ્રી મુકેશભાઈ રામજીભાઈ સોનાણી • અની હરીભાઈ ગોકળભાઈ • શ્રી લાલજીભાઈ પુનાભાઈ ડોબરીયા • શ્રી ગોપાલભગત બાપુનગર • શ્રી કાળુભાઈ બાપુનગર • શ્રી રાકેશભાઈ મધુભાઈ • શ્રી કેતનભાઈ જુગલભાઈ • શ્રી રમેશભાઈ સીધરભાઈ • શ્રી ગીરધરભાઈ સીધરભાઈ • શ્રી ગોકુળભગત • શ્રી સીધરભાઈ જેશંકરભાઈ ઘાણ • શ્રી બાબુભાઈ નટબોલ • શ્રી દેવરાજભાઈ પોકીય • શ્રી કાંતિભાઈ રાણપરા • શ્રી રમેશભાઈ ખુંટ • શ્રી વજુભાઈ ધારવાળા • શ્રી મગનભાઈ ચનાભાઈ સાપરીયા • શ્રી મોહીત રઘુભાઈ વધાસીયા • શ્રી ગીતાબેન શાંતિલાલ દાવડા • શ્રી નીલેશભાઈ વિનુભાઈ ગજેરા • શ્રી ભુપેન્દ્રભાઈ એસ પટેલ • શ્રી દિપકભાઈ નિલેશભાઈ સોની • શ્રી જનકભાઈ દેવશીભાઈ • અની સમજુબેન મનજીભાઈ • શ્રી હર્ષિલભાઈ દિનેશભાઈ • શ્રી જસવંતભાઈ મોતીભાઈ • શ્રી જીજ્ઞેષભાઈ જસવંતભાઈ • શ્રી મહેષભાઈ તથા મુકેશભાઈ ગઢવાળા • શ્રી ઠાકરશીભાઈ હરીભાઈ • શ્રી હિંમતભાઈ શંભુભાઈ • શ્રી મગનલાલ ઓધવજીભાઈ પોપટ • શ્રી નિર્મળાબેન ગુણવંતભાઈ • શ્રી કેતનભાઈ • શ્રી રાજુભાઈ ભાવસાર રાણીપ • શ્રી મગનભાઈ ભનુભાઈ • શ્રી રઘુભાઈ ડુંગરભાઈ • અની અંબાબેન કરશનભાઈ • શ્રી ભોળાભાઈ રાઘુભાઈ • શ્રી વિહ્વલભાઈ નાથાભાઈ • શ્રી રવજીભાઈ કુરજીભાઈ • શ્રી વલ્લભભાઈ રામજીભાઈ • શ્રી મનીષભાઈ રામજીભાઈ રૈયાણી • શ્રી હિંમતભાઈ નાગજીભાઈ લાખાણી • શ્રી કિશોરભાઈ જવેરભાઈ ફિણવીયા • શ્રી નવીનભાઈ પરશોતમભાઈ વસોયા • શ્રી ભુપતભાઈ જસમંતભાઈ બોધરા • અની ભીખાભાઈ મોહનભાઈ • શ્રી દ્રષ્ટિબેન અરવિંદભાઈ હુંમર • શ્રી અવધાભાઈ મહેશભાઈ ભંડેરી • શ્રી રશીકભાઈ વિહ્વલભાઈ રફાળીયા • શ્રી વિપુલભાઈ જયંતીભાઈ • શ્રી હિરેનભાઈ જયંતિભાઈ દોમડીયા • શ્રી હિરાભાઈ • શ્રી કનભાઈ શીંગળા • શ્રી ધીરૂભાઈ જામકાવાળા • શ્રી સંદિપભાઈ રમેશભાઈ ઢોલરીયા • શ્રી જયસુભાઈ ભગવાનભાઈ • શ્રી ધ્રુવકુમાર અનીષભાઈ ગજેરા • શ્રી શૈલેષભાઈ રૈયાણી • શ્રી સત્સંગ સમાજ - જેજાદ • શ્રી અમીતભાઈ મનસુખભાઈ લાખાણી • શ્રી નનુભાઈ કેશવભાઈ ગજેરા • શ્રી પ્રફુલભાઈ ભાવભાઈ • શ્રી ધનજીભાઈ મધુભાઈ • શ્રી શાંતીલાલ આર પટેલ • શ્રી લાલુબેન ભીમજીભાઈ કળથીયા • શ્રી રમણીકભાઈ ભનુભાઈ • શ્રી રમણભાઈ એસ રાણીપ • શ્રી શાંતીલાલ આર પટેલ • શ્રી દિપકભાઈ બળદેવભાઈ • શ્રી ભુપતભાઈ જસમંતભાઈ વેકરીયા • શ્રી હિરાભાઈ • શ્રી ચાવડા નારણભાઈ દેવજીભાઈ • શ્રી વલ્લભભાઈ વેલજીભાઈ લુણાવરીયા • શ્રી કેશુભાઈ લીખાભાઈ કોરાટ • શ્રી તુલશીભાઈ ગોગનભાઈ સાકરીયા • શ્રી જીતેન્દ્રભાઈ ગોરધનભાઈ વોરા • શ્રી રાજુભાઈ ભીમજીભાઈ બોધાણી • શ્રી યુસાભાઈ જીવરાજભાઈ • શ્રી પ્રેમજીભાઈ વિહ્વલભાઈ • શ્રી રમેશભાઈ પી દેસાઈ • શ્રી વિનોદભાઈ પી દેસાઈ • શ્રી જેતિલાલ રવજીભાઈ કાશીયાણી • શ્રી અની લાલુબેન પોપટભાઈ સતાણી • અની પોપટભાઈ સતાણી • શ્રી જીવરાજભાઈ લાલજીભાઈ ભાયાણી • શ્રી ભરતભાઈ નાથાભાઈ • શ્રી નાનજીભાઈ માલજીભાઈ જોગાણી • અની લાલુબેન પોપટભાઈ સતાણી • શ્રી પોપટભાઈ સતાણી • શ્રી જીવરાજભાઈ લાલજીભાઈ • શ્રી નિલેશભાઈ જયંતીભાઈ • અની હરીભાઈ ગોકળભાઈ પરસાણા • શ્રી ધવલભાઈ તથા નિરજભાઈ હરેશભાઈ વિહ્વલ • શ્રી ચેતનભાઈ હરેશભાઈ વિહ્વલ • શ્રી કાંતિલાલ મોહનભાઈ કાયા • શ્રી બચુભાઈ રાઘવભાઈ વાઠોદરીયા • શ્રી ભરતભાઈ ભીખાભાઈ • શ્રી ભીખાભાઈ ડાયાભાઈ • શ્રી જીવરાજભાઈ મોહનભાઈ ધડુક • શ્રી સવજીભાઈ જસમંતભાઈ • શ્રી કિશનકુમાર નીલકંઠભાઈ • શ્રી જેન્તીભાઈ ધરમશીભાઈ કાયા • શ્રી કલ્પનાબેન નરશીભાઈ લીખાસીયા હઃ - ગોરધનભાઈ • શ્રી ભીમજીભાઈ છગનભાઈ કળથીયા • શ્રી મોહિતભાઈ દિલીપભાઈ વરીયા • શ્રી જાદવભાઈ જેરામભાઈ ચાવડા • શ્રી શાંતીભાઈ એમ પટેલ • શ્રી શંભુભાઈ કરશનભાઈ જ્યાણી હઃ - કિશોરભાઈ શંભુભાઈ • શ્રી વિજયભાઈ મગનભાઈ ગોળવીયા • શ્રી સંજયભાઈ વલ્લભભાઈ ગોધાણી • શ્રી છગનભાઈ ડુંગરભાઈ ચોહાણ • શ્રી શ્યામભાઈ વિપુલભાઈ વેકરીયા • શ્રી ધનશ્યામભાઈ જવેરભાઈ • શ્રી ધનશ્યામભાઈ સોદાસભાઈ ચાવડા • શ્રી અશોકભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ • શ્રી શશીકાંતભાઈ ઠાકરશીભાઈ વેકરીયા • શ્રી દામજીભાઈ માધાભાઈ પટેલ • શ્રી વિનોદભાઈ ગોબરભાઈ • શ્રી લલુભાઈ રાઘવભાઈ • શ્રી રાજેશભાઈ સવજીભાઈ સાંગાણી • શ્રી જગદિશભાઈ ઘોણીયા • શ્રી રમેશભાઈ પરશોતમભાઈ વોરા • શ્રી નટુભાઈ ગોકળભાઈ ઢાંકેયા • શ્રી કાંતિભાઈ હરજીભાઈ ધડુક • શ્રી દિલીપભાઈ નારણભાઈ કથીરીયા • શ્રી ભરતભાઈ મનજીભાઈ રાખોલીયા • શ્રી જેતિભાઈ લાલજીભાઈ ડોબરીયા • શ્રી નાથાભાઈ વશરામભાઈ વધાણીયા • શ્રી શશીભાઈ કાયા • શ્રી પટેલ અશોકભાઈ રણછોડભાઈ • શ્રી વિનુભાઈ ઘવા • શ્રી કિરણભાઈ પટેલ • અની મુકતાબેન વિનોદભાઈ મહેતા • અની મુકતાબેન વિનોદભાઈ મહેતા • શ્રી અમરશીભાઈ ડુંગરશીભાઈ નીસર • એક હરીભગત તરફથી - હ ગુરુ • એક હરીભગત તરફથી - હ ગુરુ • શ્રી હિતેનભગત લાખાણી • શ્રી શીલ્પા ઈલેક્ટ્રિક (નનુભાઈ) • શ્રી જીજ્ઞેષભાઈ નનુભાઈ કથીરીયા • શ્રી ધીરૂભાઈ ગોકળભાઈ • શ્રી પરશોતમભાઈ ધનજીભાઈ • શ્રી અશ્વિનભાઈ કરશનભાઈ ગોળવીયા • શ્રી પ્રવિણભાઈ નરશીભાઈ • શ્રી વિરલભગત ભાલાળ • શ્રી બટુકભાઈ હરદાસભાઈ નાકરાણી • અની છોટાભાઈ શીવાભાઈ પટેલ • શ્રી તળશીભાઈ નારણભાઈ • શ્રી લક્ષ્મણભાઈ રામજીભાઈ • શ્રી અશ્વિનભગત • શ્રી મથુરભાઈ શામજીભાઈ • શ્રી નરોતમભાઈ શામજીભાઈ • શ્રી વિનુભાઈ • શ્રી પ્રવિણભાઈ • શ્રી ભીમજીભાઈ છગનભાઈ • શ્રી પુર્વીતભાઈ પ્રકાશભાઈ ઢાંકેયા • શ્રી સંદિપભાઈ વાલજીભાઈ ડોબરીયા • શ્રી રવજીભાઈ મોહનભાઈ ઢાંકેયા • શ્રી લાલજીભાઈ જેરામભાઈ • શ્રી તેજસભાઈ પરશોતમભાઈ • શ્રી સહદેવભાઈ ધનશ્યામભાઈ • શ્રી ચંદુભાઈ લાલજીભાઈ • શ્રી કાળુભાઈ મથુરભાઈ • શ્રી મગનભાઈ પરશોતમભાઈ • શ્રી દાસભાઈ • શ્રી ગુંદાળા સત્સંગસમાજ • શ્રી કામીનીબેન બીપીનભાઈ પારેખ • શ્રી મંજુલાબેન છગનભાઈ • શ્રી ભરતભાઈ કાંતિભાઈ પટેલ • શ્રી ભોળાભાઈ જોયતારામ પટેલ • શ્રી હરીભાઈ આંબાભાઈ ડોબરીયા • શ્રી ગોપાલભગત • શ્રી નરેન્દ્રભાઈ ઠકકર • શ્રી શેલડીયા શંભુભાઈ • શ્રી

કાચા નાનજીભાઈ લાલજીભાઈ • શ્રી ધનશ્યામભાઈ વાલજીભાઈ નાથાણી • શ્રી પ્રાગજીભાઈ જેઠાભાઈ કોલડીયા • શ્રી ગોકળભાઈ મેપાભાઈ પટેલ • શ્રી મનુભાઈ જે સુધાર • શ્રી સોનલબેન યોગેસભાઈ ઢાંકેયા • શ્રી જે બી રાઠોડ • શ્રી છગનભાઈ ભુવા • શ્રી જેનિભાઈ પરશોતમભાઈ • શ્રી મહેન્દ્રભાઈ ચોટલીયા • શ્રી છગનભાઈ ગોવિંદભાઈ મારડીયા • અ ની જસ્મીનભાઈ રવજીભાઈ ભુવા • હરી સીલેકશન હ.રાજુભાઈ • શ્રી ગોકળભાઈ નારણભાઈ • શ્રી નરશીભાઈ ભોવાનભાઈ • પટેલ ધનશ્યામભાઈ પ્રભુભાઈ • શ્રી ખીમજીભાઈ જીવરાજભાઈ • શ્રી નાગજીભાઈ નાનજીભાઈ • શ્રી નવીન ચંન્દ્ર શાંતીલાલ • શ્રી પરેશભાઈ રાઘવભાઈ ધાનાણી • શ્રી નીતાબેન પ્રફુલભાઈ બોધરા • શ્રી પંકજભાઈ તળશીભાઈ • શ્રી પાંચાભાઈ ડાબી • શ્રી મુકેશભાઈ કનુભાઈ • શ્રી મનસુખભાઈ ભુરાભાઈ • શ્રી રતીભાઈ પાળ • શ્રી મહેશભાઈ રવજીભાઈ • શ્રી નરશીભાઈ જી પટેલ • શ્રી કનુભાઈ માધવભાઈ • શ્રી સરદાર પટેલ સંગઠન • શ્રી અનસુયાબેન • શ્રી બાબુભાઈ મોહનભાઈ • શ્રી કમલેશભાઈ તથા મહેશભાઈ • શ્રી મધુબેન • શ્રી અયુભાઈ કેશવભાઈ • શ્રી રણછોડભાઈ • શ્રી અનીલભાઈ હિરાભાઈ • શ્રી નીભોવનભાઈ રામજીભાઈ • શ્રી દશરથભાઈ જી ગઢીયા • શ્રી હસમુખભાઈ ડી • શ્રી અરજણભાઈ • શ્રી કલ્પેશભાઈ વિનુભાઈ • શ્રી હિતેષભાઈ વિનુભાઈ • શ્રી બાબુભાઈ સવજીભાઈ • શ્રી પ્રવિણભાઈ પોપટભાઈ • શ્રી નીતીનભાઈ કેરાળા • શ્રી લલુભાઈ મુળજીભાઈ • શ્રી હરેશભાઈ લાલભાઈ ડોબરીયા • શ્રી રમેશભાઈ સુરત • શ્રી નાનજીભાઈ પટેલ • શ્રી પુરીબેન પોપટભાઈ ઘોઘારી • શ્રી ધનશ્યામભાઈ બાબુભાઈ • શ્રી જયંતિભાઈ રવજીભાઈ • શ્રી હિરાભાઈ મગનભાઈ • શ્રી પ્રવિણભાઈ વિહુલભાઈ • શ્રી જવેરભાઈ ગોવિંદભાઈ • શ્રી રમેશભાઈ ખોડાભાઈ • શ્રી વિજયભાઈ ઓધવજીભાઈ ખુંટ • શ્રી પરેશભાઈ પારેખ • શ્રી દિનેશભાઈ તેજાભાઈ • શ્રી મનસુખભાઈ કાથરોડીયા • શ્રી અશોકભાઈ મનુભાઈ • શ્રી કુસુમબેન એમ પટેલ • શ્રી મહેશભાઈ કિશોરભાઈ પટેલ • શ્રી કે બી પંડયા • શ્રી મહેન્દ્રભાઈ પાટળીયા • શ્રી શારદાબેન અયુભાઈ • મહિલા મંડળ • શ્રી કનુભાઈ ગોકળભાઈ ભાલાળા • શ્રી કિશોરભાઈ ચિરુભાઈ • શ્રી ધીરુભાઈ વાઘજીભાઈ • શ્રી નાગજીભાઈ ખીમજીભાઈ રાખોલીયા • શ્રી ભુપતભાઈ કરશનભાઈ ડોડ • શ્રી જીજ્ઞેશભાઈ ધરમશીભાઈ • શ્રી હિતેષભાઈ • શ્રી ધનજીભાઈ વાલજીભાઈ • શ્રી કનુભાઈ અરજણભાઈ હરીભાઈ • શ્રી ગોવિંદભાઈ હરીભાઈ • શ્રી દામજીભાઈ વશરામભાઈ • શ્રી અની સાવલીયા જેરામભા • શ્રી નારણભાઈ • શ્રી હિંમતભાઈ પરવાળા વાળા • અ ની મધુકાંતાબેન વિનુભાઈ પટેલ • શ્રી રામજીભાઈ અયુભાઈ • શ્રી શાંતાબેન મનસુખભાઈ રાઠડીયા • શ્રી નાથાલાલ મધુભાઈ રાઠડીયા • શ્રી સવજીભાઈ મોહનભાઈ સાંચાણી • શ્રી પોપટભાઈ પાટી • શ્રી રમેશભાઈ • શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ મંડળ • શ્રી ખીમજીભાઈ જેઠાભાઈ • શ્રી મનસુખભાઈ • શ્રી પરેશભાઈ • શ્રી જાદવભાઈ • શ્રી મનીષભાઈ અરવિંદભાઈ સાંચાણી • શ્રી કિશોરભાઈ ડાયાભાઈ સાપરીયા • શ્રી બાબુભાઈ વીરજીભાઈ લહેરી • શ્રી હરિભાઈ ભવાનભાઈ સોરઠીયા • શ્રી બટુકભાઈ ઓધવજીભાઈ રાજપરા • શ્રી મનીષભાઈ અરવિંદભાઈ સાંચાણી • શ્રી કિશોરભાઈ ડાયાભાઈ સાપરીયા • શ્રી બાબુભાઈ વીરજીભાઈ લહેરી • શ્રી હરીભાઈ ભવાનભાઈ સોરઠીયા • શ્રી સોની કિશોરભાઈ હરીભાઈ • શ્રી વિજયભાઈ જગદિશભાઈ કોરાટ • શ્રી જીવરાજભાઈ શંભુભાઈ ઢાંકેયા • શ્રી જસુબેન કે પટેલ • શ્રી પ્રિતેષભાઈ દુર્લભભાઈ ગજેરા • શ્રી પ્રિતેષભાઈ ભરતભાઈ ઢોલરીયા • શ્રી દુર્લભભાઈ માધાભાઈ ગજેરા • શ્રી વનરાવભાઈ જેઠાભાઈ • શ્રી અશોકભાઈ એન પટેલ • શ્રી વિહુલકાકા • શ્રી બીપીનભાઈ પંચાંગ • શ્રી નનુભાઈ લવાભાઈ જયાણી • શ્રી ધનજીભાઈ વાઘજીભાઈ ઢોલરીયા • શ્રી રમેશભાઈ શવજીભાઈ સાંઢા • શ્રી વિજયભાઈ તથા માધવભાઈ • શ્રી મનસુખભાઈ • શ્રી રવજીભાઈ જેઠાભાઈ કશીરીયા • શ્રી દામજીભાઈ ચકુભાઈ ટોપી • શ્રી દિલીપભાઈ પીતાંબરભાઈ ચોટલીયા • શ્રી કાંતિભાઈ ડિ કાશીયાણી • શ્રી વિશ્રામભાઈ પ્રેમજીભાઈ ગમી • શ્રી રાજુભાઈ રાણીપ • શ્રી સાગર મહારાજ • શ્રી દિનેશભાઈ પટેલ • શ્રી જગદિશભાઈ કેરાળા • શ્રી જગદિશભાઈ રવજીભાઈ રેયાણી • શ્રી રાજુભાઈ ગોવિંદભાઈ • શ્રી ભાવેશભાઈ ભીમજીભાઈ • શ્રી ગોપાલભાઈ ટપુભાઈ છાયાણી • શ્રી રામુબેન ગોપાલભાઈ છાયાણી • શ્રી પરમાર ગુપ • શ્રી હિંમતભાઈ લાખાણી • શ્રી હિંમતભાઈ પરશોતમભાઈ લહેરી • શ્રી દુર્લભભાઈ મનસુખભાઈ ચોવડીયા • શ્રી હર્ષદભાઈ પટેલ • શ્રી કલ્પેશભાઈ રમેશભાઈ પટેલ • શ્રી જેમશભગત • શ્રી ભીમજીભાઈ • શ્રી પ્રફુલભાઈ • શ્રી ઈલાબેન હપાણી • શ્રી વિજયભાઈ મહેતા • શ્રી મનહરભાઈ અરજણભાઈ પાંચાણી • શ્રી રશીકભાઈ નારણભાઈ સોની • શ્રી રમણીકભાઈ ડાયાભાઈ • શ્રી ધર્મેશભાઈ પી વાઘેલા • શ્રી ઉમંગભાઈ રોહિતભાઈ ખુંટ • શ્રી હરી સ્ટોલ • શ્રી કિરીટભાઈ છોટાભાઈ પટેલ • શ્રી ભુપતભાઈ હરિભાઈ • શ્રી ઈલાબેન જગદિશભાઈ પટેલ • શ્રી કેશુભાઈ શામજીભાઈ ઢાંકેયા • શ્રી નનુભાઈ કાનજીભાઈ દેસાઈ • શ્રી સવજીભાઈ કાનજીભાઈ દેસાઈ • શ્રી ડો મનસુખભાઈ હીરજીભાઈ • શ્રી ભરતભાઈ મેઘાભાઈ ગોહેલ • શ્રી રંજનબેન રાજુભાઈ • શ્રી હરેશભાઈ ભુપતભાઈ ભુત • શ્રી નીખીલભાઈ ગીરધરભાઈ ઢાંકેયા • અ ની લાભુબેન રાઘવભાઈ ઢાંકેયા • શ્રી કેશવજીભાઈ રાઘવજીભાઈ પરમાર • શ્રી જયેશભાઈ દયારામભાઈ ચૌકાણ • શ્રી રમેશભાઈ લાભુભાઈ જાગાણી • શ્રી કમળાબેન લક્ષ્મણભાઈ • શ્રી મુકેશભાઈ ભગવાનભાઈ તથા ભરતભાઈ • શ્રી ધનશ્યામભાઈ મંડળ • શ્રી મગનભાઈ ચનાભાઈ સાકરીયા • શ્રી ભીખાભાઈ રત્નાભાઈ સીધવ • શ્રી નરશીભાઈ બેચરભાઈ ગોહેલ • શ્રી રવજીભાઈ • બેચરભાઈ ગોહેલ • શ્રી પરશોતમભાઈ વેલાભાઈ ચાવડા • શ્રી મહિલા મંડળ • શ્રી લાખાભાઈ હરજીભાઈ ચાવડા • શ્રી ઉકાભાઈ કાનાભાઈ ચાવડા • શ્રી આપીશભાઈ વલ્લભભાઈ કાપડીયા • શ્રી બળવંતભાઈ દેવજીભાઈ વાઢેર • શ્રી જણાભાઈ મોહનભાઈ વાઢેર • શ્રી ભાદાભાઈ વાલજીભાઈ • શ્રી વલ્લભભાઈ કાનજીભાઈ ડાબી • શ્રી હરીભાઈ છગનભાઈ ડાબી • શ્રી જણાભાઈ ગંગદાસભાઈ ચાવડા • શ્રી કમલેશભાઈ હરીભાઈ • શ્રી ધનજીભાઈ રત્નાભાઈ • શ્રી જીગભાઈ ગંગદાસભાઈ વેકરા • શ્રી ધબશ્યામભાઈ કાનાભાઈ વાઢેર • શ્રી હંપરાજભાઈ નરશીભાઈ ઢોલરીયા • શ્રી પરશોતમભાઈ નાનજીભાઈ ચાવડા • શ્રી જીહુભાઈ ભગવાનભાઈ સીધવ • શ્રી કેશરભાઈ વેલાભાઈ ચાવડા • શ્રી ઓમભાઈ રાજેશભાઈ મોલીયા • શ્રી દેવરાજભાઈ ગોપાલભાઈ પોકીયા • શ્રી કરશનભાઈ ધરમશીભાઈ ચાવડા • શ્રી મોહનભાઈ ધરમશીભાઈ કોઠારી • શ્રી ભગવાનભાઈ ગોવિંદભાઈ વાઢેર • શ્રી ચનાભાઈ લાધાભાઈ જાદવ • શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ જોડુભાઈ સીધવ • શ્રી કરશનભાઈ હંપરાજભાઈ સખીયા • શ્રી ધનશ્યામભાઈ નાથાભાઈ ડોડીયા • શ્રી ટીનુભાઈ રામભાઈ જાડેજા • અ ની રમણભાઈ નરશીભાઈ પારેખ • શ્રી રણછોડભાઈ વેરાભાઈ ડાબી • શ્રી માવજીભાઈ અયુભાઈ સીધવ • શ્રી જીતેન્દ્રભાઈ ભીખુભાઈ ચાવડા • શ્રી હિતેશભાઈ રાવજીભાઈ વેજપર • શ્રી ધનશ્યામભાઈ અરજણભાઈ ગોહેલ • શ્રી પરશોતમભાઈ અરજણભાઈ ગોહેલ • શ્રી લાધાભાઈ નરશીભાઈ ડોડીયા • શ્રી મકનભાઈ મેઘાભાઈ ગોહેલ • શ્રી રઘુભાઈ કરશનભાઈ વઘાશીયા • શ્રી રતીભાઈ ભાલોડીયા • શ્રી મગનભાઈ હિરજીભાઈ પરમાર • શ્રી કરશનભાઈ ટપુભાઈ પરમાર • શ્રી મોનુભાઈ કલરકામ • શ્રી નીલેશભાઈ ગોવિંદભાઈ • શ્રી નટવરલાલ નાગરદાસ પારેખ • શ્રી શાંતીભાઈ મનજીભાઈ મકવાણા • શ્રી વિહુલભાઈ શામજીભાઈ • શ્રી સમસિંહ અનોપસિંહ સોલંકિ • શ્રી હસમુખભાઈ ધનજીભાઈ જાવીયા • શ્રી પાનસુરીયા ખોડિદાસભાઈ નરશીભાઈ • શ્રી રંજનીકાંતભાઈ જેનિભાઈ • શ્રી મહાવીર કુરીયર હિતેષભાઈ • શ્રી મહેશભગત • શ્રી બાબુભાઈ કરશનભાઈ વઘાશીયા • શ્રી બાવચંદભાઈ પરબતભાઈ સાવલીયા • શ્રી પ્રવિણભાઈ ધરમશીભાઈ કાચા • શ્રી ગીરીષભાઈ દામજીભાઈ કાચા • શ્રી પંકજભાઈ માલાણી • શ્રી મહેશભાઈ મનસુખભાઈ • શ્રી સુમીતાબેન રણછોડભાઈ ઢાંકેયા • શ્રી શીવલાલ જેમ પટેલ અતરવાળા

દર મહિનાના પહેલા રવિવારે સરદાર અને મહિનાના છેલ્લા શનિવારે રાજકોટમાં યોજાતી

અભયદાન સત્સંગ સભા

તા. ૩ થી ૧૧-૧-૨૦૧૨ સુધી જગન્નાથપુરીને આંગણે 'જગન્નાથપુરી મહોત્સવ'

હોવાથી 'અભયદાન સત્સંગ માસિક સભા' મોકુફ રાખવામાં આવી છે. જેની દરેક સત્સંગાર્થીએ નોંધ લેવી.

પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ યુગમણી વિદ્યામાન આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુળ મુગટમણિ શ્રી નૃજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના દેશ-વિદેશમાં સુપ્રસિદ્ધ વક્તા પૂ. સ.ગુ. સ્વામી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે તૈયાર થયેલ

નૂતન મંદિર મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો તથા કથાપારાયણોની તિથિ તવારીખ

ક્રમ	તારીખ	તિથિ	વિગત/પ્રતિષ્ઠા	મહોત્સવ કથા સ્થળ
૧.	૩-૧-૨૦૧૩ થી ૧૧-૧-૨૦૧૩	માગશર વદ - ૬ થી માગશર વદ - ૩૦	જગન્નાથપુરી મહોત્સવ	ચક્રતીર્થ, જગન્નાથપુરી, ઓરિસ્સા સંપર્ક :- મો. ૭૬૦૦૦૫૮૫૦૫, ૯૮૭૯૭૫૮૫૦૩
૨.	૨૩-૧-૨૦૧૩ થી ૨૭-૧-૨૦૧૩	પોષ સુદ - ૧૨ થી પોષ સુદ - ૧૫	મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા ૧-૨-૨૦૧૩	મુ. ડભોઈ, તા. સોજીતા, જી. આણંદ સંપર્ક :- મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮, ૯૭૩૭૨૨૯૭૯૭
૩.	૨૮-૧-૨૦૧૩	પોષ વદ - ૧	મંદિર ખાતમુહૂર્ત	મુ. ગુંજર, તા. ધંધુકા, જી. અમદાવાદ
૪.	૧-૨-૨૦૧૩ થી ૫-૨-૨૦૧૩	પોષ વદ - ૫ થી પોષ વદ - ૧૦	મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા ૧-૨-૨૦૧૩	મુ. મોરજ, તા. તારાપુર, જી. ખેડા સંપર્ક :- મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮, ૯૮૯૮૯૩૨૧૪૧
૫.	૪-૪-૨૦૧૩ થી ૧૦-૪-૨૦૧૩	ફાગણ વદ - ૮ થી ફાગણ વદ - ૩૦	શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા	મુ. સંઘાણા, તા. માતર, જી. ખેડા સંપર્ક :- મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮, ૯૮૨૫૦૭૯૫૦૮
૬.	૨૭-૪-૨૦૧૩ થી ૩-૫-૨૦૧૩	ચૈત્ર વદ - ૨ થી ચૈત્ર વદ - ૯	શ્રી સ્વામિનારાયણ મહોત્સવ	ફૂલા, મુંબઈ (મહારાષ્ટ્ર) સંપર્ક :- પૂ. પ્રેમ સ્વામી - મો. ૯૩૨૨૭૫૩૦૫૨
૭.	૧૧-૫-૨૦૧૩ થી ૧૫-૫-૨૦૧૩	વૈશાખ સુદ - ૧ થી વૈશાખ સુદ - ૫	મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા ૧૫-૫-૨૦૧૩	મુ. રાસ, તા. બોરસદ, જી. આણંદ સંપર્ક :- મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮, ૯૮૨૫૮૨૪૩૭૭
૮.	૧૧-૫-૨૦૧૩ થી ૧૭-૫-૨૦૧૩	વૈશાખ સુદ - ૧ થી વૈશાખ સુદ - ૭	મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા ૧૩-૫-૨૦૧૩	મુ. વેળાવદર, તા. ગારીયાધાર, જી. ભાવનગર સંપર્ક :- મો. ૯૩૭૫૧૮૫૬૦૭, ૯૮૨૫૦૩૮૪૮

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંસ્થાના સંસ્થાપકશ્રી

વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના શુભ આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી 'યુવા સંગઠન' વર્ષમાં તારાપુરને આંગણે

પધારો તારાપુર...

શ્રી સ્વામિનારાયણ યુવા
સત્સંગ ઉત્કર્ષ મહોત્સવ

તારીખ : ૩૦-૧૨-૨૦૧૨, રવિવાર

સમય : સવારે ૯ થી ૧૨, બપોરે ૩ થી ૭

સ્થળ

ઈલાપાર્ક, ખંભાત રોડ, તારાપુર

આયોજક : અખિલ ભારતીય શ્રી દક્ષિણ વિભાગ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ યુવક મંડળ

સંપર્ક : પૂ. ધનસાગર સ્વામી - મો. 9825134108, પૂ. સર્વજિત સ્વામી મો. 9427854080, પ્રમુખ ભગત મો. 9909031067, તારાપુરનાઈ ભરવાડ મો. 9879519835, નાનુભાઈ મો. 9712955108, નિરવ પટેલ મો. 8128836100

પૃષ્ઠભૂમિ-દિલોનર ૨૦૧૨ ચિંતન

શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ - વડતાલ

પ.પૂ. - ધનસાગરજી
શ્રી પુષ્પેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી - વડતાલ

ભવાણશ્રી : પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ભગવાન શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી - વડતાલ

ઉપાધ્યક્ષશ્રી : પ.પૂ. ૧૦૮ ભવિષ્યસાચ્ય શ્રી નૃજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી - વડતાલ

પવિત્ર ધનુર્માસમાં 'શ્રી સત્સંગિજીવન' ગ્રંથરાજના સંવાદસ્થાન ચક્રતીર્થ-જગન્નાથપુરીને આંગણે નિસર પરિવાર દ્વારા આયોજીત પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના શ્રીમુખે ૩૦૦મી 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા પારાયણ' પ્રસંગે

પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી વિદ્યામાન આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી તથા
પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુળ મુગટમણિ શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર દ્વારા આયોજીત દક્ષિણ ભારતની દસમી

શ્રી સ્વામિનારાયણ સ્પેશલ જગન્નાથપુરી મહોત્સવ ટ્રેનયાત્રા

પ્રયોજક :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી જગન્નાથપુરી મહોત્સવ તારીખ :- ૩-૧-૨૦૧૩ માગશર વદ - ૬ થી તા. ૧૧-૧-૨૦૧૩ માગશર વદ - ૩૦ સુધી

-: તારીખ :-

૧-૧-૨૦૧૩ માગશર વદ - ૪
થી
૨૧-૧-૨૦૧૩ પોષ સુદ - ૧૦

-: કુલ દિવસ :-

૨૧

નોંધ :- આ ટ્રેનયાત્રાનો ટીકીટ દર રૂ. ૧૧,૮૦૦ થાય છે, પરંતુ 'જગન્નાથપુરી મહોત્સવ'ના યજમાનશ્રી દ્વારા એક ટીકીટ ઉપર રૂ. ૧૦૦૦નું સૌજન્ય હોવાથી ટીકીટ દર :- ૧૦,૮૦૦ રાખેલ છે.

દર્શનીય પવિત્ર તીર્થસ્થળો

જગન્નાથપુરી, તિરૂપતિ બાલાજી, ભૂતપુરી, શિવકાંચી, વિષ્ણુકાંચી, સુવર્ણ મંદિર - વેલુર, શ્રીરંગકોટ, રામેશ્વર, પંટરપુર, નાસિક-ઝ્યંબકેશ્વર

આ ટ્રેનયાત્રા તથા મહોત્સવમાં લાભ લેનાર ભક્તોની લાયકાત

આ ટ્રેનયાત્રા તથા કથા મહોત્સવમાં ફક્ત ૫૫ વર્ષથી નીચેના જ પુરુષભક્તો તથા સ્ત્રીભક્તો એમ બંને લાભ લઈ શકશે. જેની દરેકે ખાસ નોંધ લેવી. આ ટ્રેનયાત્રા તથા કથા મહોત્સવમાં આવનાર ભક્તોએ ફરજીઆત પૂજા કરવાની રહેશે. અને પૂજા ન કરતા હોય તેમણે પૂજા લેવાની રહેશે. તેમજ લાભ લેનાર ભક્તો નિર્વ્યસની હોવા ફરજીઆત છે. ટ્રેનયાત્રા તથા મહોત્સવમાં આવનાર ભક્તોએ સરકારશ્રી દ્વારા માન્ય કોઈપણ ઓળખપત્ર સાથે લાવવાનું રહેશે.

...યાત્રા વિષે અગત્યની માહિતી...

એક જ ડબ્બામાં સાથે રહેવા ઈચ્છતા યાત્રિક ભક્તોએ, જેની સાથે રહેવાનું હોય તેમની સાથે પોતાનું નામ લખાવાથી તે શક્ય બની શકશે. યાત્રિક તરીકે પુરુષો તથા સ્ત્રીભક્તો એમ બંને જોડાઈ શકશે. એક જ સ્ત્રીભક્ત હોય તો તેને રસ્તામાં સાજા-માંદા કે અન્ય તકલીફ આવી પડે તો તેમના કોઈ જાણીતા પુરુષ સંબંધી હોવા જરૂરી છે. ટીકીટ દર :- D યાત્રાપ્રવાસ-ભોજન તથા દર્શનની બસ વ્યવસ્થાના ખર્ચ સાથે ટીકીટનો દર એક ટીકીટના રૂ. ૧૦, ૮૦૦/- રાખવામાં આવેલ છે. D બુકિંગ સમયે રૂ. ૫,૦૦૦/- ભરવાના રહેશે તેમજ બાકીની રકમ ટીકીટ દીઠ રૂ. ૫,૮૦૦/- યાત્રાપ્રવાસ ઉપડતા પહેલા ૩૦ દિવસે ભરી દેવાના રહેશે. નોંધ : પાંચ વર્ષ કે તેથી ઉપરના બાળકોની સ્પેશલ ટ્રેનમાં રેલ્વે બોર્ડ દ્વારા અઠધી ટીકીટ અપાતી નથી, માટે તેની પણ આખી ટીકીટ જ લેવાની રહેશે.

જગન્નાથપુરી મહોત્સવ દરમ્યાન ઉતારા વિષે માહિતી

જગન્નાથપુરીને આંગણે ઉજવાતા કથા મહોત્સવ દરમ્યાન ટ્રેનયાત્રામાં સામેલ થનાર તેમજ કથા મહોત્સવમાં લાભ લેનાર દરેકનો ઉતારો મહોત્સવ સ્થળ ઉપર ટેન્ડરહાઉસમાં કરવાનો રહેશે. પરંતુ યાત્રિક પોતાની રીતે ધર્મશાળા યા હોટલમાં પોતાના ખર્ચે રહી શકે છે. જેની દરેક યાત્રિકે નોંધ લેવી.

અન્ય સૂચના : આ કથા મહોત્સવમાં પોતાની રીતે વિમાન યા ટ્રેન કે અન્ય રીતે ડાયરેક્ટ આવવા ઈચ્છતા હરિભક્તો માટે પણ રહેવા-જમવાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવશે. પરંતુ તેમણે સરધાર મંદિરે પોતાની ટીકીટ અને આઈકાર્ડની ઝેરોફા ફરજીઆત મોકલવાની રહેશે. આ કથા મહોત્સવનો લાભ લેનાર ભક્તોએ પોતાની સાથે ઠંડીનો સમય હોવાથી પહેરવા તેમજ ઓઢવા-પાથરવા માટે ગરમ વસ્ત્રો ફરજીઆત સાથે લાવવાના રહેશે. અને પોતે દરરોજ લેતા હોય તે દવાઓ તેમજ તાવ, ઉધરસ-શરદી, ઉલ્ટી-ઝાડા વગેરે દવાઓ સાથે લેવી. આ કથા મહોત્સવમાં પોતાની રીતે ટ્રેન કે અન્ય વાહન દ્વારા મહોત્સવમાં લાભ લેવા પધારનાર કોઈપણ ભક્તની આર્થિક સ્થિતિ નબળી હશે તો, યજમાન પરિવાર દ્વારા એક વ્યક્તિ દીઠ ભાડાપેટે રૂ. ૧૦૦૦ રૂપિયા આપવામાં આવશે. તેની આવનાર ભક્તજનોએ ખાસ નોંધ લેવી.

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર દ્વારા આયોજીત દક્ષિણ ભારતની દશમી

શ્રી સ્વામિનારાયણ સ્પેશલ ટ્રેનયાત્રા વિષે અગત્યની સૂચના

તા. ૧-૧-૨૦૧૩ના રોજ સુરત રેલ્વે સ્ટેશનથી જગન્નાથપુરી મહોત્સવ તેમજ દક્ષિણ ભારતની યાત્રા માટે સ્પેશલ ટ્રેન પ્રસ્થાન થવાની હતી. જે હવે રાજકોટ રેલ્વે સ્ટેશનથી પ્રસ્થાન થશે. અને તીર્થસ્થાનોના દર્શન કરીને ટ્રેનયાત્રાનું અંતિમ વિરામ સ્થાન રેલ્વે સ્ટેશન-સુરત રહેશે, તેથી યાત્રિકોએ ત્યાંથી પોતાની રીતે પોતપોતાના મુકામ સુધી પહોંચવાનું રહેશે. જેની દરેક યાત્રિકોએ નોંધ લેવી

આયોજક :- શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર, તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. મો. ૭૬૦૦૦૫૮૫૦૩, ૮૮૭૮૭૫૮૫૦૩

Visit us : www.sardharkatha.com • E-mail :- sardharmandir@gmail.com, balswami2008@yahoo.com, nyalkaran.11109@gmail.com

પર નિમજ-દિન ૨૦૧૨ સિંતન

ગઢડા

ગઢપુરને આંગણે ભગવાન શ્રીહરિ સ્થાપિત શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના ૧૮૩મા પાટોત્સવ પ્રસંગે દેવોનો અભિષેક કરતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

સુરત

સુરત શહેરને આંગણે નૂતન ધાર્મિક ચેનલ 'લક્ષ્ય'ની કંટ્રોલ ઓફિસમાં લાભપાંચમના શુભ દિવસે પધરામણી કરતા પ.પૂ.લાલજી મહારાજશ્રી.

ઉના

જૂનાગઢ પ્રદેશના ઉના શહેરને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના તથા પ.પૂ.લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે તથા શ્રી ભારતીભેન ભીમજીભાઈ વાળા પરિવાર (ભારતી ગાર્ડન કોન્ટ્રક્ટર - મુંબઈ)ના યજમાનપદે યોજાયેલ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા પારાયણ' (તા. ૭ થી ૧૩-૧૨-૨૦૧૨)

ચક્રતીર્થને આંગણે ગ્રંથરાજ **શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન** કથાપારાયણનો
સંકલ્પ કરતા યજમાન શ્રી અમરશીભાઈ સાથે પૂ. સ્વામી તથા સંતો-ભક્તો

મહોત્સવસ્થળ

‘શ્રી સત્સંગિજીવન ગ્રંથ સંવાદધામ’
તાલબનીયા, ચક્રતીર્થ રોડ, જગન્નાથપુરી (ઓરિસ્સા)

નિમંત્રક

અ.નિ. માતુશ્રી કામલબેન ગોપાલ હરગણ નિસર તથા અ.નિ. કસ્તુરબેન ડુંગરશીભાઈ નિસરની પુણ્યસ્મૃતિમાં
પિતાશ્રી પ.ભ.શ્રી ડુંગરશીભાઈ ગોપાલભાઈ નિસર તથા માતુશ્રી અ.સૌ. શ્રી ચાંપુબેન ડુંગરશીભાઈ નિસર
હ. સુપુત્રો **શ્રી અમરશીભાઈ** તથા **રસિકભાઈ** તથા **રમેશભાઈ** તથા પૌત્ર ચિરાગ તથા ખુશ નિસર પરિવાર
(નવાગામ-ભચાઉ, કચ્છ હાલ - થાણા)

મહોત્સવનું ચેનલ દ્વારા પ્રસારણ

ઇન્ટરનેટ દ્વારા ઓનલાઇન

www.swaminarayanvadtalgadi.org

www.sardharkatha.org

www.gopinathji.com

મહોત્સવના સોનેરી રૂડા અવસરો

પોથીયાત્રા :: તા. ૩-૧-૨૦૧૩ માગશર વદ - ૬, બપોરે ૩.૦૦ કલાકે
સુભાષ ચોક, ચક્રતીર્થથી નીકળી મહોત્સવ સ્થળ 'તાલબનીયા' જશે.)

મહોત્સવ દિપ પ્રાગટ્ય તથા પ્રારંભિક ઉદ્બોધન

તા. ૩-૧-૨૦૧૩ માગશર વદ - ૬, બપોરે ૪.૦૦ કલાકે
પ.પૂ. ગજપતિ મહારાજા શ્રી દિવ્યસિંહદેવજી મહારાજશ્રી (મહારાજા ઓફ જગન્નાથપુરી)

મહોત્સવ પ્રારંભ આશીર્વાદ

તા. ૩-૧-૨૦૧૩ માગશર વદ - ૬, બપોરે ૪.૩૦ કલાકે
પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ધર્મકુળ મુગટમણિ શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના શ્રીમુખે

કથા પ્રારંભ

તા. ૩-૧-૨૦૧૩, માગશર વદ - ૬
બપોરે ૫.૦૦ કલાકે

શ્રી ઘનશ્યામજન્મોત્સવ

તા. ૫-૧-૨૦૧૩, માગશર વદ - ૮
સાંજે ૫.૩૦ કલાકે

ગાદિ-પટ્ટાભિષેક મહોત્સવ

તા. ૮-૧-૨૦૧૩, માગશર વદ - ૧૧
બપોરે ૧૧.૦૦ કલાકે

કથા અંતર્ગત મહામંત્ર પ્રાગટ્ય

તા. ૮-૧-૨૦૧૩, માગશર વદ - ૧૧
સાંજે ૫.૩૦ કલાકે

કથા અંતર્ગત અન્નકૂટ મહોત્સવ

તા. ૯-૧-૨૦૧૩, માગશર વદ - ૧૨
સાંજે ૫.૩૦ કલાકે

ફૂલદોલોત્સવ

તા. ૧૦-૧-૨૦૧૩, માગશર વદ - ૧૩
બપોરે ૧૧.૦૦ કલાકે

રાસોત્સવ

તા. ૧૦-૧-૨૦૧૩, માગશર વદ - ૧૩
સાંજે ૪.૩૦ કલાકે

મહોત્સવ પૂર્ણાદિતિ

તા. ૧૧-૧-૨૦૧૩, માગશર વદ - ૩૦
બપોરે ૧૨.૦૦ કલાકે

તા. ક.:- આ કથા મહોત્સવમાં સમગ્ર ધર્મકુળ પરિવાર તથા અનેક બ્રહ્મનિષ્ઠ સંતો-મહંતો પધારી દર્શન-અમૃતવાણી લાભ આપશે.

કથા સમય :- સવારે ૮.૩૦ થી ૧૧.૩૦ બપોરે ૩.૦૦ થી ૬.૦૦

ભવ્ય સ્વાગત નગર-શોભાયાત્રા

તા. ૬-૧-૨૦૧૩, માગશર વદ - ૮, રવિવાર
(શ્રી જગન્નાથજી મંદિર મુખ્ય રોડથી નીકળી વી.આઈ.પી. રોડ,
ચક્રતીર્થ રોડ થઈને મહોત્સવ સ્થળે જશે)

રાત્રિ કાર્યક્રમ

દરરોજ રાત્રિના ૯ થી ૧૧ વાગ્યા સુધી મહોત્સવમાં
પધારેલ પૂ.સંતોના શ્રીમુખે સત્સંગ કથાવાર્તાનો લાભ મળશે.
તા. ૮-૧-૨૦૧૩ - શ્રી માયાભાઈ આહિર (લોક સાહિત્યકાર)

-: વિશેષ ઉપસ્થિતિ :-

પ.પૂ. જગદ્ગુરુ શંકરાચાર્ય શ્રી નિશ્ચલાનંદ સરસ્વતીજી મહારાજ - ગોવર્ધનપીઠ, જગન્નાથપુરી

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણ વિજયતેજસ્ય ॥

પવિત્ર ધનુર્માસમાં 'શ્રી સત્સંગિજીવન' ગ્રંથરાજના

સંવાદસ્થાન ચક્રવીર્ય-જગન્નાથપુરીને આંગણે

જગન્નાથપુરી મહોત્સવ

તારીખ : ૩ થી ૧૧ -૧-૨૦૧૩

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી
શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના

શ્રીમુખે ૩૦૦ મી

:: અધ્યક્ષશ્રી ::

પ.પૂ. ધ.કુ. ૧૦૦૮ શ્રી અચાર્ય
શ્રી અજિન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

:: ઉપાધ્યક્ષશ્રી ::

પ.પૂ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મકૃપા મુગ્ધભાઈ
શ્રી મુગ્ધપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા પારાયણ

